

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 13. junija 1940.

Štev. 24 (556)

Stóri vse, kar je v tvoji moči;
potem pa bodi trden in miren.

Epiklet,
grški modrijan
(1. stoletje po Kr.)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znak.

NAROČNINA

1/2 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 šir. v Franciji 70 frankov. v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostopna petlinna vrsta ali njen prostor (višina 2 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 450 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Resnica o Ameriki

(Gl. str. 9)

Italija prvič v vojni z Anglijo

Boj za Pariz traja že deveti dan. Amerika še ne pojde v vojno, stopila je pa odkrito na stran zaveznikov

Zemljevid Sredozemlja s pristanišči (Naval Bases) in utrdbami (Fortifications). 1 milja = 1.609 km. »Handbook of the Wars, New York«

Mussolini

V Ljubljani, 11. junija

Od sredi opolnoči je Italija v vojni z Anglijo in Francijo.

Tako je razglasil včeraj popoldne ob 18. šef italijanske vlade Mussolini z balkona Beneške palače v Rimu.

Od včeraj sta fuhrer in duce zvezana na življenje in smrt.

Angleži in Francozi trde, da jih Mussolinijeva odločitev ni presenetila. Vsekako drži, da sta London in Pariz računala s tem vsaj od nedelje: takrat so se namreč zavezniški sklenili umakniti z Norveškega, da bodo mogli zbrati svoje raztreseno vojno ladjevje na bolj ogroženih točkah. Tudi Churchillova ponedeljska poslanica Reynaudu o novi in izdatni angleški pomoči Franciji se zdi bolj utemeljena, če jo gledamo s tega vidika.

V vojaškem pogledu se ni do trenutka, ko to pišemo, na kopnem še nič zgodilo, kar bi bistveno vplivalo na vojni položaj, čeprav je logično, da je vstop Italije v vojno naglil tehtnico na nemško-italijansko stran. Upoštevati je namreč treba, da je morala Francija že doslej pogrešati na Weygandovi črti najmanj milijon mož, ki stražijo njeno alpsko mejo pred Italijo.

Pač pa je nastala važna izprememba v Sredozemskem morju. Francija je odrezana od svojega afriškega imperija, Anglija mora v Indijo po mnogo daljši poti okoli Južne Afrike, a zavezniška (nekdanja Weygandova) armada v Siriji je odvisna izključno od pomoči daljne Avstralije in Indije.

Kakšne so šanse Anglo-Francozov in Italijanov v Sredozemlju samem, smo že izčrpano pisali (gl. D. t. z dne 9. maja t. l.). Kako bi se pa končala kopenska bitka med Francozi in Italijani v južni Franciji?

Italijani doslej na kopnem še niso napadli. Nedvomno imata Hitler in Mussolini skupen načrt, in v tem načrtu utegne biti osrednja točka Pariz. Nemško prodiranje proti francoski prestolnici se še zmerom nadaljuje. Ni izključeno, da bo prihodnje dni sledil nov, morda še strahotnejši nemški napad, obenem bi pa udarili Italijani z juga. Mogoče je še eno; istočasen napad Nemčije s severa in Italije in Španije z juga. Kajti glasovi o vstopu Španije v vojno (na strani Nemčije in Italije seveda) kljub demantijem še zmerom nočejo utihniti.

Napad na Pariz traja že osem dni. Nemške prednje čete, t. j. predvsem tankovski oddelki, so prodrli na zahodu in severu že približno 40 km do Pariza, vendar se jim doslej ni posrečilo predreti prožne in globoke Weygandove fronte. Nemci imajo namen Pariz obkoliti. Na zahodu, t. j. ob Seini, postaja prodiranje njihovih oklepnih oddelkov precej nevarno za francosko prestolnico. Tod bi bila Francozom nujno potrebna izdatnejša angleška pomoč. Francoska obramba se do tega trenutka dobro drži na severu in na vzhodu Pariza, čeprav je moral Weygand umakniti svojo fronto na Marno.

Vsa poročila so si edina v tem, da se da sedanja bitka na severnem Fracskem primerjati z bitko za Verdun v svetovni vojni, le s to razliko, da se ta bitka bije na neizmerno daljši fronti. Nemški napadi so tako srditi, da je vsemu svetu jasno, da hočejo Nemci po vsaki ceni zavzeti Pariz. Francoski vojaški strokovnjaki zatrjujejo, da je nemogoče, da bi Nemci mogli vzdržati tako silne napade dalje kakor še tri ali štiri dni. Vprašanje je samo, ali bodo Francozi mogli tako dolgo kljubovati velikanski premoči.

V prejšnji številki smo zapisali, da je za Francoze važno, ali bodo po morebitni izgubi Pariza obdržali sedanjo visoko moralo. Sklep francoskega vrhovnega poveljstva, da bo branilo prestolnico do zadnjega in da rajši pusti Pariz v razvalinah, kakor da bi Nemci brez boja vkorakali v mesto, dokazuje, da se Francozi dobro zavedajo moralnega pomena bitke za Pariz. Pred očmi sta jim Varšava in Madrid.

A tudi če pade Pariz, zatrjujejo zavezniški, bitka za Francijo še ne bo končana. Če se francosko angleška armada ne bo mogla držati na Seini in Marni, se bo branila na Loire ali pa še globlje v osrčju Francije. Izgubili smo devet dragocenih mesecev, izjavljajo v Londonu, izgubili jih zaradi nezasižne slepote in nesposobnosti naše tedanje vlade, toda danes

ne izgubljam nobene sekunde več. Danes, trde v obeh zahodnih prestolnicah, je čas na strani zaveznikov.

Nekaj ur po Mussolinijevem govoru je izpregovoril Roosevelt. (Izveček iz njegovega govora prinašamo na drugem mestu.) Rooseveltova izjava je senzacionalna. Povedal je namreč brez ovinkov, da so Združene države na strani zaveznikov in da jim bodo z vsemi močmi materialno pomagale. Iz Rooseveltovega govora se tudi vidi, da predsednik ne verjame, da bi USA mogla še dolgo ostati zunaj vojne.

Observer.

Iz Mussolinijevega govora

»Ura, ki jo je določila usoda, bide na nebu naše domovine, ura nepreklicne odločitve. Veleposlanika Velike Britanije in Francije sta dobila vojni napoved Italije. Stopamo v boj proti plutokracijama, na reakcionarne sile na celini, plutokracijama, ki sta zmerom zaustavljali pohod italijanskega naroda in iz zasede ovirali njegov človekolubni razvoj.

»Naša vest je popolnoma mirna. Z vami je ves svet priča, da je fašistiška Italija vse storila, kar je bilo v človeških močeh, da prepreči gorje, ki se je zgrnilo na Evropo. Toda vse je bilo zaman.

»Zgrabimo za orožje, da uredimo, ko smo že uredili problem svojih celinskih mej, še problem naših mej na

morju. Hočemo in moramo se otresti železnih verig, ki so jih skovali okrog našega morja. Kajti 45 milijonski narod ni svoboden, če nima svobodnega izhoda na oceane.

»Naš boj je boj revnih narodov z lakomnimi, ki krčevito drže v svojih rokah monopol vsega bogastva in vsega zlata na zemlji. To je boj mladim in rodovitnim narodov s histeričnimi narodi, katerih usoda se nagiba k zatonu.

»Slovesno izjavljam, da Italija nima namena; potegniti v vojno drugih narodov ob svojih mejah, ne majhnih ne velikih, ne na morju ne na kopnem. Švica, Jugoslavija, Turčija, Grčija in Egipt naj sprejmejo na znanje te moje besede; le od njih je odvisno, ali se bodo v vsem obsegu izpolnile.

»Italijanski narod! Steci k orožju in dokaži svojo odločnost, svoj pogum, svojo čast!

Iz Rooseveltovega govora

»Kateri narodi so mladi? Kateri so stari? Vzdevek mladega naroda gre predvsem ameriškiemu narodu. »Ze dolgo se širi filozofija surove sile. Zastopniki te filozofije ogrožajo svojo okolico. Zato te nove miselnosti ne moremo sprejeti. Zato novi svet, demokratični svet ne more biti nebržen nasproti onim, ki jim je cilj uničenje svobode.

»Ta miselnost predstavlja nevarnost za vse pridobitve našega sveta, nevarnost za Združene države in za vso ameriško celino. Zato so v tem tre-

Roosevelt

nutku naše simpatije na strani tistih, ki prelivajo svojo kri v boju proti oznanjevalcem sile.

»Narod Združenih držav je z velikim obžalovanjem sprejel na znanje sklep Italije, da je stopila v vojno. Pred dobrimi tremi meseci sem ponudil šefu italijanske vlade svoje posredovanje, da se prepreči vojna v Sredozemlju. Zatrtil sem mu, da se bom z vso svojo avtoriteto zavzel za to, da se bo na mirovni konferenci slišal glas Italije glede tistih zahtev, ki se ji zde upravičene. Tudi sem mu izjavil v imenu vlade USA, da ni moči videti vseh posledic takšne razširitev vojne, na Združene države in na države Srednje in Južne Amerike.

»Na nesrečo nas vseh moram z obžalovanjem izjaviti, da je šef italijanske vlade odklonil moje posredovanje.

»Italijanska vlada pravi, da mora izpolniti svoje obveznosti do Nemčije. Mi pa pravimo, da je 10. junija 1940. porinila nož v hrbet svoje sosedu. 10. junij 1940. je za nas dan, ko gredo naše upanje in naše molitve čez morje k tistim narodom, ki se tako veličastno in junško bore za svobodo sveta. Zato bomo tem narodom dali vso našo pomoč v surovinah in materialu vseh vrst.

Reynaud o Italiji

Dve uri za Mussolinijem je govoril predsednik francoske vlade Paul Reynaud. Dejal je med drugim:

»Ne odločajo samo kvadratni kilometri zemlje, ki so jo zavzeli Nemci. Odločajo tudi tisoči razbitih nemških tankov in letal, ležečih na teh kvadratnih kilometrih. Izguba teh tisočev bo pomenila tudi izgubo vojne.

»Usoda nas je hudo preizkusila, toda klonili ne bomo. Ranjena Francija je na straži. Ne bori se samo za svojo neodvisnost; bori se za neodvisnost vseh, za neodvisnost vsega sveta.

»In ta trenutek je izbral Mussolini. Kako naj sodimo o njegovi odločitvi? Sodil jo bo svet. Večkrat sem rekel, da med nami in Italijo ni sporov, ki se ne bi dali sporazumno urediti. Tudi papež in Roosevelt sta se zaman trudila, da bi preprečila to vojno. Mussolini je sklenil, da naj teče kri.

»Francija gre s čisto vestjo v to novo vojno. Svet bo kmalu imel priložnost videti, da ne veljajo samo vojaške sile, ampak tudi moralne. Francija ne more umreti.

Tik pred novo nemško ofenzivo je Reynaud vnovič preosnoval svojo vlado. Izločil je iz nje Daladierja in de Monzija, drugega zato, ker je bil že od nekdaj zagovornik pobotanja z Nemčijo, prvega pa zato, ker je skupaj z Gamelinom odgovoren za francoski poraz ob Meusi. Obenem je Reynaud s to preosnovo iztrebil iz vlade še poslednje krivce monakovske kapitulacije.

Attlee o Italiji

V imenu angleške vlade je zavzel stališče do vstopa Italije v vojno major Attlee, zastopnik delavske stranke v vladi. Rekel je med drugim:

»Težko, da bi bila kdaj koli v zgodovini stopila katera država s tako vstopom v vojno kakor Italija.

Nadaljevanje na 3. strani.

Prizor s severnofrancoskega bojišča

Družinski tednik

Druga plat živčne vojne

Značilnost najnovejše svetovne vojne je v tem, da gredo vsa najnovejša razdiralna dejanja najhujšega orožja na bojišnih roki v roki s točno premišljeno in po načrtu izvedeno propagando, ki jo vse vojujoče se države širijo po radiu. To drugo najhujšobnejšo obliko vojne, namenjeno našim živcem, smo po pravici krstili za živčno vojno.

Naravno pravilo današnjega časa je, da nobena senzacija dolgo ne traja, in tako se je zgodilo tudi s to živčno vojno. Tudi ta oblika vojne se je počasi obrabila in izgubila svoje prvotno učinkovitost. Ob stalnem poslušanju radijskih poročil in branju spretno sestavljenih senzacij so naši živci otopleli in se do neke mere tudi že utrjili. To je tudi razumljivo, kajti lok ne moremo napenjati v neskončnost. Ali počni, ali pa izgubi svojo prvočno prožnost.

Živčna vojna nam je pa po eni strani zmanjšala zanimanje za vsakodnevne senzacije, po drugi strani nam je pa tudi izostrila kritični čut. Zato so nekateri prenehali poslušati radio, drugi ga pa poslušajo bolj poredko in s dokaj večjim nezaupanjem.

Naš narod je tako povezan s naravo, da ga tudi ti politični dogodki niso mogli odtrgati od nje. In to je prav. Tudi če ne bi tako ljubili naravnih krasot svoje domovine, bi bilo nujno, da bi po nezdružljivem in izumetničenem načinu življenja v mestu iskali svoje notranje duševno ravnotežje na zelenih travnikih, v prebujenih gozdovih in v veličastnih planinah. To je pač najučinkovitejši naravno zdravilo za umetne dražljaje našega časa.

Ko pa govorimo o tej živčni vojni in o velikanskem vplivu, ki ga ima današnji čas radio, naj omenimo tudi to, da je nujno potrebno, da dobi Jugoslavija kar najhitreje že napovedane manjše radijske postaje, ki bi izpopolnile dosedanje radijsko omrežje. Pri tem nam je v mislih in na srcu, da dobimo že davno obljubljeno radijsko postajo v Mariboru. In če že zaradi drugega ne, pa vsaj zato, da bodo naši ljudje v vseh naših krajih poslušali našo besedo!

Kronist

Politični tednik

10 let vladanja romunskega kralja Karola

8. junija je minilo deset let, odkar se je romunski kralj Karol II. vrnil na prestol, in hkrati deset let od njegovega kronanja. Pred 10 leti ga je narod sprejel z navdušenjem in z upanjem v boljšo bodočnost. To upanje se je izkazalo za upravičeno.

V teh desetih letih se je Romunija popolnoma spremenila. Poprej je bila na znotraj needina in gospodarsko šibka, kar je bila posledica svetovne vojne. Zdaj, po desetih letih, so se te težave odpravile. Pod modro vladavo kralja Karola se je država uvrstila v vrsto evropskih velikih držav.

Kralj Karol je dal državi novo ustavo in reorganiziral državno upravo. Ustanovitve »Fronte narodnega preporoda« je pa imela za posledico razpustitev političnih strank in s tem edinstvo naroda in države.

Velikega pomena je tudi reorganizacija vojske. Romunska vojska je danes tako modernizirana, da se ji ni treba bati sovražnikov, posebno ker njene meje varujejo močne utrdbe, delo kralja Karola.

Romunija slavi desetletnico vladanja svojega kralja z zaupanjem v bodočnost pod njegovo modro vladavo. upajoč, da bo kralj Karol še dalje uspešno delal za napredek in blaginjo naroda in države in da bo znal ohraniti njeno svobodo in neodvisnost.

Zasedanje gospodarskega sveta Balkanske zveze se je pretekli teden končalo. V soboto se je v Beogradu vršila slovesna zaključna seja, ki sta na njej govorila zastopnika jugoslovanske in turške delegacije. Izdali so uradni komunikate, ki med drugim ugotavljajo, da se kljub težkim evropskim razmeram trgovinski promet med balkanskimi državami ni zmanjšal.

Zastopniki podpisane Balkanske zveze so sklenili, da bo odsej gospodarsko sodelovanje še tesnejše in da bodo balkanske države skupaj nastopile na zunanjih tržiščih in med seboj krile svoje

Mati obtožuje snaho sinovega samomora in celo umora...

...snaha se pa zagovarja, češ da je tašča vsega kriva

Beograd, junija.

Pred poldrugim mesecem je izvršil samomor beograjski zasebni uradnik Milan Matić. Našli so ga obešenega v kopalnici. Nesrečnež ni zapustil nobenega poslovnega pisma in nobenega znamenja, zakaj je šel v najlepših letih v smrt.

Našla ga je njegova žena Desanka, tudi uradnica. Ko ni mogla odpreti vrat kopalnice, je hitro sklicala sosedo in poklicala zdravnika, kajti Milanovo telo je bilo še toplo. Kljub zdravnikoveemu prizadevanju ga niso mogli obuditi v življenje. Nekaj dni po Milanovi smrti je poslala njegova mati beograjski policijski pismo, ki v njem obtožuje svojo snaho Desanko in njeno sestro, češ da sta krivi sinove smrti. Stara gospa je šla tako daleč, da trdi, da sta Desanka in njena sestra neposredno zakrivila Milanovo smrt, češ da sta ga najprej umorili, potem pa obesili.

Na podlagi tega pisma je beograjsko

sodišče uvedlo preiskavo, da dožene, kje se skriva resnica.

Izpoved gospe Desanke

Gospa Desanka, Milanova žena, je na sodišču odkrito in med solzami povedala, kakšno je bilo življenje z njenim možem. Dejala je takole:

»Milan je bil pet let v tujski legiji, še preden je mene spoznal, in si je tam zelo pokvaril živce. Bil je silno občutljiv človek, vendar sva se dobro razumela, samo če ni najina tašča silila med naju. Bilo je kakor zakleto: kadar naju je tašča obiskala, sva se pozneje zanesljivo sprla.

Čudno je tudi, da je hotel Milan že preje dvakrat iti v smrt, pa sem mu obakrat preprečila to namero. Zdelo se je, da ga ni nič kaj posebno vezalo na življenje. Mene je imel rad, saj sva se bila poročila iz ljubezni.

Tudi ni res, da bi bila jaz ob času njegovega samomora v stanovanju, doma. Bila sem na cesti in govorila z

neko gospo, ki to lahko s prisego potrdi.

Tako je povedala gospa Desanka solznih oči. Gospa je lepa, mirna ženska, sanjavih oči in vranjernih las. Težko bi ji prisodil dejanje, ki ji ga očita njena tašča. Sodišče se je pa odločilo, da pritegne k preiskavi zdravnika, ki naj bi ugotovil, ali je bil Milan res bolan na živcih. Zanimivo je pa, da ta zdravnik noče potrditi, da bi bil Milan res bolan.

Če bi namreč zdravnik takoj po Milanovi smrti potrdil, da je bil Milan živčno bolan, bi nesrečnega moža pokopali na pokopališču, sicer bi ga morali pa pokopati kot samomorilec. Milanova mati je šla k zdravniku, ki je še v življenju zdravil njenega sina, in ga prosila za to potrdilo; toda zdravnik je to potrdilo odklonil.

Sele ko bo preiskava v tej skrivnostni zadevi končana, bomo videli, ali ima prav Milanova žena ali je imela prav Milanova mati.

je potrebe. Gospodarski svet odobrava tudi odločitev železniških strokovnjakov o uvedbi skupne tarife za medsebojni promet. Poleg tega je sprejel predlog o ustanovitvi dveh balkanskih ustanov, ki bosta pospeševali trgovsko letalstvo med članicami Balkanske zveze.

V Beograd je prispela madžarska gospodarska delegacija zaradi čim hitrejšega izvajanja sklenjene madžarsko-jugoslovanske trgovinske pogodbe.

Velika nemška ofenziva se je začela pretekli teden po zasedbi pristanišča Dunkerqua, od koder so se zavezniške čete umaknile čez Rokavski preliv. Napad se je začel najprej na okrog 200 kilometrov dolgi fronti ob rekah Somme in Aisne. Poročila pravijo, da se bje nekaj milijonov vojakov in več tisoč tankov in letal. Francozi se junaško branijo in doslej še niso utrpeli velikih izgub, čeprav je nemška vojska v premoči glede vojakov in orožja. Nemci so napravili le pri Bresli nekakšno zagozdo. Fronta se je zadnje dni raztegnila od morja do Maginotove črte, nekatera francoska poročila pa pravijo, da se bodo boji najbrže razširili tudi do švicarske meje. Bitko v Franciji poročila označujejo za največjo vseh časov, ki bo odločila usodo Evrope.

Francoska letala so pretekli teden poneli napadla berlinska predmestja, pred vsem pa velike tovarne. Francoska poročila pravijo, da so njihova letala v treh minutah vrгла 800 bomb in se vsa srečno vrnila. Nemška letala so obisk vrnila in bombardirala pred vsem železniške postaje okrog Pariza in vzhodne angleške obale.

Zavezniški so imenovali nova poslanka pri moskovski vladi. Angleški poslanik je postal Stafford Cripps, francoski poslanik je pa Labon.

Predsednik francoske vlade Reynaud je spet rekonstruiral svojo vlado. Iz vlade je izpadel bivši ministrski predsednik Daladier. Njegovo mesto zunanega ministra je prevzel predsednik Reynaud. Neki sovjetski list k tej spremembi pravi, da sta bila Daladier in Chamberlain glavna krivca sedanjega zavezniškega položaja, kar sta napravila nepopravljive napake.

Moskovski radio je objavil vest, da je Sovjetska Rusija sklenila varovati nevtralnost balkanskih držav z vsemi sredstvi, ker je to v njenem interesu.

General Weygand, francoski vrhovni poveljnik, je izdal pretekli teden dnevno povelje, v katerem je pozival francoske vojsake, naj se izkažejo vredne svojih prednikov iz svetovne vojne in naj za vsako ceno vztrajajo na svojih postojankah do konca ter s tem rešijo svobodo in neodvisnost svoje domovine. Francoski narod ima v generalu Weygandu veliko zaupanje. Nekatera nevtralna poročila pravijo, da je Weygandova črta zelo močna, ker je izredno globoka in krepko odbija nemške napade.

Amerika pospešeno zalaga zavezniške z orožjem in letali. Ameriško mornariško ministrstvo je vrnilo letalskim tovarnam 60 bombnikov, češ da so zastareli, da jih bodo lahko tovarne pro-

dale zaveznikom. Na konferenci tiska je prezident Roosevelt sporočil časnika, da bo od parlamenta zahteval pooblastilo za podobno transakcijo tudi za protitankovske topove, druga vojaška letala in orožje. Vse to orožje bodo Američani prepustili zaveznikom pod pretezo, da je zastarelo. Agencija Reuter poroča, da zdaj letala kar v rojih letajo čez Atlantik.

Italija se je odločila, da stopi v vojsno. Odločitev je narodu sporočil Mussolini v svojem govoru v Rimu, ki so ga prenašale tudi radijske postaje. Roosevelt se je še pretekli teden na moč trudil, da bi Italijo odvrgel od njene namere, češ da bi Združene države prekinile vse gospodarske stike z njo in da ne bi moge ostati nevtralne. Zagovarjal je stališče zaveznikov, Mussolini pa italijansko-nemško tezo o novi ureditvi Evrope. Ze nekaj dni pred objavo vojne so italijanske oblasti minirale svoje obale in o tem obvestile tuje ladje. Italijanske ladje so se morale umakniti v nevtralne luke. Sovražnosti med Italijo in zavezniki se pa doslej še niso začele.

Ruski poslanik v Rimu, ki je v preteklem decembru na lepem odpotoval v Moskvo, se je vrnil v Rim. Prav tako se je vrnil na svoje mesto italijanski poslanik v Moskvi. To se je zgodilo po sestanku italijanskega zunanjega ministra Ciana z odpravnikom poslov ruskega poslanstva. Italijani in Rusi se pogajajo tudi glede gospodarskih vprašanj.

Norveška vojska je kapitulirala. Zavezniške čete so se iz Narvika prepeljale na Francosko. Kralj Haakon in norveška vlada sta se pa pripeljala na Angleško in bosta vztrajala na strani zaveznikov.

Turški uradni krogi so po vstopu Italije v vojno izjavili, da bodo izpolnili svoje obveznosti do zaveznikov.

Sovražnosti med Italijo in Francijo se še niso začele. Doslej ni padel še noben strel ne v Alpah in ne v Afriki, pač so pa italijanska letala bombardirala angleški trdnjavski otok Malto; baje niso napravila velike škode. Pričakujejo, da bo Italija kmalu napadla v Alpah, da bo podprla nemško prodiranje.

Turška vojska je popolnoma pripravljena. Odlotitev, ali bo stopila v vojno ali ne, je pa baje v rokah Sovjetske Rusije.

Nemški napad na francoski fronti je z vsjo silo naprten na Pariz. Velika ofenziva traja že osem dni. Francozi praznijo Pariz in se pripravljajo na obrambo. V pariškem predmestju so se pojavili prvi tanki.

Holandska prestolonaslednica Julijana je na povabilo vrhovnega poveljnika kanadskih čet grofa Athlonskega prispela s svojima hčerkama v Kanado. Naselila se je v letni rezidenzi generalnega guvernerja v Quebecu.

Letalsko-zaščitno razstavo v Ljubljani so odprli na vselejmu v paviljonu »N«. Mestni zaščitni urad je priredil to poučno razstavo, da bi s tem prikazal, kako se z najmanjšimi stro-

ški obvarujemo napadov iz zraka. Razstavo so pripravili vsi odseki mestnega zaščitnega urada, vojaške, državne in banovinske oblasti in zavodi, gasilske zajednice in podjetje Baťa in mnogi drugi razstavljalci. Na razstavi je razstavljeno prav vse, kar moramo vedeti o uspešni zaščiti in samopomoči pri letalskih napadih. Razstava bo odprta vsak dan od 9. do 18. ure brez kake vstopnine.

Rušilec »Ljubljana« bodo tež nekaj dni spet skušali dvigniti iz morja. Zdaj so pripeljali v Šibenik dva železna cilindra, sestavna dela priprave za dviganje potopljenih ladij, ki jih je popravila splitska ladjedelnica. Tako bodo te dni spet skušali dvigniti »Ljubljano«, ki so jo pred nedavnim še spravili na vodno površino, pa jim je spet zdrsnila v vodo.

Rečna vloga je podedovala veliko dediščino po svojem umrlem možu iz Amerike, ki ji je zapustil okrog 256 tisoč dinarjev. Takoj po svetovni vojni je Juraj Šanič iz Subotice odšel v Ameriko in si tam kupil lepo farmo. Doma je pa pustil ženo, ki se je borila za življenje. Leta 1937. je pa Juraj umrl in zapustil siromašni ženi 13.800 dolarjev. Po odbitku raznih stroškov in take je ostalo še 8000 dolarjev. Te dni je dobila vdova izplačan znesek na okrajnem sodišču v Subotici. Siromašna družinica si bo s to dediščino, o kateri še sanjala ni, lahko pomagala iz svojih revnih razmer.

Izpodžagana smreka je padla na 18 letnega delavca Jureta Ohlobidjijo iz Gospića. Kot gozdni delavec je delal v bližini Rakete. Zagal je smreke, pa mu je po nesreči ena pregodaj padla in ga tako nesrečno zadela na glavo, da je bil takoj mrtev.

Rečni promet je letos zelo slab, čeprav se je sezona za rečno plovido zelo pozno začela. To velja za blagovni promet, medtem ko polniškega prometa sploh ni. Vzrok tako slabega prometa so v sedanjih mednarodnih razmerah. Večina prometa je notranjega značaja; iz drugih držav pa izvažamo in uvažamo samo neznatne količine blaga. Posebno slab je izvoz.

Z ogljikovim monoksidom sta se zasturpila 30 letni rudar Drago Mirić in 30 letni Juro Ivanović v rudniku Maslovarah v Bosni. Pet rudarjev se je spustilo 30 metrov globoko v rudnik. Seveda so imeli vsi predpisane maske. Nenadno je pa Mirić spregovoril in se onesvestil. Na pomoč mu je prihitel Ivanović, pa je tudi njega doletela ista usoda. Ker so drugi trije takoj začutili ogljikov monoksid, so hitro zbežali. Ker so bili vdihnili že precej plinov, jih je zdravnik le težko rešil; Mirić in Ivanović sta pa podlegla zastrupljenju.

Mačko, ki doji zajčka, ima kmet Milan Štete v vasi Vrelo pri Korenici

v Srbiji. Mačka, ki so ji odvzeli mladiče, je našla nekje nekega zajčka in nanj prenesla vso skrb in ljubezen, ki ji jo pa zajček tudi vrača. Mačka ga doji prav tako, kakor bi dojala svoje prave mladiče. To prijateljstvo je izvalo veliko začudenje v vsej vasi.

20 do 30 odstotkov pšenice so uničile poplave v Banatu: zato so morali kmetje poplavljeni polja po večini znova preorati. V Vojvodini se je oziroma samo delno popravila, v splošnem pa slabo kaže. Prav tako slabo kaže pšenica v Bački in v Banatu. Zdaj je pšenica v Vojvodini na prodaj po 240 do 254 dinarjev sto. Kozuza kupuje edini Prizad, in sicer po 193 dinarjev.

V Rusijo bomo izvažali naš boksit, ker ga ima sama mnogo premalo. Lastniki boksitnih ležišč pri Dnišu se že pripravljajo za večjo produkcijo.

50.000.000 dinarjev bo stala reprezentančna palača banske uprave, ki jo bodo gradili v Zagrebu. Banska uprava je imela doslej posamezne urade razkrojene po vsem mestu in je zato sklenila sezidati novo palačo. Kje bo palača stala, za zdaj še ni točno določeno.

Nova monopolska poslopja bo gradila Uprava državnih monopolov in bo za to porabila 300 milijonov dinarjev. Poslopja bo gradila po raznih krajih države in si je še pravočasno zagotovila v finančnem zakonu posebno pooblastilo glede tega denarja. Od aprila do junija je dobila Uprava monopolov dovoljenje, da sme najeti 300 milijonov dinarjev posojila.

Vlak je povozil 81 letnega Mihaela Primožiča iz Hotovelj pri Škofji Loki. Zgodaj zjutraj so ga našli na postaji v Kranju močno raznesarjenega. Starec je bil menda že dalje časa živčno bolan in iz tega sklepajo, da je pod vlak prišel po nesreči in ne nameroma.

Lahko krvavenje iz preneznih dlesni (sluznice) prepreči zdravilna PARADENTIN krema za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna. Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

Strašna elementarna nezgoda je zadela mesto Negotin v timoškem okraju. Zaradi neprestanega deževja sta Timok in Donava silno narasla in je voda prestopila potoči bregove. Na dveh mestih je voda predrila nasipe in vdrla v elektrarno, tako da je bilo v trenutku vse mesto v temi. Prebivalstvo je začelo zapuščati domove. Poplava je napravila v mestu ogromno škode. Poginilo je veliko živine, poljski pridelki so pa sploh vsi uničeni. Reka Timok je na več krajih porušila progo Negotin-Zaječar Postaje v Mokranju, Veljkovu, Rajcu, Rogljevu in Drušniku so pod vodo in zato je železniški promet na tej progi ustavljen.

Za 30 em je narasla Donava v enem samem dnevu pri Beogradu. Sploh so vse reke na jugu zaradi stalnega deževja močno narasle. Tako je Južna Morava prestopila bregove in poplavlila rodovitna polja. Kmetje zaradi tega trpijo veliko škodo na ozimini in koruzi. Tudi nekatere vasi v okolici Aleksinca so v nevarnosti. Prav tako so narasle tudi Sava, Velika Morava in Donava.

Kolektivno razstavo na zagrebškem vselejmu bo letos organizirala Madžarska. Prav te dni je prišlo do pozitivnega uspeha pogajanj in je uprava vselejma sprejela zastopnika madžarskega urada za zunanjo trgovino v Beogradu, svetnika Rihmera. To bo prva madžarska razstava v Zagrebu. Doslej je imela madžarska svoj paviljon samo na beograjskem vselejmu.

Več ko 20.000.000 dinarjev prednjuma bodo dobili pridelovalci tobaka na področju banovine Hrvatske. Doslej so pridelovalci tobaka dobili vsako leto prednjum, da so lahko krili stroške pridelovanja. Dajali so jim doslej po 60 din za 1000 sadik. Zdaj pa pridelovalci s tem niso več zadovoljni in so zahtevali za 1000 sadik 100 dinarjev prednjuma. Ker je oblast na to zahtevo pristala, bodo pridelovalci tobaka v kratkem prejeli 20.000.000 dinarjev prednjuma.

Listek „Družinskega tednika“

Ali vpliva vojna na vaše spanje?

To vprašanje so nedavno v Angliji zastavili večjemu številu ljudi. Večina, to je približno 60%, je odgovorila, da vojna ne vpliva na njihovo spanje. Ostali pa so odgovorili, da je vojna prav močno vplivala na njih nočni mir.

Kako je vplivala?

Odgovori so bili raznovrstni. Predvsem nekateri teže zaspijo, drugi bolehalo na nespečnosti, tretji imajo pa hude sanje.

Ti odgovori povedo premalo in bržčas prikrivajo mnoge druge neprijetnosti, ki so se pojavile zaradi vojne. Nočni čuvaji vam bodo povedali, da legajo zdaj ljudje prej v postelji.

Radijski sporedi niso več zanimivi. Prijateljski obiski ne trajajo več pozno v noč kakor nekdanj, ker je nočna zateknitev neprijetna in je povratek domov vezan z raznimi težkočami. Celo kinematografi in gledališča so postala nekako preveč oddaljena. Sodobna prometna sredstva in radijski prenosni so povzročili pravcato revolucijo v navadah in načinu nočnega življenja. Prej se se ljudje pozneje vračali domov. Zdaj, odkar radio in prometna sredstva niso več tisto, kar so bila prej, se zmerom bolj vračamo v čase kraljice Viktorije. Mnogo dlje smo v postelji.

V mirnem času traja spanje povprečno 8 ur na dan. V vojni bi moralo teoretično trajati še dlje. Težke in napete prilike, v katerih preživimo dan, resno vplivajo na naš živčni sistem. Po naravi nam spanje nudi počitek, ker krepki organizem. Večina ljudi pa ne nudi organizmu zadostne okrepitve, ker večina premalo spi.

Ljudje leže zdaj dalje časa v postelji v polsnu, ki je nekaj povsem drugega kakor trdno spanje.

Eden izmed vzrokov vzrokov nespečnosti je sprememba okolice. Spominimo se samo onih tisočev beguncev, ki legajo spat v tujih domovih, daleč od svojih prijateljev in svoje rodbine.

Drugi vzrok nespečnosti so skrbi. Mnogi roditelji so ločeni od svojih otrok. Podnevi so zaposleni in nimajo toliko časa za premišljanje; ko pa se znoči, začno premišljati o svojih otrocih: kako jim je zdaj, kako se počutijo? ...

Spanec je velikanske važnosti za človeški organizem in zato hočemo navesti nekaj pripomočkov za tiste, ki se zamarajo, da bi trdno zaspi.

1. Ležite v postelji šele tedaj, ko vas ne mučijo težke misli, pa čeprav je to šele sredi noči.

Ako ste n. pr. slišali zvečer slabo vest, ki vas je razburila, ne ležite v takem razpoloženju v postelji. Prelistajte prej kakšno knjigo ali pa poslušajte prijetno glasbo. Šele tedaj, ko se umirite, pojdite počivat.

2. Opazujte svojo mačko. Od nje

se boste glede spanja dosti naučili. Ona spi mnogo več kakor vi in je vsak čas pripravljena zadremati.

Pravila o lepem vedenju prepovedujejo zdehanje, če se pa kdo javno pretegne, smatrajo to za višek nesposobnosti. To je prava škoda, kajti če bi bilo človeku dovoljeno, da zdeha in se pretegne, kadar to narava sama zahteva, bi bil mnogo bolj razpoložen za nočni počitek. Baš ta dva činitelja dasta pravo razpoloženje za spanec.

3. Odstranite nepotrebno odejo. Nikdar se ne boste dobro odpočili, če ste preveč pokriti. Odeja mora biti lahka. Čim bolj ste odeti, tem težje dihaate. Vendar pa mora biti odeja, čeprav lahka, dovolj topla. Večina ljudi ne polaga na to dovolj pažnje. Nikdar ni pravega spanja, če je spalna soba zaprta in zadušljiva. V vojnem času so okna prepleljena s papirjem za zatemnitev. Zato je potrebno, da so okna podnevi čim dlje odprta, da pride v sobo dovolj svežega zraka in sonca.

Podobnih nasvetov bi lahko navedli še več, a gornji zadostujejo.

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

VSATK TEDEN DRUGA

Stekel volk je napadel 14letno hčerko kmeta Gjuraja iz vasi Gobčancev v žičnem okraju. Volk ji je odgriznil nos in jo vso razmesaril. Na pomoč ji je prihitela teta, ki se je spustila z volkom v boj; seveda je tudi njo močno obgrizel. Prihiti je tudi deklečin oče, ki je volka ranil. Stekli volk je potem divjal po vasi in ogrižal še dosti ljudi. Šele drugo jutro je Dragoljub Marković volka s sekuro pobil. Vse ranjence so prepeljali v bolnišnico v Kraljevo; vendar je njihovo stanje zelo resno.

100 vagonov rib letno polove v Skadarskem jezeru, ki hrani v sebi velike količine rib. Te ribe povečini posuše na preprost način. Največ nalove krapov in podobnih rib, najmanj je pa postvri. Ribarska zadruga je na Skadarskem jezeru zelo dobro organizirana in skrbno ščiti ribji lov.

Več hiš je porušila voda v Bosni med mestoma Jajcem in Banjaluko, kjer se je utrgal oblak Neurje je povzročilo velikansko škodo po poljih in gozdovih. Po reki Vrbasu plavajo cela debela in velike količine že obdelanega lesa. Veliko njiv bodo morali kmetje ponovno preorati. Prav tako je neurje divjalo tudi v Bački, kjer je voda odnesla tudi živino.

Tovarne cementa ustavljajo delo, ker je izostal ves izvoz, poraba cementa pa tudi na domačih tržiščih ni narasla. Tako je prenehala delati tovarna »Dalmacija« v Kaštelu Sušurcu in je delo izgubilo okrog 200 delavcev. Tudi tovarna »Split« na Majdanu je že odpovedala delavcem v Vranjicu, ki so nalagali cement na ladje.

V Zagrebu so odprli veliko mestno knjižnico, ki je najmoderneje opremljena. Načrt zanjo je napravil strokovnjak dr. Josip Badalič. V prvem nadstropju je knjižnica z javno čitalnico; ima pa tudi oddelek za vse hrvatske dučevnike in revije.

Dve trupli je napravila Drava na ozemlju varaždinskega okraja. Pri Lovrečanu so kmetje našli truplo okrog 60 let starega moškega, pri Semovcu pa truplo 17 do 20letnega dekleta. Ker v teh krajih nikogar ne pogrešajo, je trupla Drava najbrže prinesla od daleč. Trupli sta plavali v vodi najmanj 20 dni.

Tri metre deset centimetrov je meril orel, ki ga je ustrelil Stjepan Sabarić iz vasi Hankovec pri Bjelovaru. V družbi treh drugih orlov se je spustil na sredi vasi na tla, kjer je najbrže upal dobiti kakšen plen.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10— zbirko preizkušnih receptov, ki jih je pisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinišne mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinišne torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna. Nakazite din 10— na račun Pošte hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znakom na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštne prosto. Deziderij Mizerit, Zidani most št. 6.

Po nesreči je zgorela hiša kmeta Vojislava Rakića iz Uba. Kmet je zvečer odšel s prižgano petrolejko na podstrežje. Po nesreči se mu je petrolejka razbila in se je petrolej vnel. Takoj je bila v plamenih vsa hiša. Kmet je imel še toliko časa, da je rešil sinčka; svoje žene, ki je spala z

dvema otrokoma v sosedni sobi, pa ni mogel več rešiti, zato je zgorela.

Stiri sekunde je trajal potres, ki so ga pred kratkim čutili prebivalci Varaždina. Potresni sunek je bil lahek in na srečo ni napravil nobene škode.

Sneg je zapadel pred nekaj dnevi v Bosni, kjer že ves teden divjajo silne nevihte. Planini Stojer in Vranici sta pobeljeni. Niti najstarejši kmetje v okolici ne pomnijo kaj taksnega. Ker je zelo mrzlo, se ljudje po pravici boje, da ne bi sneg zapadel še v dolini in uničil vse posevke.

Ob vlak je trčil z motorjem kleparski mojster Rihard Jakelj iz Kranja. Z motorjem se je peljal proti Trzinu in je s seboj peljal tudi svojega vajenca. Na ovinku pod Zgornjimi Duplejmi je zapeljal čez progo. V istem trenutku je pripeljal po progi vlak. Mojster in vajenec sta s takšno silo z motorjem treščila v lokomotivo, da sta oba v velikem loku odletela z motorja in obležala mrtva na cesti.

Modernizirali bodo cesto Maribor—Fram, ki je najvažnejša štajerska prometna žila. Cesto bodo gradili v režiji banske uprave v Ljubljani in so že sestavili režijski odbor, ki bo vodil gradbena dela. Za načelnika odbora so postavili inž. Vančka in bodo v kratkem že začeli z delom.

Svojega sošolca je obstrelil osemletni Luter Engelbert iz Slovenj Gradca. 11letni posestnikov sin Merkač Ivan se je z drugimi otroci igral voljake. Nenadno je pa Sletni Engelbert potegnil samokres in z njim streljal na svojega vojnega sovražnika. Kje je otrok dobil samokres in kje se je naučil streljati, še ni znano. Merkač Ivan so prepeljali v bolnišnico.

Tlakovali bodo državno cesto skozi Celje do Gaberja. Krediti za to delo so že na razpolago in v kratkem bo tehnični odsek banske uprave razpisal licitacijo za modernizacijo te ceste.

80 potomcev ima devetdesetletna starka Andja Pranjševa iz Guče gore pri Travniku. Starica je krepka in opravlja še vsa domača dela. Ima sedem hčera in enega sina. Vsi njeni otroci so poročeni in vsaki ima veliko družino. Tako ima stara Andja 72 vnukov in vnukinj, če pa prištevamo še njene otroke, ima kar 80 potomcev. Ima tudi še zelo dober spomin in zna še stare narodne pesmi, ki jih v vasi nihče več ne pozna.

Maksimiranje cen domače volne je določeno z naredbom o kupovanju in prodaji domače volne. Naredba določa več vrst cen, in sicer bo znašala minimalna cena od 30 do 35 din, maksimalna pa 48 din.

Attlee o Italiji

Nadaljevanje s 1. strani

Med italijanskim in angleškim narodom ni nobenega spora. Odkar se je Italija zavedala svoje nacionalnosti, nismo bili še nikdar z njo v vojni. Nasprotno: ko je bila Italija razkosana in zasuznjena od Nemcev, ji je Anglija izkazala svojo pomoč, a Francija ji je celo z orožjem pomagala, da je uresničila svoje želje.

»Angleški in francoski narod sta potrpežljivo prenašala neprestano italijansko izžiganje. Zakaj je potem Mussolini napovedal vojno? Samo zato, ker misli, da bo lahko nabral nekaj plena na rovaš zahodnih demokracij. Toda Mussolini se moti. Francoski narod se ni nikdar bolj junaško boril kakor v urah nevarnosti, in angleški narod je na njegovi strani.

»Italija in Nemčija bosta šele zdaj čutili vso našo blokado. Sprejemmo rokavico. Vrnili bomo udarec za udarec. Cez Atlantik je že snoči prišel odgovor velike demokracije. Odslej je vsa ameriška materialna moč na razpolago zaveznikom. Tako je neizogibno, da bomo zmagali, naj bo naša pot še tako težka. V tem kritičnem času se ne borimo samo za sebe same, ampak za svobodo vsega človeštva.«

Predsednik britanske vlade Winston Churchill bo govoril danes, v sredo.

Weygandova dnevna zapoved

9. junija ob začetku napada na Pariz

»Nemci napadajo zdaj na vsej fronti od morja do Montmédyja. Jutri se bo njihov napad raztegnil do švicarske meje.

»Za vsakogar velja ukaz: bij se, ne misli na umik, glej naprej, tja, kamor te je postavil poveljnik.

»Vrhovno poveljstvo pozna napor in pogum, ki odkljuje bojujoče se armade in letalce. Zahvaljujem se jim za to. A Francija zahteva od njih še več.

»Častniki, podčastniki in vojak! Domovina ne zahteva od vas samo vašega poguma, ampak tudi vso vztrajnost in vsega bojnega duha. Vem, da ste tega zmožni.

»Sovražnik je doživel precejšnje izgube. Kmalu bo na koncu svojih moči. Bitka je dozorala do poslednje četrt ure. Vzdržite!»

Resnica o Ameriki

Nadaljevanje z 9. strani

(izvemši nekaj težkih železniških topov) oddala na zahodni fronti niti enega strela, a današnji položaj ni dosti boljši.

Toda to pot so glavno letala. In tudi tu so Združene države že ne več v povojih, vsaj ne dosti na boljsem.

Danes štejeta ameriška kopenska vojska in vojna mornarica kakšnih 3.500 letal, vse drugo je šele naročeno. Mnogo izmed teh letal je že zastarelin. Za izurjenje novih 25.000 pilotov v dveh letih — kakor je sklenil kongres po napadu na Nizozemsko — je treba 6000 inštruktorjev; danes jih ima ameriška vojska celih 300!

Kako naj USA pomaga zaveznikom v prihodnjih kritičnih tednih?

Prvo je, da pospeši dobavo letal Veliki Britaniji in Franciji. Drugo je, da pusti svoje vojno ladjeve pri Havaju, da se ne bodo Japonci spustili v kakšno pustolovščino v vodah okoli nizozemskih kolonij. Tretje je, da pomaga zaveznikom s povečanjem vojnih kreditov in tako vrže na tehtnico vso svojo finančno moč. Toda Združene države bi rade vedele, zakaj sta Anglija in Francija naročili v Ameriki v devetem mesecu vojne samo 2400 letal in zakaj zavezniki v času dolgega sitzkriega niso dali dela ameriškim tovarnam. (Na to vprašanje je ondan odgovoril londonski dopisnik bazelskega lista National Zeitung: zato, ker sta se Chamberlain in sir John O'Connell bala, da bi morala vreči naročena letala med staro železje, če bi se vojna medtem končala. O. p. u. r. e. d.)

Dalje bi USA lahko pomagala zaveznikom, če bi preklecala svoj prejšnji sklep in dovolila prodajo tajnega ameriškega aparata, s katerim je moči z bombami zadeti skoraj vsaj cilj; piloti, ki imajo ta aparat, zadenejo baje iz višine 3000 m s 7 bombami od 10 tarčo, ki ima samo 5 m v premeru!

Za ameriško fronto stoji pripravljenih 167.000 tovarn, 8 milijonov kmetijskih, dnevnih petrolejskih motorjev, milijona sodčkov in jeklova industrija, ki je v mirnem času ob samo 60% ni izrabila svoje zmogljivosti. Izvozila povprečno 2 milijona ton jeklenih izdelkov na leto in ki bi v nekaj mesecih lahko povečala svojo produkcijo za 500%. Toda USA je ta trenutke parni valjar, ki je šele spustil prvo paro. Potreben je čas — vprašanje je samo, ali bodo zavezniki tako dolgo vzdržali.

Desetletnico obstanke je proslavilo trboveljsko mladinsko pevsko društvo »Trboveljski slavček«. Ob svojem jubileju so priredili koncert, katerega so se udeležili mnogi zastopniki oblasti in družtev. Trboveljski slavčki so priredili veliko število koncertov po naši domovini in tudi v tujini. V zvezi s proslavo so priredili tudi razstavo, ki je pritala o velikem umetniškem in propagandnem delu društva. Razstavljene so bile številne glavne re-

cenzijske, grafikoni in slike z vseh turnej, zletov in gostovanj. Razstavljene so pa bile tudi vse originalne kompozicije, ki so jih »Trboveljskemu slavčku« v teku let posvetili naši najodličnejši jugoslovanski glasbeniki. Ne manjka pa tudi mnogih glasbenih trofej, ki so si jih zaslužili s svojimi pesmijo.

Potres v Dubrovniku so občutili v ponedeljek okrog dvanajstih. Potresni sunki so bili precej močni, vendar pa potres ni nikjer napravil večje škode.

Slive bodo leto manj obrodile kakor lansko leto, ker je zelo malo izgledov za dobro letino. Lani je bila rekordna sadna letina in so slive obrodile tako dobro kakor že desetletja ne. Pričakovati je bilo, da bo tudi letošnja letina dobra, ker je bilo spomladi dolgo hladno in je začelo sadje pozno cveteti. Toda vse kaže, da bo slaba letina. Ponekod slive sploh ne bodo obrodile, v splošnem bo pa letos njega pridelka komaj za četrtino lanskega. Zaradi tega se je žganje podražilo povprečno za 20%. Pričakovati je pa tudi še nadaljnjih podražitev žganja.

Rusija je kupila v Jugoslaviji ogromno število knjig politične, znanstvene, zgodovinske in literarne vsebine v srbohrvaškem in slovenskem jeziku. Vrednost samo kupljenih slovenskih knjig je znašala 80.000 din. Te knjige so že na poti v Rusijo. V Beogradu pojasnjujejo te nakupe knjig z željo, da bi dobila Rusija nove slike z

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sezite po »Družinskem tedniku«!

Jugoslavijo, s katero je zgubila v zadnjih dvajsetih letih vsak stik.

Pločevine za škatle primanjkuje našim tovarnam za konzerviranje rib. Nedavno je prispela v Split preko Trsta pločevina za izdelovanje škatel, toda nadzorne oblasti za pomorsko blokado so pločevino zadržale in tovarne morajo še zmerom čakati, da dobe pločevino. Ribji lov je zdaj najživahnjejši; na morju je okrog 20.000 ribičev. Če tovarne ne bodo dobile kmalu kositrne pločevine, bodo morale delo ustaviti, s čimer bo pa naše ribištvo močno prizadeto.

Ruski grb z bivšega ruskega poslanstva v Beogradu so sneli in zamenjali z novim grbom. Bivše rusko poslanstvo je bilo doslej še zmerom označeno s starim ruskim grbom, ki so ga zdaj sneli glede na to, da je bila podpisana trgovinska pogodba med našo državo in Rusijo.

Zgorel je avtobus, ki vozi iz Beograda v Valjevo. Bil je poln popotnikov, ko je nenadno v motorju nastal ogenj. Ker šofer avtobusa ni mogel ustaviti, so morali popotniki iz gorečega avtobusa skakati na cesto in pri tem dobili več poškodb. Nekateri so se pa močno opekli.

12.827 hl vina so pretekli mesec izvozili iz Dalmacije. Od tega največ v protektorat Češko-Moravski, nekaj v Nemčijo, Nizozemsko, Belgijo in Švico. Ker so zaradi nenavadno hude zime letos zelo trpeli dalmatinski vinogradi, pričakujejo, da bo vinska letina mnogo slabša kakor druga leta.

V vodnjak je padla štiriletna hčerka posestnika Ambrožiča iz Hrušice pod Gorjanci. Deklica se je sklanjala čez vodnjak in je izgubila ravnotežje. Padla je v vodnjak in utonila. Vse nesreče je kriv nezavaranost vodnjak. Kakršni so v naših vaseh še zmerom tako pogosti.

Neznani zločinec je na cesti umoril 56 letnega kmeta Dragolina Kovačevića iz Dugovca v belovarskem okraju. Zvečer se je vračal po cesti domov, zjutraj so ga pa našli ljudje na cesti umorjenega. Vse kaže, da je nekdo izvršil roparski umor nanj.

Potopljeno jahto »Milenc« so dvignili v splitskem pristanišču. Jahta se je pred tednom dni potopila, ker se je zaletela v parnik »Šipanc«. Delo je prevzelo podjetje »Jadranska brodogradilišča« in ga tudi z uspehom izvršilo.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: naša zvesta naročnica gđ. Marija Petkovska, uradnica, z g. Jankovičem; g. Ludvik Gabrovšek, železničar v Celju, in gđ. Minka Hrovatinova iz Borovnice; dr. Vinko Brumen, profesor, in gđ. Milka Šušteršičeva; g. Janez Hieng in gđ. Helenka Rosova; g. Janez Zupanc, gradbeni tehnik, in gđ. Emica Pungercanova, uradnica; doktor Draško Vilfan, zdravnik v Beogradu, in gđ. Jelka Severjeva, hčerka veletrgovca iz Ljubljane; dr. Herman Lešane in gđ. Vlasta Plantanova, cand. phil. V Medvodah: g. Janko Skubic, poštni služitelj, in gđ. Mici Alieva. V Mariboru: in gđ. arh. Marjan Mušič in gđ. Desanka Miovičeva, hčerka veleposestnika in trgovca; g. Edo Verdonik, član Narodnega gledališča v Mariboru, in gđ. Pavla Rasbergerjeva, članica Narodnega gledališča v Mariboru; g. Jaroslav Vik, strojnik, tiskar, in gđ. Albin Berličeva. Na Ježici pri Ljubljani: g. Feliks Jug, šolski upravitelj na Preloki, in gđ. Francka Prešetnikova, učiteljica na Preloki. Na Rakovniku pri Ljubljani: g. Franc Možina, poslovođa I. delavskega konzumnega društva v Trzinu na Gorenjskem, in gđ. Matilda Hirslova, poslovođkinja I. delavskega konzumnega društva v Križah na Gorenjskem. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: Antonja Grmekova; 87letna Franciška Devetakova; Franjo Novak, mizar; 81letni Maks Lilleg, davčni upravitelj v pokouju; Slavko Kobe, ravnatelj državnega pravobranilstva; 76letna Marija Zarnikova; Marija Blasova; 68letni Anton Dolenc, služitelj državnega učiteljskega v Ljubljani; Jakob Jurman, znanstvenik državnih železnic v pokouju. V Kranju: Rihard Jakelj, kleparski mojster in instalater; Franc Gutnik z Vrhnike; 40letni Darko Švara; Marija Zupanova. V Krškem: 84letna Helma Turšičeva. V Mariboru: 25letni Vilko Podlesnik; 74letni Karl Vrečko, državni uslužbenec v pokouju; Ana Krušičeva. V Gorjah pri Bledu: Franciška Veberjeva. V Kočevju: 19letna Miljena Bogatajeva. V Stari vasi pri Vidmu: Marko Mikolavčič, posestnik. V Slovenski Bistrici: 78letna Anka Pinterjeva, posestnica. V Logatcu: 4leten Gregor Bizjak. V Ljutomeru: 73leten Fran Zacherl, učitelj v pokouju in posestnik. V Ptuj: 44letni Franc Sirec, tovarniški delavec. 72letni Anton Habjančič, nameščenev. V Radečah pri Zidanem mostu: Viktor Mušar, železničar v pokouju. V Celju: 63letni Franc Šeško, občinski delavec; 82letni Avgust Lakitsch, trgovec in posestnik; 77letna Henrieta Rascheva. V Kamniku: Josip Klemenčič sen., trgovec in posestnik. V Ribnici: Evgenija Endlicherjeva, poštna uradnica v pokouju. Naše sožalje!

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje pi le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo-krat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI

ZRČALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Resnična zgodba

O prvem ženi možu našteva izdatke: za trgovca, mesarja, mlekarico, čevljarja itd. »A moj časopis? In cigarete? vzroji mož. »Za »Družinski tednik« je tudi treba obnoviti naročnino,« plaho pripomni žena. »Kaj je tebi treba časopisa? Za dva kovača dobim že dva litra dalmatinca. Odpovej!«

Zeni je hudo; še tega edinega razvedrila ne bo več imela! In kolikokrat ji je tednikov »jedilni lista« pomagal iz zadreg! — »Zaradi dveh kovačev« ji roji po glavi. In porodi se ji rešilna misel; sprva plaho, a zmerom bolj pogumno misli na to. Končno napiše prispevek za »Zrčalo naših dni« in odpodlje. Prispevek izide in honorar 20 din je plačala za trimesečno naročnino »Družinskega tednika«.

Odslej ga čita še z večjim zadovoljstvom.

Pavla.

S trga

Na trgu sem kupila lonček smetane. Doma jo postavim na mizo blizu toplega štedilnika. Kmalu opazim, da je lonček vrzhan, zato ga postavim na krožnik. Tudi krožnik je bil kmalu poln. Ko pomešam, najdem drobne kepice bele moke. Tudi po kvasu je dišalo.

V smetani torej moka in kvas, pa tudi gotovo nekaj vode, samo, da je več v loncu. Nič bolje ni z maslom. Ko sem raztopila presno maslo za zabelo dietične hrane, je bila v ponvi kaša podobna gošča, maščobe pa seveda zelo malo.

Saj je bil naš slovenski kmet vendar zmerom poštenjak in takšen naj tudi ostane, da bo vreden imena svojih očetov.

V. J.

Več smisla za snago

V nedeljo sem šel s tovarišem iz mesta, da bi preživel popoldan v naravi. Ker je bilo vroče, sva stopila na pivo v dobro obiskovano gostilno. Videl sem, kako je gostilničarka vzela kozarca, izlila iz njiju ostanek pen, ju obrisala s precej umazano krpo odnotraj in nama s takšnima postregla.

Ne bi spravljaj tega v javnost, da se nama ni zgodil isti slučaj dve uri pozneje v drugi gostilni, kamor naju je prislil dež. Ali je po nekaterih naših gostilnah res tako malo smisla za snago? In to celo na kraju, kjer se ustavlja mnogo najrazličnejših ljudi! Mogoče vsakdo tega ne opazi; toda kdor opazi, tega je sram. Vsaj v gostilnah želimo malo več snage!

T. P.

Žalostno, pa resnično

Dve moji sošolki sta učiteljici, ena v Prekmurju in druga v Slovenskih goricah. Pripovedovali sta mi, da nekateri otroci prihajajo vinjeni v šolo. Zgodilo se je celo, da so prinesli nekateri učenci stekleničke z žganjem s seboj za »južino«. Razumljivo, da sta jim jih vzeli. In ti otroci so skrajno trmasti in nedostopni v šoli. V času, ko se toliko govori in piše o treznosti, nekateri starši z alkoholom zastrupljajo nežna otroška telesa. Kakšni člani človeške družbe bodo to?

M.

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Boj s kačo

Razburliiva dogodivščina mladega delavca

Na obljudeni ulici južnoameriškega vele mesta ga je napadla nevarna strupena kača

Rio de Janeiro, junija.

Naša zgodba vam ne govori o boju z zmajem, temveč o nič manj grozotnem in junaškem boju, o dvoboju med kačo in človekom. Ta boj se ni bil morebiti daleč nekje v divjini, v džungli, kjer mora človek že računati s takšnimi in podobnimi nevarnostmi, temveč v enem najelegantnejših in najbolj modernih predmestij milijonskega južnoameriškega mesta Rio de Janeiro, v Gaveli.

Veriga gozdov in gora, ki veže mesto, mu daje poživljajoč izraz svežine in pestrosti. So pa tudi nedolžni vzrok, da v mesto zaide ves mogoči mrčes.

Mrčes, ki je napadel delavca Joao Candido da Silva, ko je nič hudega me sluteč in brezskrbno žvižgajoč predse z ropotajočimi lesenimi coklami koracil po ulici, je bila pa dva metra dolga surukuku, zelo nevarna strupena kača. Z vsa močjo se je zavihala na levo roko nesrečnega delavca, čigar žvižganje in ropotanje s coklami sta jo očitno na moč razdražila. Po bliskovito se je ovila okrog delavčeve roke, se zagrizla v njegove prste in spustila vanje svoj smrtni strup.

Brčkone, bi bila Candidu trda predta, če ne bi imel na nogah močnih lesenih cokol. S prosto desno roko je zgrabil eno svojih obuval in z njim tako dolgo in s takšno silo tolkel po glavi strupene kače, da ji je zdrobil

lobanjo. Takrat je bil pa tudi s svojo močjo pri kraju. Izgubil je zavest in padel na tla.

V tistem usodnem trenutku je pa na srečo pripeljal mimo neki avtomobilist. Sredi ceste je zagledal očitno nezvestnega, močnega fanta, v njegovi roki pa leseno coklo. Okrog njegove levice je bila tesno ovita velikanska gnusna kača, še zmerom neločljivo zagrizena v prste fantove roke, z zdrobljeno glavo in obilita s krvjo.

To je bil strahoten pogled, toda avtomobilist ni izgubil hladnokrvnosti. Zgrabil je čudni klobčič — delavca s kačo vred — in ga odnesel v svoj avtomobil ter ga odpeljal v najbližjo bolnišnico. Tam so najprej odvili naglusno kačo z delavčeve roke, potlej mu pa vbrizgnili nič manj ko 200 gramov kačjega seruma. Naposled se jim je vendarle posrečilo nevtralizirati smrtonosni ugriz.

Mladi delavec si je rešil življenje, vendar bo pa izgubil dva ali tri prste, kajti kača jih je tako grdo razmesarila, da jih ni bilo mogoče rešiti. To mu bo v večni spomin na junaški dvoboj z velikansko kačo — modernim zmajem.

Vsekako bo imela zgodba o strahotnem dvoboju, ki se je kakor blisk razširila po milijonskem mestu, najbrže za posledico, da bodo ljudje odslej bolj pazili na obiskovalce z bližnjih gora.

Nenavadna pasja navada

Milan, junija.

V neki milanski ulici so trgovci z živili dan za dnem s strahom opazovali, da jim iz prodajalnic izginjajo živila, čeprav tatu nikdar niso mogli zasačiti. Kmalu so stvar prijavili policiji, ki je uvedla strogo preiskavo in

lika ni tako velika kakor na Kubi. V večini držav je pa več žensk kakor moških. Tako je na primer več žensk v Turčiji, kjer pride na 1000 moških 1036 žensk, v Nemčiji pride na 1000 moških 1058 žensk in v Franciji 1071 žensk. V Švici pride na 1000 moških 1076 žensk, v Angliji 1088, v Rusiji 1103, na Kitajskem pa celo 1139 žensk.

Belgijski kralj Leopold in belgijski mini-ter za obrambo general Denis, slikana pred predajo belgijskega kralja.

konskega življenja in svojemu zakonskemu drugu kakor pa moški. Kar se ločitev tiče, so ugotovili, da se največje število zakoncev loči zaradi slabih denarnih razmer. Izmed zakonov, v katerih primanjkuje denarja, jih je bilo 50 odstotkov zelo nesrečnih in niti en sam prav srečen. Narobe je bilo pa izmed zakonov, v katerih ni bilo denarnih stisk, kar 61 odstotkov zelo srečnih in samo trije odstotki zelo nesrečnih.

K tem statistikam je dalo svoje podatke še sodišče, ki je ugotovilo, da ženske sicer zagrešijo manj zločinov kakor moški, da so pa zato ti večidel toliko huji. Med zločinci, ki jih je leta 1939. prišla ameriška policija, je samo 7,5 odstotkov žensk, vendar je pa izmed 1000 moških samo 11 morilcev, medtem ko je pri istem številu žensk kar 16 morilk. Tudi zaradi raznih drugih težjih zločinov so zaprli razmeroma več žensk kakor moških. Tako so zaprli na 1000 moških 55 zaradi telesnih poškodb, žensk pa 66 na isto število.

103 leten starec bo popotoval okrog sveta

London, junija.

Fred Savyan je ravno na svoj 103. rojstni dan doživel veliko srečo. Stari škot je izredno čil in zdrav in še pri svojih 103 letih vsak dan hodi na delo v neko tovarno v Glasgowu. Ko je pa na svoj rojstni dan skupaj s svojimi prijatelji sedel v gostilni, je stopil v sobo neki gospod in začudenemu starcu povedal, da mu je v Ameriki umrla njegova hči Anny, ki mu je zapustila vse svoje premoženje.

Ko je stari škot izvedel, da mu je hči zapustila vse svoje imetje, je dejal: »Kdo bi si bil kaj takšnega mislil! Ne morem razumeti, kako je mogla moja Anny obogateti. Izmed vseh mojih otrok je bila ravno Anny najbolj hudobna in navihana. Še ko je

sem bil mlad, sem si želel, da bi enkrat mogel prepotovati ves svet. Pri mojem skromnem zaslužku se mi seveda ta želja nikdar ni mogla uresničiti. Zdaj pa, ko sem bogat, bom odšel na popotovanje okrog sveta. Seveda pa zato še ne mislim svojih starih kosti pustiti kje v tujini.«

12 let stara igrala partijo šaha

London, junija.

Dva prijatelja iz angleške vasi Lidsey sta te dni končala gotovo najdaljšo partijo šaha na svetu. Igrala sta jo namreč celih 12 let.

Leta 1928. sta oba prijatelja začela igrati šah. Ker sta bila oba izredno dobra igralca, partije nikakor nista mogla zaključiti, čeprav sta jo igrala že več dni. Na nesrečo je pa eden izmed obeh po imenu Urbinson nekega dne nemudoma moral oditi v Avstralijo. Da ne bi nedokončana partija ostala brez zmagovalca, sta se prijatelja sporazumela, da jo bosta pisмено nadaljevala.

Tako sta oba prijatelja še dalje ostala v pisмени zvezi. Zaradi velike razdalje sta vsako leto izmenjala samo štiri poteze in se je tako partija vlekla dalje. Leta so minevala, prijatelja pa še zmerom nista dokončala te čudne igre. Šele letos, torej po 12 letih je prijatelj Charlinton v Angliji dal pismeno mat svojemu daljnemu nasprotniku v Braziliji. Prav te dni je iz Brazilije prišlo zadnje pismo, v katerem Urbinson priznava svoj poraz in čestita svojemu prijatelju na zmagi.

Brazujansko prebivalstvo silno narašča

Rio de Janeiro, junija.

V nobeni državi na svetu se prebivalci tako hitro ne množijo kakor v Braziliji. Še pred sto leti je Brazilija štela samo šest milijonov prebivalcev, danes jim ima pa že 45 milijonov. Temu je v prvi vrsti vzrok naravna rodovitnost braziljskih prebivalcev, nekaj so pa temu pripomogli tudi številni priseljenici.

V Braziliji pride povprečno na 1000 prebivalcev 47 rojstev letno. Družine s tremi ali štirimi otroki so v Braziliji

Slika kaže nemški bombnik, ki so ga angleške protiletalske baterije sestrelile nekje na vzhodni angleški obali. Eksplozija je pri strmoglavljenju na zemljo.

zastražila trgovine. Takoj prvi dan so skriti stražniki odkrili zelo nenavadnega tatu.

Sredi med trgovinami z živili je imel svoj lokal brivec, ki je imel nenavadno lepega visokega psa. Čeprav so psa vsi poznali, si vendar nihče ni mislil, da je štirinožec nenavadno spreten tat. Vsako jutro, ko so trgovci odprli svoje prodajalnice, je prišel mimo brivčev pes in je spretno z gobcem odnesel iz prodajalne najlepše kose jestvin. Še bolj čudno pri tem je pa to, da pes ukradenih stvari ni pojedel, pa tudi svojemu gospodarju jih ni prinesel. Iz vsake trgovine je posebej odnesel kakšen kos, potem se je nekaj časa z njim igral po ulici, na lepem ga je pa pustil na cesti. Tako je hodil od trgovine do trgovine, ne da bi ga kdo opazil. Ko mu je bilo igranja dovolj, se je pa mirno vrnil k svojemu nič hudega slutečemu gospodarju.

Zdaj ko je policija izsledila zagonetnega tatu, je pa kmalu tudi dognala, da so nekateri ljudje v mestu vendar vedeli za pasjo navado in so jo tudi pošteno izrabili. Vsako jutro so počakali psa, ki je na cesti pušal razjrazljivejšo dobroto. Včasih je ukradel čokolado, včasih zelenjavo, tudi zmeso je prinesel in ga mirno pustil na cesti. Seveda se bodo zdaj tudi ti prijatelji psa kradljivca morali zagovarjati pred sodiščem.

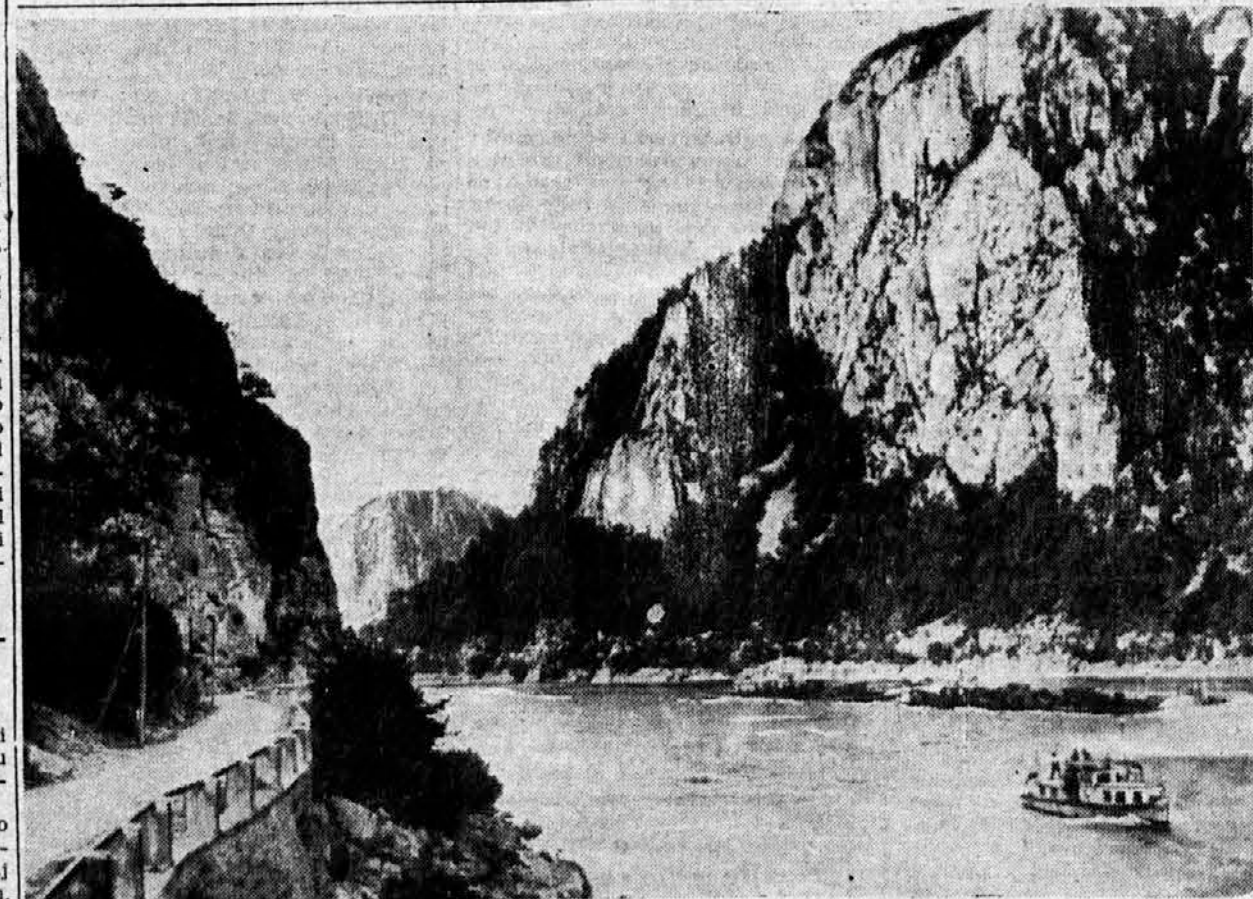
Zanimiva statistika o ameriških ženskah

Newyork, junija.

Po novi statistiki, ki so jo napravili pred kratkim o zakonih in o številu ženskih in moških prebivalcev na zemlji, so prišli do tehle zaključkov:

Največjo možnost za možitev imajo brez dvoma ženske na Kubi v Ameriki, kjer pride na 1000 moških komaj 888 žensk. Tudi na Japonskem, Irskem, v Bolgariji in v Združenih državah je več moških kakor žensk, čeprav raz-

Skupina ameriških vseučiliških docentov si je pri tej priložnosti nadela nalogo, ugotoviti statistiko srečnih in nesrečnih zakonov. V ta namen so opazovali življenje 526 zakonskih dvojic in so prišli do zanimivih zaključkov. Ugotovili so med drugim, da se ženske mnogo lažje prilagode zahtevkom za-

'Železna vrata', donavska ožina na meji med našo državo in Rumunijo; Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija in Madžarska so to ožino zaprle za ves prevoz orožja in drugega vojnega materiala.

Novi vrhovni poveljnik kanadskih čet general Athlone si ogleduje protitankovsko strojico med svojim obiskom dominionskih čet Vel. Britanije, katerim je bil dodeljen.

bila deklica, sem jo spodil iz hiše in glejte, zdaj je umrla v Ameriki in mi zapustila veliko premoženje! Res čudna so pota usode.«

Ko so ga izpraševali, kaj bo počel z zapuščeno svojo hčero, je starec odgovoril začudenim prijateljem: »Se ko

zelo številne, družin z enim samim ali pa z dvema otrokoma pa skoro da ni. Seveda bi bilo število prebivalcev še mnogo večje, če ne bi v Braziliji bilo tako veliko smrtnih primerov. Letno jih od 1000 prebivalcev umre kar 28, tako da se pri 47 rojstvih prebivalstvo pomnoži samo za 19. Seveda se braziljske oblasti trudijo, da bi zmanjšale število smrtnih žrtev, rojstva pa obdržale na isti višini.

V Brazilijo se pa ljudje nikdar niso tako močno priseljevali kakor na primer v Združene države, Kanado in Argentino. Največ priseljenecv se je naselilo v južnih braziljskih mestih, tako v Sao Paulu, ki je štel leta 1872. samo 26.000 prebivalcev, danes jih pa šteje 1.300.000. Še pred sto leti je bil med braziljskimi mesti na desetem mestu, danes je pa že na drugem. Večje od njega je samo še Rio de Janeiro, pravijo pa, da bo v kratkem tudi to mesto prekosil in postal glavno mesto Brazilije.

Kdo je prvi uporabljal kvas?

Egipt, junija.

Stari Egipčani so poleg neštetihi umetnosti znali tudi najboljše peč kruh. Kruh so mesili z nogami in so zato imeli izvežbane posebne sužnje, ki so svoje delo prav strokovnjaško izvrševali.

Nekoč je pa eden izmed sužnjev napravil veliko napako. Svežemu testu je namreč pomotoma primešal kosček starega že kislega testa. Ker tega takoj ni opazil, so kruh spekli. Tedaj so je pa pokazala velika razlika. Kruh, ki mu je bilo primešano staro testo, je nenavadno lepo narasel in je bil lepo rahel, medtem ko je bil drugi kruh nizek. Seveda so iznajdljivi Egipčani takoj ugotovili, kaj je temu krivo, in so od takrat svežemu testu vselej primešali še kosček kislega. Tako so po naključju spoznali kvas.

Iz dežele statistik

Ali imate kanarčka?

Kaj vse so hoteli vedeti Američani pri ljudskem štetju

Ali ste duševno omejeni? Če, v koliko? Ali ste napravili oporoko? Ali ste napravili načrt za svoj pogreb? Ali gojite čebele? Če — koliko?

To je nekaj izmed deset tisoč predlogov za vprašanja, ki so jih radovedni Američani poslali Statističnemu uradu Združenih držav. Urad naj bi jih zadal ljudem pri ljudskem štetju, ki se je začelo 1. aprila. Urad za ljudsko štetje je ta in še mnoga podobna vprašanja pretehtal in se odločil, da jih pri ljudskem štetju ne bo upošteval. Pri ključu temu je pa ostalo na listi dobrih dva do tri tucat vprašanj.

Nekatere občine in člani parlamenta so ostro grajali vprašanja, ki jih je hotel urad zadati. Posebno pa zato, ker naj bi ameriški državljani prvič navedli, koliko denarja zaslužijo. Nekateri so se zgražali nad vprašanji, ker so se bali, da ne bi na primer Mrs. Jonesova izvedela, koliko je stara Mrs. Kellyjeva in koliko zasluži Mr. Brown. Kajti Statistični urad se je odločil, da bo izbral uradnike, ki naj bi šli ljudem, med prebivalci posameznih vasi in mest, češ da se ti najbolj spoznajo med svojimi sovaščani in sosedami. Določili so 1000 dolarjev denarne kazni za tistega, ki bi izdal zapužane mu podatke vprašancev.

Vseh deset tisoč vprašanj, ki so jih poslali dobronamerni ljudje, je moral urad za ljudsko štetje natančno preučiti in pretehtati. Nekatera izmed njih so odklonili kot popolnoma ne-

mogoča. Če bi urad sprejel vsa vprašanja, bi uradniki, ki bi s listami hodili v posamezne hiše, potrebovali dober teden za popis odgovorov ene same družine.

Vprašalna lista v svoji končni obliki bo pa vzela le dvajset minut časa za natančne odgovore. Različni ljudje so poslali predloge, naj bi statistični urad vzel prstne odtise vseh družinskih članov — od dojenčka do prababice. Ta predlog so zavrnili prav tako kakor vprašanje: »Kdo je dobavitelj vaših kozmetičnih pripomočkov?« Urad naj bi po želji nekaterih tudi ugotovil, koliko svetlo lasi in koliko brinutnih deklet je v Združenih državah, kakšne barve oči imajo in kakšne barve polt. Urad je ugotovil, da so takšna vprašanja za blaginjo naroda popolnoma nevažna.

Ista usoda je doletela tudi predloge vprašanj, kakor na primer:

Ali sami pišete svoja pisma? Ali je vaš jedilni pribor srebrni ali samo posrebrjen? Ali imate kanarčka? Kaj je vaš najljubši konjiček? Ali ste zdravi? Kolikokrat ste leta 1939. obiskali državne parke? Ali popolnoma razumete smisel ustave Združenih držav? Ustavo vaše zvezne države? Ali poznate prednosti in posebne zakone države, v kateri živite? Ali veste, kakšna je plača policista in plača policijskega poveljnika? Ali ste naglušni? Kdaj ste prišli v Ameriko? Ali se je to zgodilo zakonito? Ali morate delati, da živite? In še mnogo, mnogo drugih vprašanj!

Pravijo namreč da so Ameriko že pred Kolumbom odkrili Skandinavci in Kitajci.

Učenjaki trde, da so skandinavski ribiči nekako 500 let pred Kolumbom prišli s svojimi ladjami v Ameriko. Izmed njih se je posebno odlikoval Leif Erikson.

Pred nedavnim je pa neki članek kanadskega učenjaka Johna Mareya Gibbona trdil, da je Ameriko prvi odkril budistični duhovnik Hun Sien Okrog leta 499. je priplul s svojo ladjo na kraj, kjer stoji danes mesto Vancouver v Britski Kolumbiji. Tam je ostal vso zimo; ko se je pa sam vrnil je pustil v otoku Nutki tri svoje duhovnike, da bi Indijancem pridigovali budizem. Sicer se do danes razen nekaj podatkov v kitajski literaturi ni ohranilo iz te dobe prav nič, vendar učenjaki vztrajajo pri svojih trditvah.

Zaradi hlač sta se ločila

Newyork, junija.

Kljub nešteti ločitvenim procesom, ki jih dan za dnem doživlja Amerika, je zgodba dveh novoporočencev, ki sta se že na poročnem popotovanju ločila, tudi v Ameriki povzročila veliko zanimanje.

Mlada žena je bila na svojega moža silno ljubosumna, čeprav je ta imel že 50 let. Da jo torej mož ne bi mogel varati, si je izmislila prav svojevrsten načrt. Tega je prvič preizkusila neko jutro, ko je že na vse zgodaj morala

oditi iz hotela, kjer sta z možem stanovala, v mesto. Možu, ki je še spal, je kratko malo odnesla izpred postelje hlače, da ne bi mogel brez njene vednosti zajtrkovati in tako prebiti jutro izven svoje spalnice.

Ko se je mož nekoliko pozneje prebudil in je zapazil, da je žena odšla, se je hotel obleči, da bi odšel zajtrkovat. Takoj je zapazil, da mu manjkajo hlače, brez katerih je v hotelu nemoogoče zajtrkovati. Dolgo je premišljeval; končno je pa le uganil, da ga je njegova žena hotela za vsako ceno prikleniti v sobo in je zato odnesla njegove hlače s seboj v mesto.

Uboga ljubosumna žena pa najbrže niti malo ni pomislila, da bo zaradi pogrešanih hlač njen mož popolnoma pobesnel. Oblekel je jutranjo haljo in odšel na prvo stražnico, kjer je svojo ženo prijavil, poleg tega si je pa še od stražnika izposodil hlače.

Lahko si mislite, kako se je začudila njegova žena, ko je njen mož že takoj drugi dan vložil tožbo za ločitev zakona, in to samo zaradi nedolžnih hlač. Po pravici lahko trdimo, da je kaj takšnega mogoče samo v Ameriki.

Če verjamete ali ne

Največji tek je imel baje Nikola Svund, najbrže Anglež, ki je umrl leta 1630. Proslavil se je s svojim nenavadnim tekom. Ob neki priložnosti je pojedel nič manj kot trideset golobov. Na nekem drugem banketu je tako rekoč »na en mah« pojedel 84 prepelice, spet drugič pa trideset kil češenj. Nekoč je stavil, da bo pojedel dvajset velikih hlebcev, namočenih v angleško pivo. Stav je izgubil, ker ga je alkohol poprej omanil, da je zaspal, preden je končal svojo pojedino. Njegov tek je bil tako velik, da je ves svoj zaslužek potrošil za hrano in je umrl kot velik siromak. Kronika pa ne poroča, koliko je bil ta mož težak.

V Španiji je neka planina — slana planina. Planina namreč ni nič drugega ko veličanska gora soli. Imenuje se Candona. Visoka je okrog 300 metrov; izračunali so, da bi dala okrog pet sto milijonov ton soli, toliko, kolikor bi je Jugoslaviji zadostovalo za tisoč let. Na svetu sta baje še dve takšni »slani planini«: v državi Kolumbiji v Južni Ameriki in v Perziji. Tam si ljudje ob vznemirjenju celo koče oklešče vanjo, približno tako kakor na Kitajskem v ilovico. Torej, soli nam ne bo zmanjkalo!

Pred kratkim je bila v Sydneyju v Avstraliji razprodaja starin nekega zbiraleca. Med drugimi dragocenimi predmeti je prišla na dražbo tudi kitajska vaza, stara okrog tisoč let. Cena ji je bila okrog 60.000 dinarjev. Dražilec so bili pa tako vztrajni, da so ceno zvišali na 250.000 dinarjev. Kupil jo je neki industrijec iz Sydneyja, znan strasten zbiralec dragocenih vaz.

Po dvajsetih letih je spregovoril

Milan, junija.

V neki milanski kavarni je te dni po dvajsetih letih spet spregovoril narednik iz svetovne vojne.

Emilio Gagnoni je bil v svetovni vojni narednik. Večkrat so ga odlikovali. V neki bitki je pa dobil rano, zaradi katere je za zmerom izgubil dar govora. Te dni je sedel s svojo ženo in s prijateljem v kavarni. Nenadno je vstopil v kavarno njegov prijatelj iz vojne, Ernest Clerini, za katerega je bil Emilio vseh dvajset let prepričan, da je mrtel. V trenutku, ko ga je zagledal, se je tako silno razveselil, da ga je na ves glas pozdravil. Potem šele se je spomnil, da je bila to njegova prva beseda po dvajsetih letih. Sprva je sicer še govoril nekoliko nerazložno, pozneje se je pa spet privadil normalni govorici.

Zdaj se zdravniki zamažujejo, da bi razvozlati ta nenavaden slučaj, ki je nesrečnemu naredniku spet vrnil dar govora.

Tisočletja stare egipčanske dišave

Kairo, junija.

Ko so pred kratkim arheologi spet odkrili star egipčanski grob in ga odkopavali, so bili pri tem delu zelo prijetno iznenadeni.

Ko so odvalili veličanski kamen, ki je zapiral vhod v grobnico, jim je zavzel v obraz neverjetno prijeten vonj po svežih cvetlicah. Seveda učenjaki nikakor niso mogli razumeti, kako more v zaprti grobnici skozi tisočletja tako lepo dišati po cvetlicah. Takoj so začeli stvar raziskovati in prišli do zanimivih zaključkov. V grobnici so poleg neštetihih malenkosti našli tudi krasne egipčanske vaze, v katerih je najbrže pred tisočletji bilo cvetje. V te vaze so sorodniki umrlega vili neke kapljice dragocenega dehtčega olja, katerega duh je pokojnik najbrže zelo cenil. To olje je tako skozi tisočletja razlivalo svoj duh po grobnici in je še do danes ostalo nepokvarjeno. Kako so Egipčani mogli izdelovati olje takšne kakovosti, je seveda za nas uganka, ki so jo Egipčani skupno z drugimi zagonetkami vzeli v grob.

Miši so pojedle 18.000 lir

Milan, junija.

Pred nekaj meseci je umrl v okolici Perugie neki Antonio Lorenzetti. Pred smrtjo je pa pozabil, da bi svojim naslednikom izdal mesto, kjer je hranil svoje prihranke.

Sinovi so dolgo iskali kraj, kamor je bil oče spravil denar. Vso hišo so skrbno preiskali, dokler niso našli na podstrešju skromno starčevno imejeto. Toda vsi bankovci so bili zgriženi, ker je bilo na podstrešju polno miši, ki so vseh 18.000 lir popolnoma uničile.

74 šol je obiskovala

Newyork, junija.

Svojevrsen rekord je postavila 16-letna June Hankejeva, ki je v desetih letih svojega šolanja obiskovala kar 74 šol, in sicer v Združenih državah, v Kanadi in celo v Mehiki. Trenutno hodi v neko bostonsko šolo, seveda pa tudi tu ne bo dolgo ostala.

Oče te nenavadne rekorderke je trgovski poltnik in se zato vsako leto

Zoper glavobol
pomagata 1-2
ASPIRIN
tableti

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino „Bayer“-jevi Aspirin.

seli iz kraja v kraj. Čudno pri tem je samo to, da svojo hčer neprestano vozi iz kraja v kraj, čeprav zaradi tega trpi njen študij. Čeprav June Hanke sama trdi, da je njeno življenje podobno ciganskemu, doslej zaradi preiseljevanja ni zamudila niti enega šolskega leta. Kljub očetovim muham June Hankejeva goji upanje, da bo to leto lahko nemoteno dovršila šolo v Bostonu in napravila tu tudi zrelostni izpit.

Z drevesnim sokom lovijo ribe

Newyork, junija.

Kanadski raziskovalec dr. Resly je več mesecev raziskoval bolivijske pragozdove in je v njih odkril posebno vrsto dreveja. To drevo je v Evropi, pa tudi v severni Ameriki popolnoma nepoznano.

Indijanci, ki svoje gozdove zelo dobro poznajo, so to drevo imenovali »sajgo«. Posebnosti tega drevesa so pa tele: od korenin pa do vrha je poraslo z bodicami. Če v njegovo deblo napravijo zarezo, se iz njega poredi deščkast sok, ki ga Indijanci uporabljajo za ribji lov. Nekoliko kapljic tega čudežnega soka brizgnemo v vodo in to ribe tako omanj, da plavajo po vodni površini kakor mrtve, da jih človek lahko kar z rokami polovi, kolikor mu je drago.

Čeprav ta sok tako nenavadno vpliva na ribe, niso te prav nič slabše zato in jih Indijanci pojedjo v velikih množinah. Če torej ribe niso strupene, potem tudi sok človeškemu žolcu prav nič ne škoduje. Ta čudežni drevesni sok ima pa tudi svojo slabo stran. Samo kapljica in že lahko po nekaj dneh oslepite. Človeku, ki brizgne kapljica tega soka v oko, se bo stemnilo, če čez nekaj ur bo slabo videl, pozneje bo pa sploh oslepel.

Novela „Družinskega tednika“

FIKSNA IDEJA

NAPISAL A. de LORDE

Bilo je v salonu gospe X. po večerji. Govorili smo o nekem zločinu, ki nas je vse pretresel. Vsak je povedal svoje mnenje o zločinu in vsakdo je videl v njem žrtev dedne obremenjenosti.

»Dednost je nepremagljiv zakon,« je resno pripomnil eden izmed gostov. Torej se je pa dvignil dr. Perraud in vzel cigaro, ki jo je žvečil, iz ust, rekoč:

»S tem izpovedujete eno najbolj zgrešenih in najbolj nevarnih dogem današnjih dni. Dednost nikakor ni nepremagljiv zakon. Potlej bi bilo najbolje, če bi se vsakdo že v zibelki vdal v svojo usodo; kajti, kaj more proti usodi? Ta vera današnjih ljudi je bila že pogosto vzrok dramam, ki jih najbrže ne bi bilo, če bi bilo več samozavesti.«

V sobi je završalo. Tako naj bi govoril zdravnik in učenjak? Ko se je hrup poleg, je nadaljeval:

»Dovolite mi, da vam povem zgodbo, katere priča sem bil sam in ki je ne malo prispevala k temu, da se je omajala moja vera v dednost.«

Pred kakšnimi desetimi leti sem bil hišni zdravnik in učenjak. Gospoda V., ki je vodil veliko tovarno za porcelan, so v njegovem štiridesetem letu zaradi preutrujenosti in z njo zvezanih duševnih motenj poslali v blaznico, kjer je šest mesecev nato umrl. Njegova živčna bolezen se je izoblikovala v čudno fiksno idejo: pred očmi ni imel ničesar drugega, kakor da bi si vzel življenje. Kadar je dobil tak-

šen napad, so ga morali zvezati, da so mu prepričali samomor.

Imel je edinega sina, ki mu je bilo takrat, ko so očeta odpeljali v umobolnico, sedem let in ki ni imel niti pojma o drami. Malemu Georgesu so rekli, da je oče odpotoval; nekaj mesecev nato je pa mati začela hoditi v črni oblekah.

Otrok je zrasel v moža in očitno ne bi bil nikoli izvedel o tragični usodi svojega očeta, če ne bi bilo nekega brutalnega vrtnarja. Nekoč ga je namreč Georges oštel, ta mu je pa predrzno zabrusil:

»Če ste blazni kakor vaš oče, polnej spadete v blaznico.«

To je bilo za mladega moža kakor udarec s kijem.

»Blazen kakor moj oče?«... je zajecjal. »Kaj naj to pomeni?«... Kaj hočete s tem reči?«

Vrtnar je takoj obžaloval svojo nepremišljenost in je zajecjal, da je to grobost izrekel samo v jezi in da prosi oduševljanja.

Ta dogodek je napravil na Georgesu, ki je bil že tako precej čundaški, globok vtis. Od tistega dne dalje so ga vznemirjale vse mogoče nevednosti, ki jih poprej ni bil niti opazil. Zgodilo se je, da je kar med potjo postal omotčen. V kar najhujšem duševnem vznemirjenju je videl znamenje grozeče blaznosti. Zaman sem mu svetoval, naj izpreže, češ da je vzrok teh živčnih pojavov samo preutrujenost — Georges se je namreč pripravljaj na izpite na politehniku — toda ni me

hotel poslušati. Ni se mogel upirati izkušnji, da bi natanko ugotovil vzroke smrti svojega očeta. Naposled je izvedel vse resnice. Vodja zavoda, v katerem je bil umrl njegov oče, mu je dal vsa potrebna pojasnila. In od tistega trenutka dalje je bil nesrečnež prepričan, da gre isto pot. Pred vsem se je pa bal tega, da ne bi v trenutku duševne zmedenosti izvršil samomora. In zato ni hotel niti za trenutek ostati sam. Služabnik je spal z njim v isti sobi in ga ni smel zapustiti ne podnevi ne ponoči.

To čudno vedenje je zelo vznemirjalo njegovo mater, ki je vso svojo ljubezen prenesla nanj. Iz nekaterih vprašanj in opazk svojega sina je kmalu spoznala pravi vzrok spremembe, ki jo je bila opazila na njem. Ker se je pa bala, da mu ne bi odkrila dejstev, za katere morebiti še ni vedel, se je hotela najprej prepričati, ali je njen sum upravičen. Površno brskanje po njegovi sobi nekega večera, ko ga ni bilo doma, ji je povedalo več o njegovem duševnem stanju, kakor bi ji utegnil razkriti kateri koli pogovor. Dobila je v roke pismo z naslovom zdravilišča, v katerem je bil umrl njen mož. Vsebovalo je zahlevano pojasnilo o smrti njegovega očeta. Gospa V. se je opotekla v svojo spalnico in je hlinila slabost, da ji ne bi bilo treba priti k večerji.

Drugi dan je poklicala sina k svoji postelji.

»Georges,« mu je rekla, »nekaj mučnega ti moram priznati...«

»Vem, kaj mi hoče povedati, mati. Prihrani to sebi in meni, kajti za naju oboja je preveč boleče,« je poprosil.

»Pusti me govoriti, otrok moj, to me olajša... Tvoja stara mati ti mora priznati nekaj zanjo zelo sramotnega. Kar zardeti moram samo ob misli, da

moram o tem govoriti s teboj... Toda zdaj je neodložljivo... kajti ljubim te nad vse in tvoje zdravje je zame važnejše od moje časti...«

In zdelo se je, da je zbrala svoje poslednje moči in izpregovorila:

»Georges, sinko moj, prepričan si, da si žrtev dedne obremenjenosti in se boš iste usode kakor mož, čigar ime nosiš. Zavoljo tega si lahko pomirjen, kajti ti nisi njegov sin... Tvoj pravi oče je umrl pred dvema letoma. Bil je naš stari prijatelj R., ki si ga tako dobro poznal...«

Gospa V. je svoj obraz skrila v dlan in jo je njen sin molčal, je zahtevala: »Ne zaničuj me, otrok moj. Takrat sem bila tako nesrečna s svojim možem... Odstupi mi...«

Sin ji je roke odgrnil z njenega obraza in jih pokril z vročimi poljubi: »Ne haj se že vendar obtoževati! Vse dobro te poznam, da bi verjel tvoji pobožni laži. Bila si vzorna žena, prav tako, kakor si bila vzorna mati...«

»Ti mi ne verjameš, ko sama priznavam svojo krivdo?«

»Ne. Kajti to priznanje je prišlo preveč ob pravem času. In tudi sicer vse govori proti resničnosti tvojega priznanja. Mož, ki o njem praviš, da je bil moj oče, nič več ne živi in stavi, da za njegovo očetovstvo nimaš dokazov.«

»To je res. Ohranila sem samo fotografijo s precej čudnim posvetilom. Njegova pisma sem pa prav tako sežgala kakor svoja. Hotela sem zabrisati vse sledove, ker sem se bala, da ti ne bi lepega dne tega odkril. Danes bi pa dala življenje za kakršnen koli spomin, samo da bi te mogla prepričati.«

Toda vse rotenje gospe V. ni moglo omajati mnenja njenega sina. »Tega ne verjamem! Tega ne verjamem!« je venomer ponavljal. »Ti si svetelnica!

V duševni zmedenosti, ki se mu je očitno večala, je videl dokaze proti priznanjem svoje matere. Obupan je živel v pričakovanju katastrofe. Pogosto se je izpraševal, ali je sploh še normalen.

»Blazneži ne vedo, da so blazni,« si je ponavljal. »Ali bom sploh opazil, če se bodo moji možgani popolnoma spremenili?« Odločil se je, da se bo v trenutku, ko ne bo več dvoma o tem, usmrtil. Živel je samo še v strahu, da ne bi iz zdravega stanja brez slutnje prešel v blaznost. Že nekajkrat je bil pritisnil samokres na svoja senca, da bi s smrtjo utekel blaznosti. In vsakokrat ga je bila zadržala samo misel na mater.

Iz ljubezni do nje se mu je čelo posrežilo, da je hlinil popoln duševni mir. Gospa V. pa, ki se ni dala oslepiti, se ga ni upala vprašati, iz strahu, da ga ne bi s tem še bolj vznemirila. Toda nekega večera, ko je sedela v salonu in brala — mislila je, da je odšel že spat — je zaslišala zamolkel pok... Georges se našel v mlaki krvi... Podlegel je bil svoji fiksni ideji prav tako kakor gospod V....

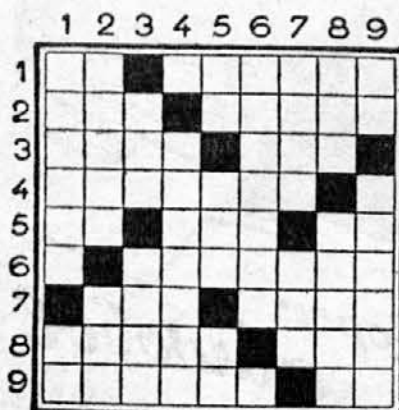
Zdravnik je umolknil in nekajkrat pognil iz cigare.

»No... to ravno potrjuje moje prejšnje mnenje, da je dednost nepremagljiv zakon,« je dejal eden izmed gostov.

»Ne,« je odgovoril doktor. »Mladi mož ni postal žrtev dednosti, temveč žrtev svoje fiksne ideje... Njegova mati ni lagala. V resnici ni bil sin gospoda V. Njegov oče — dobro sem ga poznal — je bil možan, ko dren zdrav mož... Toda zadostovalo je, da se je imel Georges za sina blazneža, da je še sam zblaznel.«

UGANKE?

KRIZANKA

Pomen besed:

Vodoravno: 1. kratica za skladbo; naj ne ve kaj dela desnica. 2. geometrijski pojem; reka (angleško). 3. azijska država; igra. 4. oficirski čin. 5. kratica za atmosfero; izumrla žival; kemijski znak za stroncij. 6. vas v škofjeloškem srezu. 7. soha; vzlet (tujka). 8. indijski beraški menih; jarem. 9. svetopisemska gora; rimljanski denar.

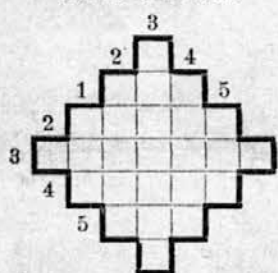
Navpično: 1. izobražen; kratica za račun. 2. korzar; veznik. 3. mrtvoud; ločilo. 4. prhutar. 5. kemijski znak za erbij; strelotok; kemijski znak za radij. 6. slovenska božja pot. 7. moško ime; veznik. 8. bratovščina; je bogu in ljudem draga. 9. 100 m²; prenesek.

ENACBA

(a-b) + (c-d) + (e-f) + g = x

a = elektroda
b = veznik
c = indijski fizik (roj. 7. XI. 1888.)
d = angleški otok
e = sodobni slovenski pisatelj
f = brazilska utež (60 kg)
g = pišča
x = azijsko gorovje

ČAROBNÍ LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. drevo, 2. močvara, 3. jadranski otok, 4. perilo, 5. žensko ime.

PREMIKALNICA

KOMISAR
SENEGAL
SODOBEN
IRAVADI
TRENING

Besede premikaj tako, da dobiš navpično tri nove besede, katerih pomen je: obrtnik, mesto na Francoskem in židovski duhovnik.

POSETNIKA

EM. ZIDAR

Mlino

Kaj je ta oseba?

STOPNICE

1. a
2. aa
3. iii
4. i i k l
5. l r r r r
6. v v v v v

Pomen besed:

1. predlog, 2. zaimek, 3. jadranski otok, 4. mesto ob gardskem jezeru, 5. tekmeč (tujka), 6. glasbilo. — Vsaka beseda sestoji iz črke prejšnje besede in še ene nove črke.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIZANKA.

Vodoravno, po vrsti: 1. ep, koso. 2. rah, baron. 3. irak, maz. 4. vinotoc, k. 5. as, zak, do. 6. n, kosov. 7. kar, vače. 8. kovor, sen. 9. glagol, ko.

Rešitev čarobnega lika: 1. ara, 2. arena, 3. prerija, 4. Anica, 5. aja.

Rešitev čarobnega kvadrata: 1. Doboj, 2. ope. 3. bedak, 4. Orava, 5. Jakac.

Rešitev enačbe: a = Radom, b = dom, c = dete, d = te, e = česen, f = sen, x = Radeče.

Rešitev posetnice: plačilna natakarija.

Rešitev številnika: a. kita, b. otep, c. re. ka, d. opat, e. taj, f. Arj, g. Nana — ko. rotan apatija.

Noben izpit

VAS NE SME PRESENETITI

Ceprav ste sredi učenja, ni lepo, da imate vnete oči, da ste videti preutrujeni, neprespani in živčni. Za moderno dekle učenje za izpit ne sme biti čas, ko človek popolnoma pozabi sam nase in se slepo predaja učenju, temveč mora postati čas preizkušnje, ko dekle presodi, ali je zmožno strogo urejenega, tako rekoč organiziranega življenja. Le tako vas bo veliko veselje, ki ga boste občutili, potem ko bo že vse za vami, dobilo pripravljenost, da boste pričele neskrbno življenje, kjer imajo besedo tudi druge stvari, ne samo knjige in zvezki.

Po načinu, kako si boste uredili učenje pred izpitom, boste spoznali, ali ste zmožni s svojim značajem, s svojim temperamentom, z dobro voljo in z elanom premagati razne potrebne preizkušnje, ki čakajo v življenju slehernega človeka in ki je med njimi tudi vaš izpit ali vaša matura.

Pet glavnih stvari je, ki morate nanje paziti, če hočete dobro prebiti to preizkušnjo; naj vam jih naštejemo: 1. pazite na prehrano! 2. zelo važno je, da dovolj spite; 3. glejte, da si preveč ne utrudite oči! 4. delajte po določenem načrtu! 5. naučite se počivati!

Vprašanje prehrane: V času, ko imate dosti intenzivnega dela, morate še posebno paziti, da jeste redno; boljše je, da jeste pogosto in v manjših obrokih, kakor pa samo trikrat na dan in težko; takšni težki obroki vplivajo tudi na duševno razpoloženje in ovirajo duha pri učenju.

Nikoli na ljubo učenju ne pozabite zajtrkovati ali obedovati; to je velika napaka. Dokazano je, da je duševno delo vse napornejše od telesnega; ura intenzivnega duševnega dela odtehta tri ure športa. Če delate pozno v noč, pred počitkom popijte skodelico sladkega toplega mleka ali pa skodelico pomarančnega čaja.

Jejte mnogo zelenjave, opečenega mesa, solate, sadja, mlečnih stvari, vse tisto, kar je lahko prebavljivo! Ribe so prav pripravna jed za ta čas. Ne pijte preveč alkohola, prav tako tudi črne kave ne in pazite na redno prebavo!

Spanje, najnaravnejši počitek:

Morda vam doma pridigajo, da vstajajte zgodaj in legajte zgodaj, češ da je to najboljši način spanja za duševno delo. Vendar ni povsem tako. Marsikdo je viden drugačne razporeditve dela, in čeprav morda ni tako dobra kakor gornja, vendar je ne sme v poslednjem trenutku izpremeniti.

Glavno je, da dovolj spite, in sicer tedaj, kadar vam ugaja. Nikar ne mislite, da je mogoče živeti in delati brez spanja. V najslabšem primeru morate spati šest ur na dan in še po kosilu počivati pol ure v zasenčeni sobi. Ta počitek bo poskrbel, da vam v odločilnem trenutku ne bodo odpovedali živci.

Ce imate utrujene oči: Po nekaj urah branja prekinite delo in si položite na oči vroč obkladek; to zelo spočije utrujene oči. Navadite se, da boste po vsaki strani, ki ste jo prebrali, dvignile oči in se zagledale v daljavo; če imate normalne oči, bo to dovolj, da vas ne bodo pričele boleti, čeprav jim boste naložile več dela kakor sicer. Zvečer, preden ležete, in po dnevu napornega dela si položite na oči mlačen obkladek, namočen v slani vodi; tak obkladek izvrstno osveži in umiri oči, hkrati pa pospeši mirno spanje.

Delajte po načrtu: Zelo važno je, po kakšnem načrtu delate. Če ste vajeni, da se učite sami, se nikar ne dajte pregovoriti tovariščam, da bi se učili v skupinah. Od časa do časa je dobro, če človek točno ve, kaj hoče.

Narobe pa, če ste vajeni, da se učite v družbi, organizirajte skupino; važno je pa, da v tej skupini vse približno enako obvladate snov in da vladate pri delu železna disciplina. Zdar ne utegne nihče izgubljati časa, zato se ne predajajte klepetu.

Ne zanemarjajte zmožnosti svojega spomina. Če hočete kakšno snov zjutraj posebno dobro znati, jo prejšnji večer poslednjemu preletite. Prav tako vsak večer pripravite načrt za drugi dan. Spoštujte tudi delo drugih! Kadar počivate, počivajte zares in ne lečite k svojim prijateljem, ki se še uče, s pretvezo, da jim boste nekoliko pomagali!

Naučite se počivati: Dokazano je, da je vse bolje, počivati deset minut po eni uri dela, in sicer osemkrat na dan, kakor delati neprestano štiri ure in počivati eno uro dvakrat na dan.

Med počitkom nikar ne govorite o izpitu in svojem delu, nikar ne izprašujte tovarišic, koliko snovi so že predelale. Razvedrite se na način, ki vam je najbolj všeč; če radi telovadite, skakajte nekaj minut čez vrvi in napravite nekaj telovadnih vaj. Če

lahko hitro zadremate, izkoristite to prednost in zadremajte. Med počitkom nikar ne berite in ne igrajte na klavir. Rajši ležite na divan in zatisnite oči. In če že ne morete nič misliti, pa mislite, kako bi nič ne mislili.

Kadar ste zelo utrujene in morate vendar določeno snov predelati, vam svetujem počitek po vzoru Japoncev. Namočite tri robce v vroči vodi in jih ožmite. Dva še zelo vroča robca si obvežite okrog zapestij, enega, prav tako vročega, pa položite na tilnik. Mirujte tako nekaj minut. Prav kmalu boste občutili, kako se vam bo poživljajoč občutek razlil po vsem telesu in spet boste za nekaj ur sposobni za delo.

Ce boste delale tako, se vam odločilni dan ne bo zdel tako strašen; z lahkoto ga boste premagale in še več! Ko boste izpit naredile, boste pripravljene za počitnice, v dobri telesni in duševni formi, ne da bi vam bilo treba še posebej počivati in zdraviti živce.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Krompirjeva juha, polpeti, solata. Zvečer: Jetra v omaki.

Petek: Pašta fižol. Zvečer: Mlečna kaša.

Sobota: Goveja juha s krpicami, govedina, vinska omaka, krompirjev pire. Zvečer: Safalade v solati.

Nedelja: Telečja obara, sirov zavitek. Zvečer: Rižota, solata.

Ponedeljek: Golaž, makaroni. Zvečer: Močnik.

Čistoča ust

obvaruje zobe pred

bolezni. Vsakodnevna

nega zob je torej

zapoved zdravja.

Chlorodont
zobna pasta

Torek: Cvetna juha, makaroni s paradižnikom, solata. Zvečer: Mlečen zdrob.

Sreda: Goveja juha z vlivanci, pražen krompir, špinata. Zvečer: Govedina od opoldne v solati, kava.

Jedilnik za premožnejše

Sobota: Grahova juha z zdrobovimi cmoki, prepečena govedina, kolerabice v omaki, omeletni narastek. Zvečer: Pečenjak, solata.

Petek: Ribe v rižu, krompirjevi zrezki, solata, sadni narastek. Zvečer: Cvetna solata, ocvrta jajca. Sobota: Juha iz mladega krompirja, polpeti z grahovo omako, krompirjevi cmoki. Zvečer: Ocvrte safalade, pečen mlad krompir, solata.

Nedelja: Cvetna juha, nadevan piščanec, dušen krompir, mešana solata, češnjevi zvitki, kompot. Zvečer: Krušni narastek s sirom. Ponedeljek: Goveja juha, kuhana

Najmodernejša poletna večerna obleka je narejena iz babilonske poročne obleke: bluza je visoko zapeta in sešita iz cipkastega blaga, krilo je pa iz belega tila, spodaj obšito z naborki iz organdija.

Lep popolni komplet, ki ga pa lahko nosite tudi ob različnih drugih priložnostih. Plać je primerno širok in obrobljen z usnjem, ima prostore žepa in široka, raglanska ramena. Krilo, ki spada k popotnemu plašču, je zvončasto ukrojeno. Če je komplet iz primerne blaga, vam bo služil več let.

govedina s čebulno omako, tirolski cmoki, češnje. Zvečer: Rižota, solata.

Torek: Kruhova juha, zeljate klobasice, orehovi kifeljčki. Zvečer: Sirovi cmoki, kompot.

Sreda: Prežganka s kruhovimi kockami, svinjske zarezance, pražen riž, solata. Zvečer: Zelenjavno cvrtje.

Pojasnila:

Omeletni narastek: Običajno pripravljene omelete, posebno če so vam ostale od obeda, namažite s poljubno marmelado, zvijte in zložite v dobro pomaščeno pekačo drugo poleg druge. 2 jajci stepite z nekaj žlicami mleka in sladkorja in s tem polijte omelete. Vse skupaj denite za četrte ure v pečico, da se zlatorumeno zapecje.

Sadni narastek: Obliko za narastek ali kakšno drugo kozo napolnite z rezinami kruha, ki ste ga poprej namočili v razpuščenem presnem maslu. Med rezinami ne sme biti nobene praznega prostora. Potlej polijte povrh rabarbin ali kateri koli drug kompot ali vloženo sadje, povrh naložite rezine kruha in sem in tja kosmič presnega masla. Po okusu lahko polijete tudi s stepenim jajcem in mlekom. Vse skupaj denite v pečico, da se lepo rumeno zapecje.

Krompirjevi cmoki: Krompir olupite, skuhamte v slani vodi, pretlačite in mu dodajte 2 žlici nastreganega sira, 2 žlici moke, 2 žlici mleka in celo jajce. Testo dobro premešajte, zvaljajte na deski in iz njega oblikujte podolgovate emoke. Skuhajte jih ali v slani vodi ali pa specite na masti ali presnem maslu. Kuhane potresejte z zrumenimi drobtinicami. K cmokom lahko postavite na mizo zelenjavo, solato ali kompot.

Krušni narastek s sirom: Potrebujete 25 dek kruha, liter mleka, 2 žlici moke, 3 deke presnega masla, 3 do 4 jajca, sol, muškatovega oreška (po okusu) in 12 dek sira. Narezan kruh polijte s polovico mleka in ga postavite pokritega k strani. Če uporabite toplo mleko, bo šlo hitreje. Moko pražite na presnem maslu, dodajte ostalo mleko, skuhamte nekakšen močnik, začinite in postavite na hladno, da se ohladi. Kruh pa dobro premešajte, dodajte ohlajeno močnato zmes, rumenjak in nastregan sir. Nazadnje kajpak tudi trd beljak; maso denite v dobro pomaščeno pekačo in pecite v vroči pečici približno dobro uro. Jed se odlično poda k solati pa tudi k sadju.

Zelenjavno cvrtje: Sesekljajte pest različne pomladanske zelenjave, kakor špinate, peteršilja, kolerabice, ocvete itd. Dodajte nekoliko oluščene zelenjave graha in vse skupaj dušite na 12 dekah presnega masla. Preden začnete dušiti, posujte z žlico moke, potlej pa toliko časa dušite, da se zelenjava zmehča. Ko se zelenjava ohladi, jo osolite, pomešajte s petimi jajci (lahko jih je tudi več ali manj, kolikor jedi pač potrebujete) in to mešanico specite v pomaščeni kozli.

Izkoristite čas jagod!

Sveže jagode so odlična jed, odlično zdravilo in odlično lepoto, toda kaj, ko so tako kratek čas sveže. Zato morja pametna in varčna gospo-

dinja najti način in pota, kako bo to dragoceno sadje ohranila za vse leto. Za to vam bodo iz srca hvaležni pred vsem vaši otroci in tisti, ki skrbite zanje.

Sveže jagode so zelo občutljivo sadje, zato jih ne smete trgati in kupiti prej, preden jih ne nameravate postaviti na mizo. Neobhodno potrebno je vzeti prvovrstno, popolnoma zdravo sadje.

Če imate vrt, nikar ne opustite priložnosti in si nasadite veliko jagod. Pred vsem pa izberite tiste vrste, ki imajo rdeče meso in opojen vonj in so zelo sladke.

Jagode morate pred uporabo zmeškom oprati v mrzli vodi, jih odcediti in po možnosti osušiti, tako da jih potlej brez skrbi lahko uporabljate.

Iz svežih jagod napravite jagodov sirup, ki ga lahko hranite leto dni ali tudi več v steklenicah in ga upo-

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LIUBLJANA, Františkanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

rabite za pripravljanje različnih pižam in jedi.

Jagodov sirup: Vzemite kilo jagod ali pa pol kile jagod in pol kile ribeza in kilo sladkorja. Pretlačite jih skozi zelo fino rešeto in zberite sok v skledi. Najbolje je, če sito držite med tlačanjem kar nad posodo. Soku dodajte sladkorja. Denite na ogenj in kuhajte, da se pokažejo mehurčki. Posnemite peno, vlijte v drugo skledo. Pustite, da se dobro ohladijo, in vlijte z lijakom v popolnoma čiste steklenice.

Vložene jagode: 5 kil jagod čez noč namočite v vodi, ki ste ji dodali 2 vaniljevi žbici. Vse skup, razen vanilje, denite v večjo kozo in postavite nad ogenj. Jagode previdno poberite iz vode in jih odcedite na situ. Sirup kuhajte do 38 stopinj Celzija. Vaniljo in jagode denite nazaj v sirup. Pet minut naj vre, potlej pa ohlajene nalijte v kozarce in zavežite s celofanom.

Jagodov sok: Pretlačite jagode skozi vrečo iz belega platna. Sok precedite skozi zelo gosto sito. Vzemite popolnoma čiste steklenice (jagode se rade pokvarijo!) in vlijte vanje jagodov sok. Hranite jih v suhem in zračnem prostoru. Sok je posebno prikladen za pripravljanje različnih krem, sladoleda itd.

Jagodovo žganje: Pustite stati 15 dni kilo popolnoma zrelih in zdravih jagod v litru dobrega alkohola. Pogosto premešajte. Pretlačite jih in shranite v steklenicah, tako majhnih, da jih boste lahko enkrat porabili. Žganje je zelo okusno in služi za pripravljanje različnih slaščic.

Jagodov liker: Očistite kilo popolnoma zrelih in zdravih jagod. Zmečkajte jih in polijte z vrelim sirupom

(na kilo sladkorja liter vode). Dobro premešajte, pretlačite skozi etamin in ohladite. Dodajte liter sedemdeset odstotnega alkohola. Shranite v čistih steklenicah.

Jagodova marmelada: Izberite zdrave jagode, odstranite jim peclje ter denite jih v nepocinjeno kozo z isto množino sladkorja. Pustite jih vreti četr ure in jih neprestano mešajte. Na koncu posnemite peno. Segrejte popolnoma čiste kozarce, ker se po večini jagodova marmelada pokvari zaradi nesnažnih kozarcev. Marmelado vlijte vanje in jih takoj zaprite.

Jagode kot zdravilo in lepoto

Če ste nagnjeni k revmatizmu, napravite kuro z jagodami: pojejte jih četr kile pri vsakem obedu skozi vso sezono jagod. Izberite pa zelo zrele in jih jejte brez sladkorja.

Jagode so sovražnice mikrobom; vročinski mikrobi poginejo v soku svežih jagod. Neki francoski pisatelj iz 18. stoletja je umrl v 99. letu starosti in je svoje dolgo življenje pripisoval jagodam; vsako leto jih je namreč jedel skozi vso sezono.

Če namočite liste in koreninice jagod, dobite odlično zdravilo za lenivost črevesja.

Jagode so najboljši prijatelj lepote. Zjutraj, ko se zbudite, zmešajte eno jagodo na svojem obrazu. To masko obdržite na polti kakšnih dvajset minut, potem pa oplaknite z mlačno vodo. Jagodov sok zoži znojnice, osvetli polt in jo omehča.

Jagodov sok pa lahko uporabite tudi drugače: zmešajte polovico jagode s hranljivo kremo, s katero si zjutraj natrete obraz. Oboje v dlan dobro zmešajte, preden jo uporabite.

Koristna lepota maska je tudi jagoda, zmešana z žličko sveže smetane. Obdržite jo na obrazu pol ure. Splaknite ga z mlačno vodo. Učinek je čudovit.

Lepotna maska za tiste, ki imajo premastno polt: žličko jagodovega soka, žličko sveže smetane in jajčni beljak, stepen v sneg. Dobro premešajte, dodajte pet kapljic pet kapljic tinkture benzoe in deset kapljic rožne vode. Namažite se s tem po obrazu, pustite na njem dobro uro in splaknite z mlačno vodo, ki ste ji dodali nekaj kapljic tinkture benzoe.

Praktični nasveti

Trikotna bela pahovka je za obvezovanje ran dosti praktičnejša in dosti lažje uporabljiva kakor katere koli obveza. Zato materam priporočamo, da imajo v svoji domači lekarni tudi 4 do 5 takšnih belih trikotnih pahovk različnih velikosti. V ta namen lahko uporabite tudi stare kose prtičev, namiznih prtov ali robcev, samo da so

beli, kako na primer s takšno pahovko obvezite takole: dolgo stran pahovke položite do zapetja, prsti naj bodo pa obrnjeni proti ogalu pahovke. Ogel zavijajte nazaj in s koncem nekajkrat zavijte okrog roke in zapetja ter pripnite. Na isti način kakor roko obvezujete tudi prste in noge.

Moderen damski bolero

Bolero ni novo oblačilo. Zmerom znova se v posameznih dobah pojavi v modi in zmerom z istim prodornim uspehom. Poda se k vsem mogočim oblačilom: k večernim toaletam, poletnim in zimskim promenadnim oblekam, oblekam za na peščino ali pa odleže namesto jopice. V ta namen je posebno prikladen bolero, za katerega prinašamo navodila in kroj.

Spleten je v učinkovitem posevno ertastem vzorcu iz dveh ali več barv volne. Da bo imel bolero res lepo obliko, priporočamo našim bralkam, da si kroj izrežejo na precej trdnem papirju. To je nujno potrebno, ker pletete posevno in bi se utegnilo zgoditi, da bi »vleklo« zaradi snemanja in dodajanja.

Posevno ertast vzorec je dvobarven ali večbarven. Vzemite pa po možnosti eno svetlejšo in eno temnejšo barvo. Potlej takole razporedite proge:

10 vrst svetlih, 2 temni, 10 svetlih, 2 temni, 2 svetli, 2 temni, 2 svetli, 10 temnih, 2 svetli, 2 temni, 2 svetli, 2 temni; vsega skupaj je 48 vrst.

Prednji del: Pletli začnite spodaj. Nasnujte 2 petlji in pletite gladko. Na vsaki strani teh dveh petelj dodajte po eno petljo vsaki 2. vrsti. Ko dosežete ustrezajočo širino (27 cm), začnite na eni strani snemati, na drugi pa še dalje dodajajte. Ko je stranski rob visok 52 cm, nehaite dodajati in začnite snemati za vratno odprtino. Ko je rokavna odprtina 28 cm visoka, snemajte za ramena. To je desna polovica bolera.

Levo prednjo polovico bolera delajte prav tako, samo v obratnem smislu.

Hrbet: Pletli začnite spodaj v sredi. Nasnujte 9 petelj in pletite dve vrsti v posevnoertastem vzorcu. Da dobite potrebno širino, morate na vsaki strani teh devetih petelj dodajati v vsaki drugi vrsti po eno petljo. V sredi pa iz srednjih dveh petelj napravite 3, in sicer tako, da v eno dvakrat vtaknete, drugič od zadaj. Kakor hitro je dolnji rob dolg 44 cm, nehaite dodajati in začnite snemati. Pri višini 28 cm oblikujte rokavno odprtino in ramena.

Rokava pletite prav tako v sredini kakor hrbet. Nasnujte torej 9 petelj in pletite v posevnoertastem vzorcu dve vrsti. Na koncih devetih petelj dodajajte v vsaki drugi vrsti po eno petljo, prav tako pa tudi pri srednjih dveh petljah. Oblikujte zgornji del rokava okroglo. Ko vam ostane na pletilki še 17 petelj, jih nekaj časa pletite naravnost. Ko je rokav dolg 61 cm, snemite vse hkrati.

Iz temnejše volne napletite 8 petelj širok trak v znanem vzorcu. Pletli

Pet pravil za nego oči

1. Bistre oči zelo lepo vplivajo na celotni izraz vašega obraza. Da bi bile tudi vaše oči takšne, si morate pred vsem zapomniti tole: varujte jih, kolikor je le mogoče.

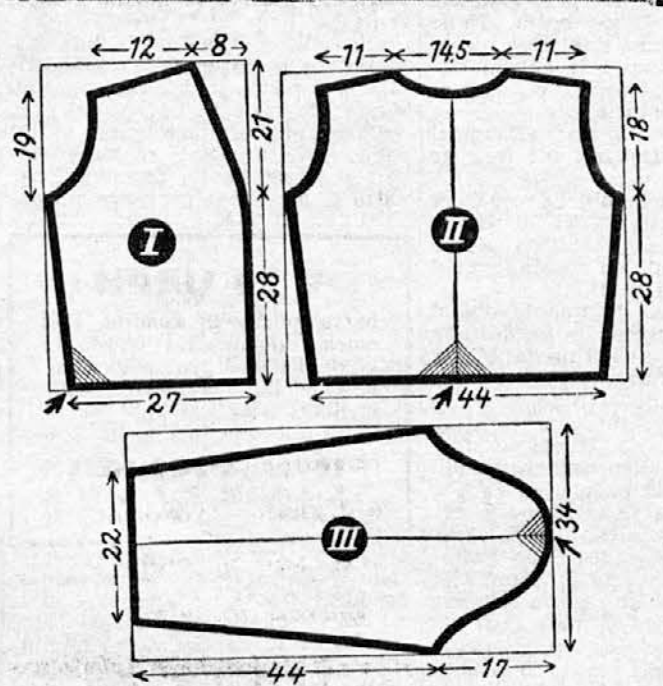
2. V vlaku, avtomobilu ali na kakšnem drugem vozilu ne smete brati. Zaradi tresenja ne morete držati knjige ali časopisa na miru, zato se oči prenapenjajo, kar jim pa zelo škoduje. Počivati in spati morate zmerom v popolnem mraku.

3. Oči ne smete nikdar izpostavljati polni sončni svetlobi, temveč morate nositi temne naočnike. Ta navada je prav dobra, ker ščiti oči. Toda, če so oči že opešale od sonca, temu lahko pomagamo. Oči moramo izpirati z raztopino borove kisline ali pa v slabi slani vodi (malo kavno žličko na kozarec vode).

4. Da bi kožo okrog oči pomladile in bi odstranile tudi vse gube in gubice, bi morale vsaj dvakrat na teden z mastno hranljivo kremo ali kakšnim maslnim oljem natreti kožo okrog oči. Kadar pa masiramo kožo, moramo imeti zmerom odprte oči. Masažo pričnemo pri korenju nosa in krožimo, najprej pod obrvmi, pod zunanjo stranjo, naprej do pod očesa in nazaj do korenja nosu. To moramo enakomerno ponavljati tri- do štirikrat. Potem zapremo oko in ponovimo isto preko zaprtega očesa. To moramo delati prav nalahno, brez najmanjšega pritiska. Tudi to moramo ponoviti tri- do štirikrat.

5. Lepi moderni naočniki ne kazijo nobene ženske. Zelo grde so pa gube in zelo utrujen izraz obraza, kar je posledica, če se opešane oči preutrujajo.

Velika izbira svile
za pomlad in poletje
Vzorci moderni
Cene nizke
MODNI MAGAZIN
Ljubljana, Prešernova 5

morate toliko časa, da boste imeli dovolj traku za jopico in rokava.

Naposled prednja, zadnji del in rokava sešijte; rokava vstavite. Trak, ki ste ga napletli, prišijte okrog jopice.

Pri šivanju pazite, da preveč ne raztegnete robov ali jih pa preveč

zdrgnete. Zato je najbolje, če vse robove najprej sešijete samo za silo, šele potem pa bolj natanko. Posebno pazite na pravilno obliko posameznih delov, ko likate. Prav pri likanju lahko se to in ono izboljšate, pa tudi pokvarite.

nimi vzorci iz različnih motivov, ki predstavljajo narodne plesne. Toda to še ne pomeni, da ne smete narediti zaves v zelenkastomodri, beli ali pa žveplenorumeni barvi.

Po velikosti svojih oken in po izbranem materialu lahko uporabite tako kakor starinske tudi moderne zaves, katerih lepota je v barvitosti, draperiji in sveži čistoči.

Porabni nasveti

Steklenico, ki je še do polovice napolnjena z vinom ali kakšno drugo alkoholno pijačo, ne smete nikdar za-

KOMFORTNI FRIZERSKI SALON
J. GODINA
Sv. Petra c. 3
Telefon 25-31

Trajna ondulacija

specialno strokovno delo

Barvanje las, obrvi in trepalnic

Prvorazredni preparati za nego
prihaja in lasišča

Lepe zavese poživijo stanovanje

Ob dolgih zimskih dnevih, ko je bilo zunaj temno in neprijetno, ste lahko premišljevali, kako bi preuredile svoje stanovanje. Rade bi dale svojim sobam več svežosti in vedrine. Toda kako?

Najprej pregledajte, kakšne so vaše zaves. Stare temne zaves zamenjajte s svetlimi pisanimi, ki bodo dale vaši sobi vever in vesel izgled. Za zaves si kupite lahke prozorne tkanine ali pa težke crepe de Chine. Moderni dekoraterji dajejo prednost črno-beli, modri in zeleni barvi. Uporabljajo pa tudi stare benečanske pisane zaves, kakor tudi platnene, z vtisnje-

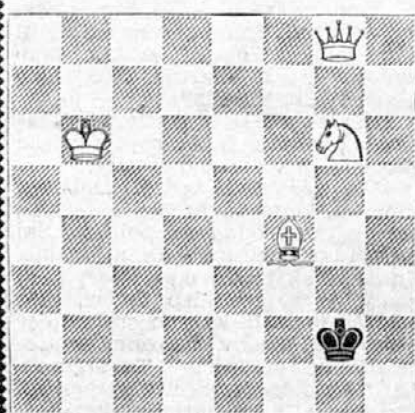
preti s preluknjanim zamaškom. Čeprav s prostim očesom ne vidimo luknjic, ki so v zamašku, so te dovolj velike, da vhaaja v steklenico zrak, ki oslabi ali pa še celo pokvari tekočino. Prav zaradi tega morate paziti, da steklenico zaprete z neprodušnim zamaškom.

Da lahko, vzamete torto iz pekače, pokrijte pekačo z dobro namočeno krpo, kajti na ta način ovlažena torta se ne more rjiveti. Pustite takšno torto, da nekaj časa stoji, potem jo boste pa lahko vzeli iz pekače.

ŠAH

Problem št. 45

Sestavil O. Würzburg (1895)

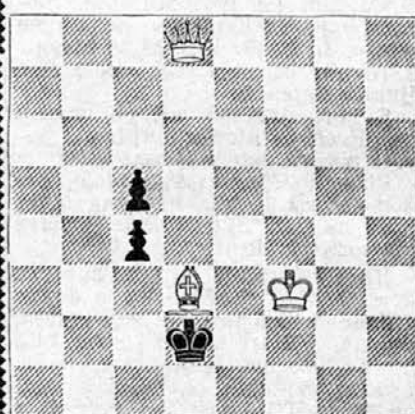

Mat v 3 potezah

(B 18)

Problem št. 46

Sestavil George E. Carpenter (1902)

Mat v 4 potezah

(B 49)

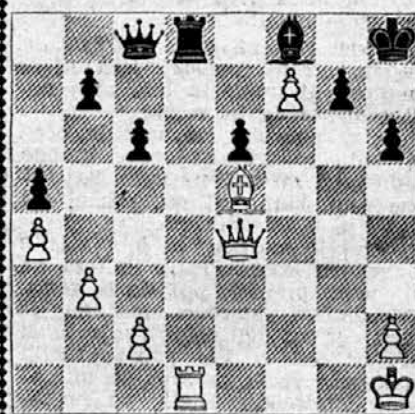
Nepričakovan konec

Holandska obramba (London 1921)

Beli:	Črni:
Ed. Lasker	Thomas
1. d4	e6
2. Sf3	f5
3. Sc3	Sf6
4. Lg5	Le7
5. Lx1f6	Lx1f6
6. e4	fxe
7. Sxe4	b6
8. Se5	0-0
9. Ld3	Lb7
10. Dh5	De7?
11. Dxh7 šah	Kxh7
12. Sx1f6 šah	Kh6
13. Seg4 šah	Kg5
14. h4 šah	Kf4
15. g3 šah	Kf3
16. Le2 šah	Kg2
17. Th2 šah	Kg1
18. 0-0-0 mat.	

Smrtni udarec

Iz partije Rubinstein-Nimcovič
(Berlin 1928.)

32. De4-g6!!

Črni se je vdal, ker ne more braniti mata na h7 ali g7: 32. ... Txd1 šah, 33. Kg2 Td2 šah, 34. Kh3 itd. ali 32. ... Txd1 šah, 33. Kg2 Tg1 šah, 34. Kxg1 Le5 šah, 35. Kg2 Le3, 36. Dxg7 mat.

Rešitev problema št. 43

1. Sb4-d5 Lb8-d6
2. Lb6-c5 kar koli
3. Sb6(c7) mat

1. ... Lb8-e5
2. Lb6-d4 itd.

1. ... Lb8-f4
2. Lb6-c3 itd.
1. ... Lb8-g3
2. Lb6-f2 itd.

Rešitev problema št. 44

1. Tf3-f6 Ld8-e7(c7)
2. Tb6(f6)-d6 kar koli
3. TxL Kh1xh2
4. Td6-h6 mat.

*

Iz uredništva: Na dopis iz štor glede našega problema št. 39, moramo žal odgovoriti, da mat v 2 potezah ni mogoče. Na Vašo potezo Sb3 črni ne igra Lb2, ampak Ld4.

7. nadaljevanje

Okrog moževih ustnic je nekaj zatrepetalo. Robert Tann si je pogledil s potnega čela pramen temnih las, tako vranjernih, da se je zdelo, kakor da bi jih bil pobarval s črno barvo. Se preden je Sabina to misel doumela do kraja, jo je že pozabila. Robert Tann je tiho dejal:

»Sam ne vem, kako sem prišel na to misel, Sabina. Toda ali ne bi bilo mogoče, da bi se bilo tako zgodilo? Ali bi bila tudi tedaj tako jezna na najditelja?«

Hčerine oči so se širile od začudenja, vendar je brez premisleka odločno in trdno odgovorila:

»Da, oče, tudi tedaj. Dolžnost človeka, ki je denar našel, je bila, da ga takoj odda na policijo. Saj je vendar smel upati na najdenino. In deset odstotkov od dvaset tisoč mark je že tudi lep denar, mar ne? Le pomisli, kakšno sramoto je prizadejal Egonu s svojim nepremišljenim dejanjem? Ta sramota bi morala kakor senca spremljati človeka, ki je denar ukradel!«

Za trenutek je utihnila in poslušala, kako ji je pričela kri ob teh besedah hitreje plati po žilah. Ni si mogla pomagati, morala je sovržiti tistega neznanca, ki ji je bil nakopal takšno žalost:

»Moram ga sovražiti, oče, moram!« je vzklila v nenadnem ognju. In kakor krik se je utrgalo z njenih ustnic: »Tako zelo sem ljubila Egonu...«

Kakor odrešilen dež po nevihti so pričele iz njenih sinjih oči počasi polzeti debele solze.

Robertu Tannu se je zdelo, kakor da mu je bila neznana mračna legla na prsi. Skušal se je je otresti, toda ni šlo.

Njegov obraz je bil brez kapljice krvi, vrt in negiben, ko je dejal: »Nikar si tega tako ne ženi k srcu, Sabina. S Sternom tako ne bi bila srečna, posebno če je preveč nagle jeze... V takšnih okoliščinah tudi ne bi smel tako strogo ravnati s teboj. Če bi te imel res rad, bi te prosil, da izstopiš iz službe, kakor si mi ti predlagala. Poskušaj to zadevo pozabiti, Sabina!«

Sabini so privrele solze v oči, toda s silo jih je zadržala. Zdelo se ji je, kakor da bi sedela ob tujem človeku, ne pa ob svojem rodnem očetu.

Očetove besede so jo motile in iztrezile.

Njene oči so smuknile čez njegov obraz. Da, bil je obraz, podoban njenemu. Isti nos, ista usta; samo oči so bile drugačne, temne in živahne, njene so bile pa sinje in sanjave.

Čudno, je pomislila, ta tuji človek je njen oče in ona je celo njemu podobna. In vendar ne čuti nobene duševne povezanosti z njim.

Zdaj je bil njegov obraz temen in utrujen. »Njegov obraz pretrpeti v življenju,« je pomislila Sabina in tisti trenutek ji je bil spet nekoliko bližje.

Sama očeta ne bi več pogrešala, četudi ne bi nikoli več stopil v njeno življenje. Vrzel, ki jo je bila nenadno in bridko občutila ob njegovem begu pred desetimi leti, je s časom izginila.

Toda, saj ni bila na tehnični njena sreča, temveč sreča njene matere. In mati je bila zdaj naposled srečna in vesela.

»Res, pozabiti bom morala, oče,« je tiho potrdila njegove besede, »drugega mi tudi ne kaže. Saj niti ne vem, kam naj mu pišem. Oh, svet je tako velik!«

Svet je majhen, si je v mislih odgovoril Robert Tann in teža na njegovih prsih je postala še težja. Neskončno, smešno majhen je svet, je predel dalje svoje misli Robert Tann. Vse polno vražjih naključij vlada ta svet po muhastih domislekih, ljudje pa postanejo žrtve teh skritih vražjev.

Peklo ga je, da je moral prav on povzročiti Sabini toliko žalosti, in skušajoč se otresti tega občutka, je skoraj ostro dejal:

»Nekoliko krivde mora nositi pač tudi tvoj mladi prijatelj, kajti za njegovo površnost malone ni opravičila. Vedel je, da gre za tuj denar. Le pomisli, Sabina, kaj bi se godilo po svetu, če bi vsakdo tako lahko pozabil na svojo dolžnost kakor oni!«

»Ali nisi tudi ti pozabil na svojo očetovsko dolžnost?« se je igralo v Sabini duši in ji skoraj privrelo na ustnice. Tedaj se je pa spomnila, kako zelo bi uživala mater, če bi očitala očetu njegovo dejanje, zato je molčala, toda molk jo je pekel kakor živ ogenj.

Namesto tega je vzklila nenadno in proseče: »Oče!« Robert Tann se je zganil. Čutil je Sabino dušo v tej besedi. Vzel je v svojo roko njeno drobno desnico, trepetajočo kakor prestrašen pičec, če ga ranjenega pobereš na cesti.

»Kaj je, Sabina?«

»Nekaj bi te prosila, oče.« Še zmerom ji ni šla beseda z jezika. Spodbudno jo je pogledal in v njegovih temnih očeh se je spet

LJUBEZENSKI ROMAN
MLADEGA DEKLETA

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA

PREVEDLA K. N.

zasvetil tisti podjetni lesk, ki ga je bila Sabina opazila ob svidenju. »Mati je ta leta mnogo pretrpela. Prosim te, da bodi z njo dober, kajti to je zaslužila! Z ljubeznijo in dobroto ji moraš poplačati ta dolga leta žalosti in trpljenja.«

Robert Tann je zardel od lasnih korenin. Njegov obraz je preletel malone prazničen izraz, ko je dejal:

»Vem, Sabina, vem, kaj ji dolgujem. Tedaj — pred desetimi leti — sem bil izgubil glavo. Zdaj pač vem, da nisem prav storil, ko sem vaju z materjo pustil sami v stiski in bedi. Težko je dihal, govoreč te besede in Sabina je videla, kako mučno mu je to priznanje, toda vendar je neizprosno molčala.

»Verjemi mi, otrok moj, dosti sem moral zato pretrpeti v tujini. Bilo je kakor kazen božja. Teplo me je in vrtinčilo, dokler se nisem že ob robu propada še enkrat povzpeli in zaslužil toliko, da sem se lahko vrnil domov.«

Sabina je prikimala: »Razumel si me, oče, zdaj me nič več ne skrbi za mater.«

Robert Tann je objel svojo hčer toplo in hvaležno: »Ti si dober otrok, Sabina,« je nežno dejal. »Poskrbel bom, da bosta srečni obe, ti in tvoja mati.«

Njegov pogled je nehoti obstal na nizkem, nekoliko poševnem stropu, kajti stanovanje je bilo v četrtem nadstropju velike najemniške hiše, tik pod streho, in strop je bil zaradi tega nekoliko nagnjen. Robert Tann je zablele pri srcu, ko je videl, v kako revnem okolju živita njegova žena in njegova hči.

»Kako nelepa je ta hiša,« je zašepetal in se zagledal skozi okno. Njegov pogled je segel do smrekovega gozdiča ob mestu, tam, kjer so se ob obronku gozda sončile mestne vile bogatih meščanov.

»Izbrali so si dober prostor,« je strokovno dejal, »toda to stanovanje je neznosno. Le kako morete dihati, če vam tovarniški dimniki puhaajo dim skozi okna v sobo?«

Še preden je mogla Sabina odgovoriti, da sta živeli z materjo doslej v tolikšni revščini, da si nista mogli privoščiti niti udobnejšega stanovanja, je stopila v sobo mati.

Njen pogled je bežno ošinil hčer in se hrepeneče in poln sreče ustavil na možu.

Robert Tann je pa nadaljeval, ne meneč se za hčer in za ženo:

»Pravkar sem s kritičnim očesom ogledoval novo kolonijo hiš okrog tovarne. Neki sopotnik v vlaku mi je povedal, da so si te hišice zgradili ljudje s prihranki, in da bi bile cenejše, so jih zgradili vsi po istem načrtu; zato so si tako podobne kakor jajce jajcu. Vendar res ne vem, zakaj bi morale biti hišice skromnih ljudi zgrajene v tako pustem, dolgočasnem slogu in prav okrog te nezdružne, grde tovarne... Saj je še toliko lepih gradbenih prostorov okrog našega mesta na bolj zdravem koncu.«

Anekdote o Paganiniju

OB STOLETNICI NJEGOVE SMRTI (1782—1840)

Paganini je veljal za izredno skopga človeka.

Imel je neko perico, ki si je srčno želela, da bi ga vsaj enkrat slišala igrati, toda sedeži za njegove koncerte so bili dragi, galerijske vstopnice so bile pa že davno pred koncerti razprodane. Zato je bila nad vse srečna, ko ji je nekoč Paganini sam dal galerijsko vstopnico; pobožno je poslušala mojstrove igranje.

Ko mu je pa kmalu nato prinesla račun za oprano perilo, ni bila malo presenečena, ko ji je mojster kratko in malo odtegnil vsoto za vstopnico...

Enkrat samkrat je dal Paganini brezplačen koncert, pa še takrat popolnoma proti svoji volji. Na enem izmed njegovih zadnjih popotovanj po Angleškem se je pripetilo, da se je zlomila os pri njegovi kočiji, ravno ko se je peljal mimo neke odlične podeželske hiše.

Lastnik je virtuozu častno sprejel. Ni pa zamudil priložnosti, da ne bi slavnega mojstra predstavil svoji sosesčini. Kmalu je bila v njegovi hiši zbrana velika, nestrpno pričakujoča družba. Slučajno se je našla tudi neka violina in slučajno mu jo je neko mlado dekle izročilo s tako prisrčnim pogledom, da Paganiniju ni preostalo nič drugega, kakor da je začel igrati.

Marta Tannova je tiho stopila k možu in mu položila roko zaupno na ramo; Robert Tann se je zdrnil, mrzel pot ga je obilil po vsem telesu, ni se upal obrniti.

»Kaj, če so že uganili, kdo je našel denar?« mu je preblisnilo v mislih. V zmedbi se ni spomnil, da stražniki nimajo tako nežnih in lahkih rok...

Takoj nato je pa roka zdrsnila z rame pod njegovo pazduho in vedri glas njegove žene je dejal:

»Prav imaš, Robert, ta kolonija je res silno dolgočasna, sicer se pa stavbenik tudi ni prav nič potrudil... Prav danes sem mislila, kako vsa drugačna bi bila, če bi jo bil ti zgradil...«

Kakor lupina je padel strah z njegove duše in že se je veselo in podjetno mežikajoč obrnil k svoji ženi:

»Res, čisto drugačna bi bila kolonija, če bi jo smel jaz zgraditi; bila bi v ponos in v okras našemu mestecu!«

V ženinih očeh je gorel svetel ogenj veselja: »Saj jo smeš, Robert!« je vzklila izpodbudljivo. »Kdo ti more kaj takšnega prepo-

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike, zaplestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

vedati? Saj si sam svoj gospodar. Če imaš nekaj denarja, kakor si mi bil dejal, poskusi z zidavo, če te veseli.« Ta zamisel jo je navdušila: »Takšnih hišic potrebuje naše mesto. Koliko je družin, ki si žele za skromen denar imeti svoj lastni dom! In kako bodo ti ljudje veseli, če ne bodo dobili samo dolgočasnih kurnikov na nezdružnem kraju, temveč okusno urejene in lepo zgrajene hišice na kakšnem čednem koncu našega mesta!«

Te besede so v nekdanjem stavbeniku zbudile podjetnost, ki je spala toliko let; njegove misli so pričele plezati po lestevici uspeha z bliskovito hitrostjo.

»Marta, kakoj naj se ti zahvalim za to izpodbudo,« je dejal naposled Tann z iskreno hvaležnostjo. »Zdaj vsaj vem, kje naj se lotim dela, kje naj poprimem, da se spet povzpnem navzgor.« Njegove oči so se svetile pod košatimi obrvmi: »Marta, ustvari bom tebi in najinemu otroku življenje, ki sem ga vama dolžan!«

Gospa Tannova se je srečno nasmehnila: »Najhujši čas je že za nami, saj zdaj si spet ti pri nas!« »Najhujši čas je za nami,« je odmevalo v Sabini in grenke solze so ji zdrsnile v naročje.

Zanjo se bo prav zdaj pričel najhujši čas; saj je izgubila njega, ki ga je ljubila s prvo zaupno in gorečo ljubeznijo svoje mladosti...

Nanjo pač mati v svoji veliki sreči ob svojih besedah ni bila pomislila...

VI

Novica, da se je Robert Tann po desetih letih spet vrnil v svoj rodni kraj, se je kakor blisk razširila po mestu. Ker je pa bila žena s hišo in pohištvo poplačala ob njegovem izginotju vse dolgove, ni mogel nihče črhiniti besedice zoper njegovo čast.

Visoko zdravane glave in ponosno je koračil Robert Tann po znanih ulicah domačega mesteca.

Njegova obleka je bila za to gnezdo pač za odtonek preelegantna, toda ljudem se je zdelo lepa in blede Robertov obraz pod vranjčnimi lasmi, razoran z gubami in gubicami, se je zdel njegovim somestščanom zelo zanimiv.

Gospa Tannova je bila v mestecu zelo priljubljena in zaradi nje so utihlele govorice o njenem možu, govorice, ki med njegovo odsotnostjo niso vedele o Robertu Tannu nič posebno lepega povedati.

Sicer je pa gospa Tannova sama poskrbela, da o njenem možu ni nihče kaj slabega črnil. Tistim, ki so se čudili, da je deset let preokovala, da se bo njen mož le še vrnil, je zagotovila, da je vseh deset let točno vedela, kje se pravkar mudi... Tudi tiste dni pred desetimi leti je odšel z njenim privolenjem, zdaj ko se je vrnil, lahko to odkrito prizna...

Kajpak so te besede izbrisale še poslednje sence iz življenja Roberta Tanna.

Doslej so videli v njem vsi ubežnika, človeka, ki se je dal ugnati v kozji rog in je pustil družino v stiski na cedilu. Zdaj se je pa slika o njem na lepem izpremenila. Ljudje so začeli gledati v Roberta Tanna skrbnega očeta in moža, ki je v težkem življenjskem boju odšel v tujino, da tam prisluži denar in tako ustvari svoji družinici novo življenje.

Zdaj mu nihče ni več zameril, da se njegovi lepi načrti tako dolgo niso uresničili, kajti glavno je bilo, da se je vrnil domov; to je bil dokaz, da ni bil pozabil svoje družine.

Tudi trgovski znanci in sodelavci, ki so doslej govorili o njem malone zaničljivo, so se na lepem — kakor da bi veter pihnil — spremenili. Spomnili so se, da je bil Robert Tann v njega dni izvrsten in priznan stavbenik, izredno bistri in podjeten mož. In ko je Robert Tann po desetih letih spet stopil v gosposko sobo gostilne »Pri dobri kapljici«, so ga njegovi nekdanji znanci veselo pozdravili.

Povabili so ga k mizi, kjer je postal za tisti večer imenitna osebnost; moral je pripovedovati o vsem, kar je bil videl in doživel v tujini.

Tedaj so se napele vse neštete gube in gubice v njegovem obrazu in temne oči pod košatimi, sršecimi obrvmi so vzplamtele. Robert Tann — fantazije mu nihče ne bi mogel odrekati — je pričel slikovito pripovedovati o svojem boju za življenjski obstanek, o svojih uspehih in porazih. In tudi prisrben poslušalec ne bi mogel opaziti, da je bilo v tem pripovedovanju samo pol resnice, pol pa domišljije; res je bilo samo tisto, kar je govoril o porazih; vse, kar je pa povedal o uspehih, je bilo izmišljeno...

»Zdaj bom spet pričel delati, graditi,« se je naposled razgovoril. Nekoliko se je razčeperil. »Morda si bom zgradil najprej lepo vilo, ne preveliko, toda samo za nas... moderno hišo z garažo...«

Ni treba, da bi ti malomeščani vedeli, da nima dovolj denarja za vilo in avto. Glavno je, da zbudi v njih zaupanje vase, da naveže nove trgovske stike, potlej res ni več daleč do vile z garažo...

Najprej si mora zagotoviti dovolj kredita, potem šele lahko uresniči svoje načrte in poveča svoje premoženje.

Njegovi poslušalci so pa brez izjeme pomislili: »Lep kup denarja mora imeti, če tako meni nič tebi nič govori o novi hiši in o avtomobilu.«

Napili so mu. In kosali so se, kdo mu bo rekel prijazno besedo in mu ponudil svoje usluge...

Robert Tann se je sam pri sebi zadovoljno smehljaj; vse je šlo kakor po vrvi.

Drugi dan se je napotil po mestu. Ogledal si je vse terene, ki bi prišli v poštev za zgraditev nove stanovanjske kolonije. Ustavil se je v vzhodnem predmestju, kjer je tekla po regulirani strugi mestna rečica in kjer so v mestu že sili prvi travniki. Tukaj je bil zdrav, suh in lep svet.

Ti travniki, ki se je na njih ustavilo izkušeno Tannovo oko, so bili last neke vdove. Po svojem možu posestniku ni bila bogve koliko podedovala, zato ji je pa mož zapustil sedem otrok, tri hčere in štiri sinove...

Jožefa Südenova, krepka štiri-desetletnika, je morala gledati na sleherni paro, če je hotela spodobno vzgojiti in vzrediti svojo številno družino.

Prav to je bilo pa po godu Robertu Tannu; zato se je odločil, da vdovo še tisti dan obišče.

Jožefa Südenova je prav tedaj prihajala s polja domov. Rada je nosila hlače, čeznje je pa skoraj vselej ogrnila obdrgnjeni usnjeni jopič, ki ga je bila podedovala po svojem možu. Na tihem je sramežljivo verjela, da ji bo ta jopič prinesel srečo.

Mladostno, iskro je skočila s kovanja in obrnila k prišlecu svoj zagoreli, ostro rezani in nekoliko strogi obraz.

Hladno ga je vprašala, kaj želi.

»Tega vam ne morem tako na kratko razložiti, gospa,« je dejal Tann, »gre namreč za zelo važno zadevo...«

»Morda za vas, ni pa gotovo, ali tudi za mene,« je nekoliko svoje-glavo odgovorila gospa Südenova.

»Bojim se, da ste prišli zaradi mojih travnikov,« kakor že marsikdo pred vami. Če ste prišli zaradi njih, potlej je pač bolje, da ne greva v hišo. To je edino, kar imam po svojem možu, edino, kar je res nekaj vredno... Ljudje, posebno bogataši, pa mislijo, da bom svoje najlepše travnike prodala za nekaj belčev! Ne, tako pri koncu pa nismo!«

»Ne, zaradi nakupa nisem prišel,« je redkobesedno dejal Robert Tann.

»Potlej lahko stopiva noter,« je pokimala gospa, »razen, če ste potnik z vinom. V naši hiši sploh ne pijemo vina, jaz ga ne prenesem. Ime mi je Jožefa, prijatelji in otroci mi pa pravijo Jožef, toda to vas morda ne zanima,« je kakor slap kipele z njenih ustnic.

Robert Tann se je nasmehnil in pomislil, da se ji prav ta vzdevek zelo dobro poda. Takole v hlačah in s takšnim vedenjem je bila res vse bolj podobna tridesetletnemu možaku, kakor pa materi sedmih otrok.

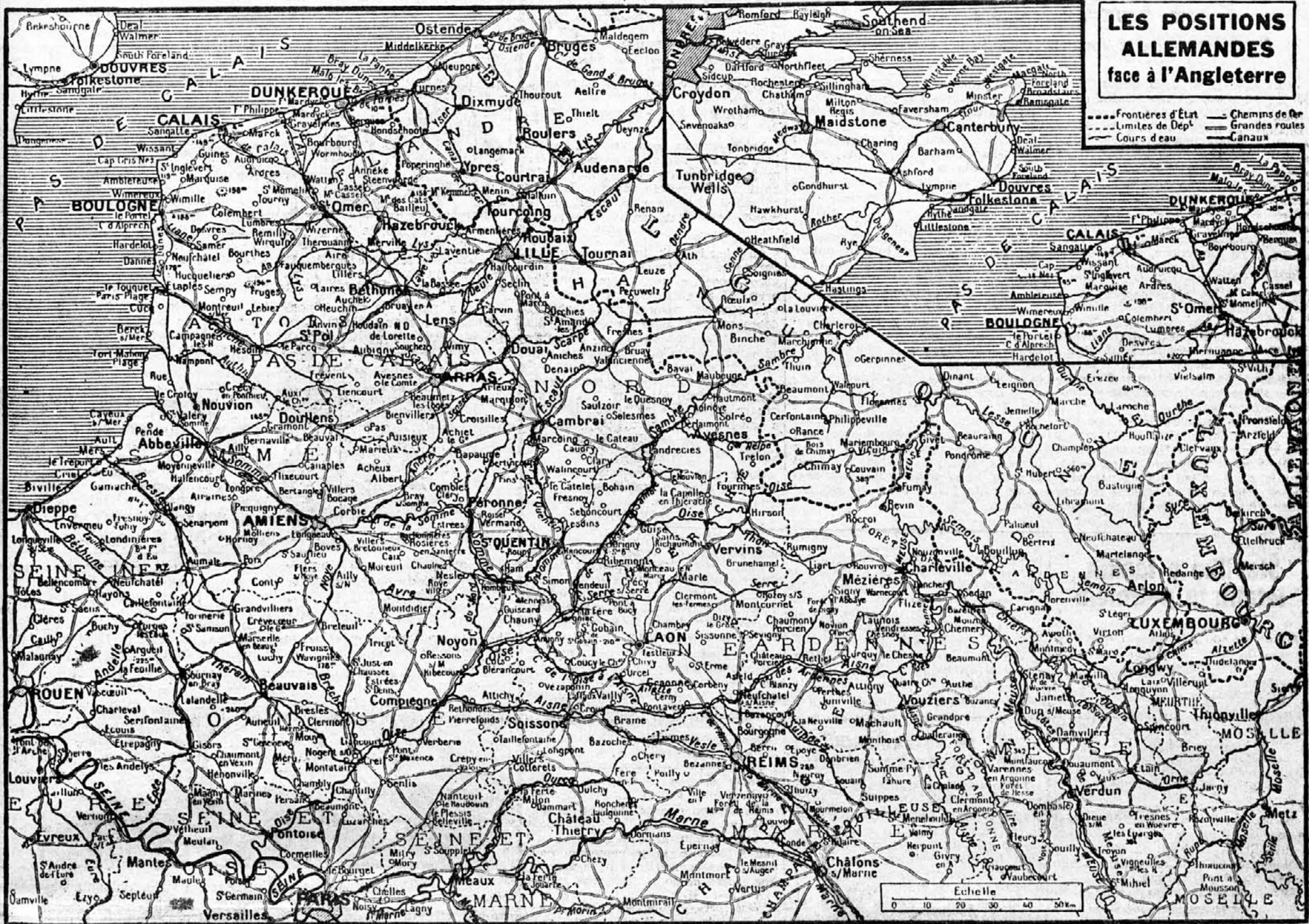
»Rajši se nasmejte, samo nikar se takole ne mučite,« je dejala gospa Südenova. »Kdo ste pa prav za prav? Morda bi mi lahko celo povedali svoje ime?«

»Doselej še nisem imel priložnosti, da bi vas pobliže spoznal, gospa,« se je opravičeval Robert. »Moje ime je Tann, Robert Tann, stavbenik.«

»Stavbenik,« je ponovila zateglo nad tolikšno predrznostjo, »torej nisem se zmotila. Najbrže ste tudi vi eden izmed mnogih, ki so jim vseč moji travniki in bi jih radi prav poceni kupili. Menda bo najbolje, če se bova kar poslovila...«

Dalje prihodnjič

PRIZORIŠČE NAJVEČJE BITKE SVETOVNE ZGODOVINE

Resnica o Ameriki

Kaj bo Amerika storila? To vprašanje je posebno zdaj, po vstopu Italije v vojno, vsakomur na jeziku.

O Združenih državah pri nas le malo vemo, toliko več pa zato ugibamo. Zvečine napač.

Zemljevid Severne Francije z vsemi važnejšimi kraji, ki jih imenujejo vojna poročila. Manjši zemljevid v desnem vogalu zgornjega dela kaže nove nemške položaje ob Rokavskem prelivu nasproti Angliji. — Večina krajev in rek vzhodno od Pariza je znana še iz časov svetovne vojne, tako tudi reka Marna; ob njej se je v septembru 1914. odločila vojna med zavezništvom in Nemčijo.

Spodnji članek bo marsikomu očel odpor. Tem bolj, ker ga je napisal newyorški poročevalec ne morda zaveznikom sovražnega lista, ampak londonskega tednika *New-Statesmana*, glasila angleških laburistov. Članek je izšel v številki z dne 1. junija t. l. Priobčujemo ga v izvlečku.

Redkokdaj se je katera država tako trdo predramila iz sna kakor Združene države po začetku nemškega napada na Nizozemskem. Tako rekoč brez noč so se skoraj vsi izolacionisti, t. j. nasprotniki ameriške intervencije v evropski vojni, izpremenili v zagovornike ameriške pomoči zavezništvom v njihovi veliki stiski.

Pomoč pomeni zanje seveda samo podpora v materialu. Amerika misli na kupčijo prav tako, kakor je Velika Britanija mislila na kupčijo po nemški zasedbi Češkoslovaške. Anglija se je zbudila iz lepega sna nevarno pozno. A ko se je Uncle Sam prebudil, je videl, da so ga Nemci pustili za seboj natanko za šest let — t. j. za svojih 24.000 letal!

Predsednikova poslanica kongresu in druge izjave zadnjih štirinajstih dni (t. j. konec maja; o p. u. r. d.) kažejo, da bo imelo pozno predramljenje Združenih držav strašne posledice za zahodno civilizacijo. Danes so Združene države na suhem in v zraku šibkejšje od Svíce. In vendar je ta dežela po svoji zmogljivosti največja vojaška sila na svetu, saj premore vseh pet odločilnih elementov moderne vojne — pehotce, jeklo, tehniške možnosti, močnega in ljudi — v neizmernih količinah. Možganje in industrija se pravkar v galopu mobilizirajo. Pogoj za učinkovito ameriško pomoč je pa, da zavezniški vzdrže nemški naval v letošnjem poletju.

Vprašanje torej ni več: Ali bo Uncle Sam pomagal? Vprašanje je: Kako bo Amerika mogla pomagati?

Združene države imajo drugo največjo vojno mornarico na svetu, toda nad vsemi ladjami plava danes senca letalcev-stirmoglavcev. To brodovje je odlično pripravljeno, mora pa biti zbrano v Pacifiku. Po statističnih podatkih premore USA 2600 mornariških letal, v bodoče pa misli zgraditi 50.000 letal na leto. Toda ta trenutek so Združene države, kar se tiče oborožitve na suhem in v zraku, tako rekoč šele v povojih.

Ameriška vojska šteje danes okoli 491.000 mož, vseh 251.000 članov le delno izurjene nacionalne garde. Samo 73.000 mož je opremljenih in oboroženih za moderno vojno. Produkcija tankov, pušk in ostale oborožitve se začneja z mrzlično naglico, tako da je upati, da bodo Združene države imele 750.000 mož moderno opremljene vojske... prihodnje poletje. A danes? Danes je veliko vprašanje, ali bi ameriška vojska v sili mogla kaj več opraviti kakor obračunati s 250.000 možmi.

Newyorški župan La Guardia je rekel ondan, da je protiletalskih topov v vseh Združenih državah komaj dovolj za obrambo newyorškega okraja Coney-Island. General Hashell je pa izjavil, da ima newyorška garnizija manj ko eno plinsko masko za deset mož; kar jih je na skladiščih, jih je pa 90% porabljenih samo za vaje. Redna vojska nima ne težkih ne srednjih tankov, a vsega skupaj jih premore samo 400. Ameriške divizije so danes oborožene samo z 18 protitankovskimi topovi (nemške z 72). Celo oklopnih avtomobilov in motornih koles ima vojska premalo — in to v državi, ki bo letos izdelala 5 milijonov avtomobilov! Kar se topništva tiče, ni v svetovni vojni nobena ameriška baterija

Nadaljevanje na 3. strani

CAPITAL SHIPS	AIRCRAFT CARRIERS	HEAVY CRUISERS
BRITISH EMPIRE		
UNITED STATES		
FRANCE		
GERMANY		
ITALY		
U.S.S.R.		

LIGHT CRUISERS	DESTROYERS	SUBMARINES
BRITISH EMPIRE		
UNITED STATES		
FRANCE		
GERMANY		
ITALY		
U.S.S.R.		

Stanje vojnih mornaric ob začetku vojne. Vsaka slika ladje na levem diagramu predstavlja 1 enoto, na desnem pa 5 enot. Angleži so medtem izgubili 2 bojni ladji (capital ships), dve matični ladji za letala (aircraft carriers), 2 križarki (cruisers; heavy c. = težke k., light c. = lahke k.), 20 rušilcev (destroyers) in 8 podmornic (submarines). Nemci so po dosedanjih poročilih izgubili 2 bojni ladji, 1 križarko in okoli 20 rušilcev in 35 podmornic, Francozi pa nekaj rušilcev in podmornic. Diagrama po knjigi *Handbook of the War*, Newyork.

Življenje na cesti

KITAJSKO MESTO

Zdravila iz komarjev, tigrovih kosti, levjih zob in jaje morskih psov

Svet zase je kitajsko mesto, ki je ločen od tujke četrti z žičnimi ograjami in barikadami. Tu lahko spoznamo pravo kitajsko življenje. Pri obisku te četrti je potrebna velika previdnost, ker tu ljudje sovražijo vse, kar ni kitajsko. Tujca gledajo tu zelo postrani in potrebnost je, da se umakne od tod pred nočjo. Če pogosto se Evropci, ki so ponoči prišli v te dele mesta, niso več vrnili. Brez sledu so izginili.

Ceste so zelo ozke. Hiše so enonadstropne, vse ukrivljene, strehe segajo čez zidove, da se sredi ceste skoraj stikajo. Vsa četrta je pravi labirint takšnih cest in ulic; neprestano se vaje tu množice ljudi.

Vsaka hiša ima spodaj trgovino, ki so čez dan proti cesti odprte, in jih ponoči zapro z lesenimi vrati. V teh trgovinah in na cesti pred njimi se odigrava kitajsko življenje. Tu sklepajo ljudje kupčije, nakupujejo, prodajajo in se pogovarjajo.

Vse vrste obrtnikov lahko opazujemo pri njihovem delu. Pekci pečejo skoraj na cesti, čevljarji popravljajo čevlje v odprtih trgovinah. Ženske ponujajo z vreščecimi glasovi najrazličnejše reči. Tu lahko kupimo prazne ribe, pečeno meso, rake in vse mogoče

morske živali. V drugi trgovini kuhajo velike cmoke, ki jih prodajajo in takoj na mestu pojedjo; cel velik lanec takšnih cmokov že čaka in z njimi pijejo riževno žganje. Cmok si vzame človek kar z roko iz lonca, prej pa ga mora seveda plačati. Kitajci pojedjo neverjetne množine teh cmokov, ki so takšni kakor velike pomaranče.

Zlasti so omembe vredne številne trgovine z zdravili. Kitajec je velik prijatelj zdravil. Pri svojem praznovremnem strahu pred hudimi duhovi zahteva vsa mogoča sredstva, ki bi ga varovala pred trumami nevarnih duhov. Zelo mnogo zdravil pripravljajo iz žuželk: prodajajo mušje oči, steničje noge, posušene komarje in peroti hroščev. Nekateri zahtevajo tudi tigrove kosti, levje zobe, jajca morskih psov itd. Potem so še mnoga zelišča in čaji. Najbolj pa cenijo kitajsko krepilno korenino, ki so jo odkrili na Koreji. Iz te korenine kuhajo čaj, ki je baje imeniten ljubavni napitek. Najdišča te skrivnostne korenine zelo prikrivajo in o njenih učinkih govorijo prave čudeže. Seveda so še druga zdravila, ki so delno prav neokusnega izvora, zato jih ne bomo posebej navajali.

V ostalem se pa ne bomo norčevali iz Kitajcev, kajti tudi pri nas imamo še delno prav čudne pojme o zdravljenju bolezn.

Veliko vlogo v vseh kitajskih mestih ima cestni zdravnik. Ta možak je prav za prav varuh nad zdravjem množice, kajti maloštevilni izučeni kitajski zdravniki še dolgo niso dovolj, da bi mogli skrbeti za zdravje milijonov ljudi.

Cestni zdravnik ima svojo prakso kar na cesti. Na majhni mizi leži njegovo orodje in med njim je velika brizgalka za klistiranje na prvem mestu. Kitajec namreč zelo skrbi za dobro prebavo. Skrb za črevesje mu je prvo. Zaradi tega je tudi cestnemu zdravniku brizgalka za klistiranje najvažnejše orodje, ki ga uporabi pri svojih bolnikih kar javno, sredi ceste, vpricho številnih gledalcev. Tak zdravnik se lahko kar na mestu prepriča o uspehu svojega zdravljenja. Po naših pojmihi je seveda takšno zdravljenje vsaj nenavadno.

Cestni zdravniki imajo zmerom polne roke dela in vse kaže, da jim ljudje zelo zaupajo.

Številke o tankih, letalih in petroleju

Računajo, da je Hitler začel ofenzivo na zahodu s 6000 tanki. Teh 6000 tankov je imelo v svojih rezervuarjih kakšnih 1.000.000 galon petroleja (1 galona = 4,54 l).

Računajo, da sestoji 6000 tankov ali 6 divizij iz 550 težkih tankov, 2.180 srednjih in 3.270 lahkih.

Težki tanki imajo v svojih rezervuarjih prostora vsak za 300 galon, srednji za 200 in lahki za 150 galon.

Težki tanki porabijo približno šest galon (27 litrov) na miljo (1,6 km), t. j. 17 litrov na 1 km ali 1,7 tone na 100 km. S polnimi rezervuarji lahko prevozi 50 milj (80 km).

Srednji tanki porabijo po dve galoni na miljo (5,6 l na 1 km ali 0,560 tone na 100 km).

Lahki tanki porabijo približno po eno galono na miljo.

Letala ne porabijo zvečine nič manj goriva kakor tanki Messerschmitt 110 n. pr. vzame s seboj 400 galon; s tem gorivom lahko preleti ob svoji največji hitrosti 820 milj, porabi torej približno eno galono za dve milj.

Težki bombniki lahko vzamejo s seboj do 1000 galon petroleja; to jim zadošča za dobre tri ure vožnje.

Leta 1938. je Nemčija porabila približno 7 milijonov ton petroleja. Večino ga je morala uvoziti iz prekmorja.

nekaj iz Rusije. Doma »pridela« Nemčija le malo naravnega petroleja; o njeni proizvodnji sintetičnega petroleja (iz rjavega premoga) niso znane točne številke; mislijo, da je znatna, čeprav seveda niti zdaleč ne bi zadoščala za nadomestitev uvoza.

V vojni dobiva Nemčija 130.000 ton petroleja na mesec iz Romunije, nekaj — koliko, ni znano — iz Rusije, nekaj malega pa s Poljske.

Ali se po vojni rodi več dečkov ko deklic?

Na to vprašanje je profesor dr. Marcel Marche takole odgovoril:

»Po vojni so pogosto opazili, da se je res rodilo več dečkov kakor deklic. To so posebno opazili po vojni leta 1870. Leta 1890. je bilo toliko vojnih obveznikov, da so morali s kockanjem odločiti, kdo bo služil v vojsko in kdo ne. Večje število moških pomeni dekenco. Narava potrebuje več žensk kakor moških. Med vojno morajo moški v najboljših letih na fronto, doma ostanejo samo slabotni in stari. Tedaj se ženske pogosto poročajo s starci ali slabotnejši.«

Zdravnik Degrain je pa odgovoril nikalno: »Nimam nikakršnih točnih podatkov v tem pogledu. Večkrat sem prešel novorojenčke v Lariboisierjevi porodniški kliniki, pričeni od 1925. leta, in sem res videl, da je bilo vsako leto nekaj več dečkov kakor deklic; na primer 490 dečkov in 485 deklic. Stori sem isto v neki drugi porodnišnici in sem našel v letu dni 511 dečkov in 589 deklic. Narobe je bilo pa leta 1935. več deklic: 510 deklic in 490 dečkov.«

mo 490 dečkov. Večje število deklic menda pomeni večjo vitalnost dežele, toda zanesljivo tega ne moremo trditi. Nekaj je točno: mnogo deklic ostane v poznejših letih na cedilu, žive samostojno življenje, čeprav bi mogle biti izvrstne matere.«

Tretji zdravnik je prosil, naj ne omenijo njegovega imena. Dejal je takole: V medicini poznamo teorijo, ki pravi, da je otrokov spol vselej nasproten spolu tistega zakonskega druga, ki je slabotnejši. Današnji vojaški plodijo otroke med vojnimi dopusti. Ali bodo močnejši od žena, ali bo pa vojna vplivala na njihovo telesno sposobnost? Za zdaj je pa še prezgodaj, da bi govorili o tem.

Moje mnenje je, da ne moremo vnaprej določati, kakšnega spola bodo otroci po vojni, kajti to je samo ugibanje. Morda se bo po vojni rodilo več dečkov kakor deklic ali pa narobe. Pogoji so popolnoma isti za oba spola.«

(Partout, Pariz.)

Ženske dalj časa žive od moških

Tako bi vsaj utegnili sklepati po statistiki gospoda Clauda Bakerja Gabba, starega Londončana, ki je že skoraj četrto stoletje zasledoval posmrtna oznanila oseb, starih devetdeset ali več let.

Mr. Gabb je pri tem uporabljal kot vir londonski vodilni dnevnik »Times«. Njegova statistika se leta 1939. glasi: 492 smrtnih primerov devetdesetletnikov. Izmed teh je bilo 166 moških in 326 žensk!

letalo se je krepko nagnilo in letalo navzdol... »Privežite si padalce!« je vzkliknil letalec, ki je bil videti zelo razburjen. »Motor je odpovedal in tudi vzvod za hitrost šepa!«

Radiotelegrafist je stekel v prostor za prtljago, odprl vrata in zavpil: »Caning, pripni padala, padamo! Hitro!«

Oba sta stekla naprej in pomagala obema popotnikoma pripenjati padala. Zdelo se je, da letalo brez prestanka drvi navzdol. Juanita je bila skoraj omedlela. Piet v zaboji! Kaj bi naj storila? Bog nebeški, saj vendar ne more pustiti, da se ubije?

Piet Holman je pa bil vse slišal — in občutil. Čutil je padanje, slišal je radiotelegrafistov glas. Njegova prva misel je bila, da bi razbil svojo tenko leseno hišico. Na lepem mu je pa na videz bedasta misel šimila v mozgane: če vse to le ni past in če motor sploh ni odpovedal? Če je pa morebiti vendar? Piet Holman je ležal v zaboji, stisnil zobe, premagoval prebujajoči se smrtni strah — in se ni ganil. Šlo je za svobodo ali smrt — zato je tvegval vse.

»Ne, begunca ni med prtljago!« je zaklical radiotelegrafist, ko je Juanita že usta odprla, da bi izdala Pieta. »Zdaj bi zanesljivo že bil prišel na dan, to vam lahko povem!« Obrnil se je k letalcu in mu dejal: »Zdaj le ujemi motor — vse je v redu!«

Še nekaj sunkovitih zavojev in letalec je aparat spet ujel, pol se je nadaljevala z brečnim motorjem. Skoz eter je pa letelo sporočilo:

»Letalo ME-1459 — begunca ni med prtljago. Letimo dalje.«

Živi in zdravi so pristali v Vera Cruzu. Kmalu nato so prenesli na krov ameriškega parnika dolg zaboj. In kmalu nato je mogla Juanita svojega Pieta med radostnimi solzami objeti...

H. C. Andersen SLAVČEK

»Saj imamo še boljše,« so dejali in tako je umetni slavček spet moral peti. Ljudje so slišali to pesem že štiri in trideset, toda še zmerom je niso znali zapeti, kajti bila je zelo težka. Glasbeni mojster je zelo pohvalil umetnega slavčka, pa ne samo zaradi lepe obleke in mnogih draguljev, temveč tudi zaradi njegove notranjosti.

»Le pogledjte, slavni poslušalci s cesarjem na čelu, pri živem slavčku ne moremo nič napovedati, kaj bo prišlo, pri umetnem je pa vse drugače. Lahko ga odpremo in si v njem ogledamo delo človeškega razuma, vse, kako leže kolesca, kako se sučejo in kaj nastaja ob tem!«

15

»To so prav naše misli,« so vsi dejali in glasbeni mojster je dobil dovoljenje, da sme pokazati prihodnjo nedeljo slavčka ljudstvu. Cesar je ukazal, naj ga tudi preprosto ljudstvo sliši. Ljudje so ga poslušali in so bili zadovoljni in veseli, kakor da bi se bili opili ob čaju. Dvignili so kazalec in kimali in vzklikali: »O!« Toda ubogi ribič, ki so že bili slišali peti pravega slavčka, so dejali: »Lepo poje, tudi melodije so podobne, toda nekaj manjka, čeprav ne vemo, kaj.«

Pravega slavčka so pa izgnali iz cesarstva.

Umetni slavček je imel svoj prostor na svileni blazini tik cesarjeve postelje in okrog njega so bili raztreseni vsi darovi, ki jih je dobil: dragulji, zlato in srebro. Umetnemu slavčku je pa cesar podelil naslov: »Višji cesarski namizni pevec.« kajti pel je zmerom po cesarski večerji ali po cesarskem kosilu. Sedel je v prvi vrsti na levi ob cesarju in to je bilo najodličnejše mesto, kajti bil je najbližje cesarjevemu srcu. Tudi cesarji imajo namreč srce na levi strani.

Glasbeni mojster je pa napisal o umetnem ptiču pet in dvajset zvezkov debelo knjigo, polno najtežjih in najdaljših kitajskih besedi.

In vsi ljudje so dejali, da so jo brali in razumeli, saj bi jih sicer prištevati neizobraženim in bi celo lahko dobili kakšno po zadnji plati.

16

Tako je bilo vse dolgo leto; cesar, ljudstvo in vsi drugi Kitajci so zdaj znali slavčkovo pesem zapeti tudi sami in vsi so bili zelo veseli te male sreče; posebno jim je bilo povšeči, ker so lahko peli skupaj z umetnim ptičem. Vajenci so peli po cestah: »Ziziz! klukklukkluk!« In tudi cesar je pel tako. Bilo je res izvrstno!

Toda lepega večera, ko je umetni ptič najlepše žvrgolel in ko ga je cesar že ležec v postelji pobožno poslušal, je reklo »Kraak!« in zadržalo: »Drrrrrrr!« Vsa kolesca so se hkrati zavrtela in ustavila, in potem je godba utihnila.

Cesar je takoj skočil iz postelje in velel poklicati svojega telesnega zdravnika. Toda telesni zdravnik ni mogel pomagati.

DALJE PRIHODNJC

ŽIVČNA PREIZKUŠNJA

NAPISAL E. K.

Samo železni živeci kakšnega Pieta Holmana so mogli prebiti preizkušnjo, ki se ji je moral podvreči neke noči. In sicer v višini dobrih štiri tisoč metrov nad gorami južne Mehike, na poltu iz Mehiko-Cityja v Vera Cruz.

Piet Holman je imel dovolj vzroka, da je hotel priti kakor hitro mogoče in neopazno v Vera Cruz, tam pa na severnoameriški parnik. To je bil polt za svobodo in življenje — bil je beg.

Piet Holman se je čisto po nedolžnem in nehoti zapletel v neko politično zadevo. In sicer kmalu nato, ko se je zaročil s Juanito, hčerjo lastnika plantaž Correnha. Neki ljubosumen tekmeec je nič hudega ne slutčega Holmana zapletel v neki politični atentat, tako da je bil v nevarnosti za svobodo in življenje.

Po zaslugi svojega zagovornika señoja Correnha, ki je bil o nedolžnosti svojega zeta trdno prepričan, se je mogel Piet v poslednjem trenutku izogniti aretaciji. Na hitro so napravili načrt za beg. Pietu Holmanu, letalcu pri neki mehiški letalski družbi, je samemu šinilo v glavo, da bi pobegnil z letalom.

To je bilo kakpak drzno početje; hotel se je kot prtljago odpeljati v Vera Cruz in se od tam prenesti na ameriški parnik. Juanita naj bi ga spremljala. Na krovu parnika naj bi ga spasila iz ovojja. Potlej bi bil prost.

Tako so nekega večera z drugimi manjšimi in večjimi pošiljkami prenesli v potniško in tovorno letalo ME-1459 precej dolg in težak zaboj. Samo dva popotnika sta stopila v letalo: neki gospod in neka dama.

Juanita si je olajšana oddahnila, ko je letalo odletelo in pod seboj pustilo mesto. Še nekaj ur in s Pietom bosta na parniku na varnem!

Kmalu se je pa pokazalo, da si je bila prekmalu oddahnila. Slučajno je opazovala pred njo sedečega radiotelegrafista in videla, kako sprejema neko sporočilo. Mož je predirno pogledal v oddelek za potnike. Kaj je iskal?

Sporočilo, ki ga je bil pravkar sprejel, se je glasilo:

»Najbrž imate v letalu političnega begunca kot prtljago. Preiščite jo. Če ga najdete, obrnite letalo, takoj javite!«

Juanita je videla, kako se je mož dvignil in se napotil v prostor za prtljago. V letalo so bili sprejeli polno zabojev in v enem izmed njih naj bi bil skrit neki begunec.

»Ali meni, da bi utegnil v enem izmed teh zabojev kdo ležati?« vpraša radiotelegrafist prtljažnika, ki je sedel na velikem zavojju.

»Zakaj ne? Ali ga moraš ven potegniti?«

»Da! Toda kako? Ali naj vsak zaboj posebej preiščem?«

Moža niti slutila nista, da za zavojjem, na katerem je sedel prtljažnik, leži zaboj s Holmanom, ki je slišal sleherni besedo.

Radiotelegrafist je nekaj časa premišljeval, potlej pa zapustil prostor za prtljago. Juanita je videla, kako se je potlej vneto razgovarjal z letalcem. Vendar pa ni mogla ujeti nobene besede. Ko je radiotelegrafist naposled sedel na svoje mesto, si je olajšana oddahnila. Ali je bila v svojem strahu videla samo prikazni?

Ko je tako premišljevala, je rezko in strahotno prenehal ropotati motor. Potlej je spet zagrmel, popustil — in povsem prenehal. V naslednjem trenutku je letalec prestrašen zakričal,

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassitrova maščevanje

SPISAL ZANE GREY • PREVEDEL Z. P.

15. nadaljevanje

»Potlej me poslušajte... S tem, da sem rešil vas, sem rešil samega sebe, našel sem svoj izgubljeni jaz in se iztrgal žalostni osamljenosti. Marsikaj je pregluboko, da bi mogel o tem govoriti. In naj ste pretrpeli še takšno krivico, pred Bogom ste nedolžni: to vidim, to čutim sleherni trenutek, ki ga prebija skupaj. V Illinoisu imam mater in sestro. Ako bi mogel, bi vas odpeljal k svoji materi. Že kar jutri.«

»O, ko bi bilo res! O, potlej bi lahko nosila glavo spet pokonci!« je vzklila.

»Kar pokonci glavo, drago dete! Zakaj prisežem vam, da je res.«

Dan za dnem je bril zahodni veter po dolini. Dan za dnem so se zbirali oblaki, sivi, škrlatni in črni. Čeri so pele, po duplinah je zvenelo Oldringovo mrtvaško zvonjenje, bliski so se trgali, gromi so treskali in dež je preplaval dolino. Vseposod so vzniknile divje cvetlice, zibale so se med visoko travo na ploščadih, smehljale so se bledo iz senčnih kotičkov, kukale so iz nekoč pustih razpok v skalnatih stenah. Dolina se je razcvetela v pravi raj.

Medtem ko je zahodni veter prinesel iz širnega sveta svoje veselje in žalostne novice, napolnivi Ventersovo srce in opominjvi ga na dolžnost moža, so minevali dnevi, se je spremenil škrlat oblakov v nedolžno belino in so se poslovile nevihte za to poletje.

»Zdaj moram odtod,« je dejal.

»Kdaj?« je vprašala.

»Takoj — se nočoj!«

»Srečna sem, da je napočila ta ura. Napetost je bila nevzdržna. Odjezdite — zakaj prej se boste vrnili.«

Pozno popoldne, ko je rdečkasto sonce vrglo svoje poslednje plamenje v nazobčano zaseko zahodne skalnate stene, je stopala Bess ob Ventersovi strani po ploščadi in zavila pod velikim kamnitim obokom po dolgem, sprstenelem prekomu navkreber. Potlej sta stopila v tesno globel, ki je bila že zavita v somrak. Dalje se Bess nikoli ni bila šla. Na vrhu razvodja se je umaknil somrak bledikavi svetlobi. Venters je pokazal Bessi višeco skalo, ki ji je bil o njej že toliko pripovedoval, in ji pojasnil njeno pošastno poslanstvo. Drgečoca je pogledala po globokem pobočju, ograjenem z ozkimi in strmimi skalnatimi stenami.

»Kako strašna pot! Ali ste me mar tukajle gor vlekli?«

»I, kajpak!« je odgovoril.

»Če pogledam v globino, se kar zgrozim. In vendar se nisem prej nikoli bala najstrmejših strmin. Tu pa... kakor da bi nekaj prežalo name.«

»Poglejte si tole skalo. Ravnotežje jo drži pokonci. Saj sem vam bil že pripovedoval, kako in zakaj bil so jamarji to skalo tako obklesili. Ljudi ni več, skalo pa še čaka in čaka... Ali ne vidite, ali ne čutite, kako čaka? Nečoč sem jo poskušal premakniti, toda nikoli več se ne lotim tega. Pošten sunek bi jo sprožil. Potlej bi zgrmela hrumeče nizdol, zdrobila bi čeri, raztrgala stene in za večno zaprla izhod iz Slepinega sedla.«

»O! Ko se boste vrnili, se bom po tihem splazila sem gor in sunila, z vso močjo sunila, da se bo odkutal skalo in zaprla izhod iz sedla.«

Dejala je kar tako lagodno, a v njenem glasu je bil resen prizvok: globlji zvok kakor gole besede.

»Nikar me ne izzivajte, Bess! Počakajte, da se vrnem, potlej pa kar nad skalo!«

»Saj sem se samo šalila.« Zdaj je bil njen glas tih in obotavljajoč se. »Zmerom morate imeti pristo pot iz doline, kadar koli boste hoteli. Pojdite zdaj. Ta kraj me tišči ko mōra... Kar zadušilo me bo.«

»Grem. In... ali mi nimate nič več reči?«

»O pač!... Ali se boste spet vrnili?«

»Ako ostanem živ, se vrnem.«

»O, lahko se zgodi, da vas nikoli več ne bom videla.«

»Lahko se zgodi, seveda.«

»In samo zaradi tega — ker se morda ne vrnete več — samo zaradi tega vam moram reči!...«

Glas ji je odzvenel. Njen blede obraz, njene velike resne oči so se svetlikale v mraku globeli. Pes je z nečakanim cmevkanjem prekinil molk.

»Moram vam reči — ker se morda ne vrnete več,« je šepetaje nadaljevala. »Vedeti morate, kako — kako mislim o vaši dobroti — o vas... Zmerom so mi bila usta zapечатena. Ali se vam ni mar zdelo, ko da sem nevhaležna? Globoko v srcu sem vse skrivala. Še celo zdaj — da sem drug človek — bi morala molčati. Toda nihče nisem — zgolj roparska deklina — brez imena in razpita. Vi ste me rešili — jaz pa — jaz sem pa vaša, vaša last, ki lahko z njo storite, kar vas je volja... Iz vsega srca, iz vse svoje duše vam priznam: ljubim te!...«

15. POGLAVJE

Sence na kaduljnih rebreh

Ob oblačnih, pretečih, poslavljajočih se poletnih dneh so postale sence na kaduljnih rebreh daljše in opominjale Jano Withersteenovo na tiste skrivne sence, ki so se čedalje tesneje stiskale okoli njene življenja.

Mrs. Larkinova je umrla in Mala Fay je ostala sirota na svetu. Jane je podvojila svojo ljubezen. Ta ljubezen je bila zanjo odredila luč v čedalje mračnejših urah. Fay se je oklenila Jane z žarom vsega otroškega čustvenja. In Jane je naposled utešila v svojem srcu vso neizmerno materinsko hrepenenje. Tudi Lassitra je smrt Mrs. Larkinove prizadejala. Prej je Jani večkrat svetoval, ne da bi bliže utemeljil svoj nasvet, naj pošlje Fay spet na vas, h kateri koli poganski družini, ki bi sprejela otroka v oskrbo. Jane se je očitaje in začudeno upirala in se s takšno mislijo še ukvarjati ni hotela. Zdaj pa Lassiter ni nikoli več črnil o čem podobnem; resnejši in mirnejši so postali njegovi pogledi, kadar je opazoval otroka, neznanstvo toplejše in ljubeznivejše je postalo njegovo vedenje.

Navsezgodaj desetega avgusta je zaslislala Jane, čakajoča Lassitra na dvorišču, zvonki in odmevajoči pok puške. Počilo je v topoljem gaju, nekje blizu ogradow. Jane je planila pokonci, stekla na rob dvorišča in gledala preplašenih oči v topoljo goščavo. Dan je bil brez vetra; zamolkla tišina je plavala nad zemljo. Topolje listje je bilo mlahavo pobešeno, kakor da je — oznanjajoče žalostno usodo hiše Withersteenov — omahnilo in samo še čaka, da umre, odpade in zgine.

Belila si je glavo zaradi strela. Revolverskih strelcev je bilo zadnje čase slišati na pretek, saj so ogledni iz strahopetne bližine pošiljali krogle za Lassitrom. Strel iz puške

je bila posebnost. Kaduljni jezdec so le redkokdaj streljali iz pušk. Edini izjemi sta bila Judkins in Venters; samo njiju se je spomnila. Ali so se mar moške, skrivajoči se v gozdiču in oprežujoči ko vohilajoči psi okoli njene hiše, ali so se mar ti zatekli k puški, da bi jo oropali Lassitra, njenega edinega prijatelja?

V tistem trenutku je zbudilo njeno pozornost šumljanje listja; potlej se je oglasilo dobro ji znano zvenketanje, spremljajoče neslišni, odmerjeni Lassitrov korak.

»Neki cepec s puško, Jane, si me je privoščil,« je spregovoril in snel svoj sombrero; okoli glave je imel zavezano krvavo ovratno ruto.

»Slišala sem strel; kar vedela sem, da je vam namenjen. Pokazite vendar! Menda niste hudo ranjeni?«

»Bržčas ne. Za las, pa bi bilo po meni... Sedel bom v tale kotiček, da me iz gozda kdo ne vidi.« Odvezal si je ruto z glave; na levem sencu se je prikazala dolga, krvaveča brazgotina.

»Samo oplazila vas je krogla,« je olajšano dejala Jane. »Krvavi pa, da je joj! Držite si ruto na rano; samo hipec pa bom že nazaj!«

Stekla je v hišo in se vrnila z obvezami; in medtem ko je izpi-

rala rano in jo obvezovala, je Lassiter govoril:

»Ta hudčič je imel presneto ugodno prilikost, da bi me dobil. Menda je stresel puško, ko je pritisnil petelina. Videl sem ga, ko je odbežal v goščavo. Puško je imel. In že dolgo sem čakal, da me kaj takšnega doleti. Zdaj bom nemara prisiljen, da se skrbneje skrijem. Zdi se, da se tem cepcem najžeji koža in da jih drhtavica spreleti, kadar pomerijo name. Lahko bi se pa vendar in prav slučajno primerilo, da me tak nepridiprav zadene.«

»Ali bi ne bilo pametneje, da odidete odtod, da daste Cottonwoods slovo, kakor sem že mnogokrat zahtevala. Odidite, preden vas doleti nesreča, preden se slučaj ne zmaliči v vašo škodo.« Poskusila je govoriti z ravnodušnim glasom, da bi skrila svojo notranjo vznemirjenost.

»Rekel bi, da se ne bom premaknil z mesta.«

»Lassiter — moje roke bodo oškropjene z vašo krvjo...«

»Oglejte si, lady, zdaj si oglejte svoje roke. Ali niso mar lepe, čvrste, bele roke? Ali niso mar že oškropjene s krvjo? Z Lassitrovo krvjo? Ko bi pa mogli globlje po-

gledati, Jane, bi videli kri vse bolj rdečo — rdečo srčno kri!...«

»O, dragi prijatelj!«

»Ne, Jane, nisem takega kova, da bi se splazil z bojišča, kadar postajajo tla ogjeno vroča! Ta igra mi je seveda nova in res še ne vem, kam meri sovražnik, sicer bi se ne bil nastavljal teje krogli.«

»Ali vas ne mika, da bi staknili moža, ki je streljal na vas; staknili in se maščevali nad njim?«

»Rekel bi, da se lahko odrečem tej želji.«

Jane je globoko zajela sapo. »Naposedel vendar, Lassiter!...«

Skočil ji je v besedo. »Stojte, prisluhnite!« je zašepetal. »Konjski peket slišim.«

Neslišno je vstal in prisluhnil proti vetru. Zdajci si je poveznil sombrero na glavo, vrgel svoja revolvera toka naprej in stopil v pristenek.

»Konjenik! V dir jezdi,« je menil.

Janino prislukujoče uho je kaj kmalu ujelo lahno, hitro in umerjeno peketanje. Prihajalo je iz kadulje. Spreletela je za groza, ki ji ni vedela vzroka. Močnejše in razločnejše je postajalo topotanje. Potlej se je zdajci zvok koraka spremenil; vedela je, da je jezdec zavil s kaduljne steze na trdo steptana gozdna tla. Zaslislala je zvenketanje, prizvanjač klopot, čuden zaradi nenavadno dolgih premorov med posameznimi udarci kopit.

»Wrangle! Prisegla bi, da je Wrangle!« je vzklila Jane Withersteenova. »Med tisoči konj bi spoznala njegovo hojo!«

Sedeli so skupaj, Venters, Lassiter in Jane, vsi se nekam zmendni spričo nenadejanega svidenja.

Venters je govoril malce obotavljajoč se; v njegovem glasu ni bilo nekdajne odkritosrčnosti. »Našel sem Oldringovo skrivališče in rdečo čredo. Izvedel sem — prav za gotovo vem — da je s var domenjena med Tullom in Oldringom.« Obmolnil je, presedal se na stolu in gledal stran; zdelo se je, da bi rad nekaj povedal, pa mu ne gre z jezika. Zaskrbljenost, sočutje in sram so se borili za oblast; tako se je zdelo. Potlej je vstal in nekam z naporom dejal: »Jane, preveč škode ste že utrpeli. Zaradi mene ste že skoraj na psu. Ni bilo prav, zakaj tega res nisem vreden. Nikoli nisem zaslužil tolikšnega prijateljstva. Nu, morda pa je še ni prepozno. Javno se mi morate odpovedati. Pomnite sicer, da se nisem spremenil: ostal sem tak, kakršen sem bil... Obiskal bom Tulla in mu vse povedal, po pravici in resnici.«

»Prepozno je, Bern,« je odgovorila Jane.

»Prisilil ga bom, da mi bo verjel!« je silovito kriknil Venters.

»Ali me mar pozivate, naj razdrem prijateljstvo z vami?«

»Da. Ako ne boste storili tega vi, bom storil jaz!«

»Za zmerom?«

»Za zmerom!«

Jane je zavzdihnila. Nova senca je padla na kaduljno reber, da bi jo zavila v še tršo temo. Njena odpoved je bila prežeta z otožno sladkostjo. Mladenčič, ki jo je bil zapustil, se je vrnil kot mož, plemenitejši in močnejši, mož, ki mu je bila volja trda in neupogljiva ko samo jeklo. Morda bo kdaj pozneje napočil trenutek, da se bo čudila, zakaj se ni postavila njegovi volji po robu; zdaj se je pa vdala. Nič manj rada ga ni imela ko prejšnje dni — nikakor ne! Morda celo bolj, kakor se ji je zdelo; samo dolgo, preteče čakanje, da izruhne nevihta, je bilo ohromelo njene čute.

Iztegnila je drhtečo roko, da zapelje razsodbo, ki jo ukazujejo okoliščine. Venters se je nagnil, poljubil ji roko, stisnil jo je krepko in zadrnil v grlu glasčič. In ko je dvignil glavo, so se lesketale solze njegovih oči.

»Marsikateremu človeku je sojena trda usoda,« je hripavo dejal. Potlej se je stresla njegova

Krapinske Toplice

zdravilje s sigurnim uspehom revmo, protin, išias, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. V predsezoni in posezoni znatni popusti. Nizke cene in pavšalno zdravljenje. Železniška postaja Zabok - Krapinske Toplice, odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekte pri upravi kopališča in v vseh potovalnih pisarnah.

mogočna postava in cunje njegove razcapanne obleke so zavirale krog njegovega života. »Tullu bom imel marsikaj povedati, ko ga srečam.«

»Streljali pa ne boste, Bern! Tega nikar! Obljubite mi!...«

»Obljubim vam samo to,« ji je s priostro silovitostjo skočil v besedo, »da bom tega lopova ubil ko steklega kojota, če samo še eno besedo zinete v njegovo obrambo.«

Jane je sedela v samotni svoje sobe. Lassitrovo prerokovanje bližnje nesreče, Ventersov prisiljeni optimizem — to vse ji je begalo po možganih. Gmotne izgube so bile na tehtnici lažje od drugih izgub, ki jih je morala utrpeti. Čudila se je sami sebi, neznanstvo se je čudila, kako more tako topo sedeti, roke brez dela položene v naročje; tako ravnodušna, z ohromelo voljo... Medtem pa beže ure — in usoda stiska čedalje tesneje svoj obroč. Mislija je na Ventersovo prijateljstvo. Prijateljstva ni bila izgubila, izgubila je bila njega. Lassitrovo prijateljstvo — še več ko zgolj ljubezen — bo trajalo le še nekaj časa; kmalu jo bo tudi on zapustil... Mala Fay je brez sna spala na postelji; zlati kodri so se ji usuli čez zgornjo. Otrokova ljubezen, obožujoča otrokova ljubezen — ta je bila še čisto njena... Ali bo izgubila mar tudi to ljubezen? In kaj ji ostane potlej? Vest ji je z opominjajočim glasom pripetavala, da ji ostane še — vera. Vest ji je dopovedovala, da mora na kolennih hvaliti Boga za ta ognjeni krst; zakaj nesreča, žrtve in žalost so precistile njeno dušo v suho zlato. In vendar je ta nekdanji stari, svobodni in zamaknjeni duh ni več razvnel. Hotela je biti ženska, ne pa mučenica! Res je imela Jane Withersteenova — kakor nekoč svetniki v starih časih, ko so bečali svoje živo meso — dušo, ki zmore pretrpeti mučeništvo, če z žrtvijo reši duše drugih. Zdaj je pa trpela ob strahotni zavesti, da tonejo duše njenih sovražnikov v čedalje smrdljivejšem blatu, medtem ko se ona sama plemenito žrtvuje. V vrtinčastih globinah njenih misli je se briela poslednja lačka in ji bila edina vodnica, ki je še netila njeno upanje. Kljub svojim zmotam, slabostim in slepoti se je še zmerom oklepala poslednje, najvišje pravičnosti. Ta pravičnost je bila ljubezen. »Ljubim svoje sovražnike kakor samo sebe!« pravi božja beseda, beseda, ki ni vezana na nobeno cerkev, na nobeno vero.

Lassitrov pridružen, zvenketač korak je zmotil Jano iz zamislivosti. Njen prijatelj je imel zmerom pripete zvenketačaje ostro. Zmerom je bil naréd, da skoči v sedlo. Stopila je iz sobe in ga poklicala v veliko, temačno vežo.

»Tu sva bolj na varnem,« je dejala. »Dvorišče je odprto na vse strani.«

»In hladneje je tu,« je odvrnil Lassiter. »Soparen dan. Spremil sem Ventersa na vas.«

»Kje je Venters?« je hlastno in začudeno vzklila Jane.

»V ogradu. Blake mu pomaga popravljati tovorna sedla.«

»Ali je srečal Tulla?«

»I kajpak!« je odgovoril Lassiter s suhim smehom.

»Povejte vendar! S svojo ledenostjo in mirnostjo me tirate v obup! Za čas božji, tak povejte mi, kaj se je zgodilo!«

(Dalje prihodnjic)

Gospod Subito...

...je slab plačnik

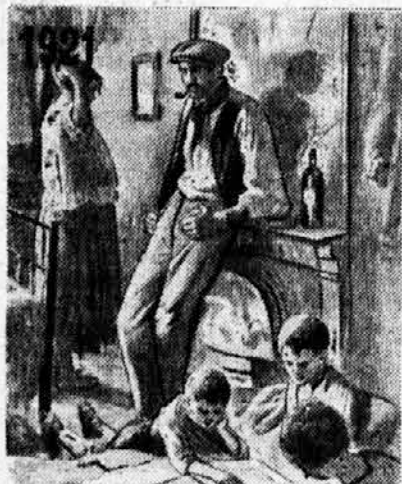
1914-1939

MED DVEMA VOJNAMA

ali:

25 let svetovne zgodovine

(Gl. štev. 19. in naslednje)

Začetek nezaposlenosti na vsem svetu. Smrt Bethmann-Hollwega. Briand postane predsednik francoske poslanske zbornice. Riza-kan si prilasti oblast v Perziji. Radio, dotlej bolj ali manj znanstvena igra, si začne utirati pot. Nemčija ne mara priznati zavezniške zahteve po vojni odškodnini v višini 138 milijard zlatih mark; zato zasedejo zavezniški Porenje. Izbrani Rusiji grozi lakota. Fridtjof Nansen.

Bivši cesar Karl in cesarica Zita pri maši pred poskusom prevrata

rešitelj nešteti vojnih beguncev, in Hoover, poznejši predsednik Združenih držav, organizirata pomoč. Oktobra

Kemal-paša

Hoover

prežene Kemal-paša, poznejši modernizator Turčije, Grke iz Male Azije. Bivši cesar Karl se s svojo ženo vrne na Ogrsko, toda njegov prevrat se izjalovi.

Fašisti korakajo pod Mussolinijevim vodstvom na Rim

Anglija in Irsko se pobotata. Poincaré postane predsednik francoske poslanske zbornice. Smrt papeža Benedikta; za njegovega naslednika izvolijo Pija XI. Egipt postane kraljevina

Fuad

Pij XI.

in kralj Fuad njegov kralj. Kralj Aleksander se poroči s romunsko princeso Marijo. Na Grškem zasede za kraljem Konstantinom prestol Jurij II. Mussolini maršira s svojimi črnosrajčniki na Rim in prevzame oblast. Odkrije 3000 let stare Tutankamnov grobnice v Egiptu.

Dalje prihodnjič

ŠPORTNI TEDNIK

TEDEN PESTRIH DOGODKOV

Od našega poslednjega pregleda se je mnogo zgodilo. Prejšnji teden nam je prinesel obilo važnih, celo zgodovinskih dogodkov. Zaradi omejenega prostora smo prisiljeni podati le zgoščen pregled.

Ligaško tekmovalje se je premaknilo za dva kroga dalje. Prejšnji četrtek, ko so igrali 8. kolo, je nastopil preobrat. Slavija je morala prepuščati prvo mesto Gradjanskemu, po nedeljskih tekmah pa je celo padla na tretje mesto, ki ji je pa zagotovljeno. Največ nad za naslov državnega prvaka ima zdaj Gradjanski. BSK utegne postati prvak le, če mu bo pomagala Jugoslavija, ki mora njegovega tekmečca premagati ali mu pa odščitniti vsaj eno točko. V poslednjem primeru bo odločevala razlika golov, ki je pri BSK boljša.

Za 8. kolo je vladalo največje zanimanje za sarajevsko tekmo. Gradjanski je napel vse sile, da bi se v finalu povzpela na čelo. V dramatični borbi mu je to uspelo. Sredi Sarajeva je premagal Slavijo s 3:2. Sarajevčani se hudo pritožujejo zaradi madžarskega sodnika Kiša, ker jim ni priznal dveh golov. Znatno delež na uspehu ima izvrstni zagrebški vratar Urh, ki je med drugim obranil tudi enajsterec.

Beograđani so v tem kolu slavili izdatno dvojno zmago. Oba njihova zastopnika sta doma katastrofalno porazila svoja nasprotnika. Jugoslavija je brez večjega napora odpravila Haško s 6:2. Se huji poraz je doživel Hajduk. Razigrani BSK ga je poslal z 9:0 domov. Na Hajdukovo igro je znatno vplival hud naliv, ki je igrisce popolnoma razmočil.

Nedeljsko predzadnje kolo je prineslo Slaviji že drugi visoki poraz. BSK ne pozna na svojem igriscu nobene šale in je spravljal v nasprotno mrežo pol tucata golov, ne da bi prejel enega samega.

V Zagrebu je imel Gradjanski velike težave z dobrim Haškom. Naposled se mu je le posrečilo, da je zmagal z malenkostno razliko 2:1. Lep uspeh je dosegla Jugoslavija v Splitu. Odščitnila je Hajduku dragoceno točko. Levji delež na izidu 1:1 ima Jugoslavijin vratar Lovrić, ki je po odmoru onemogočil Hajduku sleherni uspeh.

Pred poslednjim kolom, kjer bodo nastopili v Beogradu BSK in Hašk ter Jugoslavija in Gradjanski, v Sarajevu pa Slavija in Hajduk, je stanje tekmovalstva tole: Gradjanski 14, BSK 13, Slavija 12, Jugoslavija 8, Hajduk 5, Hašk 2 točki.

V slovenskem prvenstvu se je začel semifinale. Oba mariborska zastopnika sta izšla kot zmagovalca. V Kranju je v začetku kazalo, da bo Železničar doživel poraz. Kranj je do odmora vodil 2:0, v drugem polčasu je pa močno popustil in je Železničar se zmagal s 3:2. Tudi v Mariboru je bila huda borba med Mariborom in ČSK. Končno je domačim le uspelo premagati odlično nasprotno obrambo in zmagati s 4:2. Po teh rezultatih sodeč, bo eden izmed finalistov Železničar, za drugega ima pa ČSK boljše nade kakor Maribor.

V Londonu so pred 100.000 gledalci igrali v nedeljo prvi vojni finale za angleški pokal. Drugorazredni Westham United je premagal svojega prvorazrednega nasprotnika Blackburn Rovers s 2:1.

V vrhovnem vodstvu našega športa so bili v tem tednu zgodovinski dogodki. Dobili smo nove ustanove, ki bodo odslej bele nad blaginjo vsega športnega udeleževanja.

V soboto je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor Slovenske športne zveze, vrhovne ustanove vsega športnega gibanja v Sloveniji. Za predsednika so izvolili znanega športnega delavca g. dr. Cirila Pavlina. V nedeljo se je tudi preosnoval Jugoslovanski zimskošportni savez. Njegovo ime je zdaj Zimskošportni savez kr. Jugoslavije ali kratko ZSSK. Predseduje mu g. dr. Ivo Pirc, sedež pa je v Ljubljani. Isti dan so ustanovili tudi Slovensko zimskošportno zvezo. Po sporazumu bo sedež prva 3 leta na Jesenicah. Zvezi predseduje mr. Jože Zabkar, a tudi večji del ostalega odbora so Jeseničani.

Za konec še nekaj rezultatov. V nedeljo je bilo na Savi pri Tacnu državno prvenstvo v slalomu s kajaki. Državni prvak je spet postal Ljubljčan Rudi Malahovsky.

Na gorski motociklistični dirki od Jesenic do Sv. Križa, ki jo je priredil I. Gorenjski MK, je dosegel najboljši čas dneva Trampuž (Hermes) na AJS.

Na 60 km dolgi progi Zagreb-Jastrebarsko in nazaj je bilo v nedeljo državno juniorsko kolesarsko prvenstvo. Nastopilo je tudi 9 Slovencev. Prvak je postal zagrebčan Branko Debanjić (Orient) v 1:47:12. Izzmed Slovencev je bil najboljši Korenec (Edinstvo) kot šesti.

V soboto in nedeljo je priredila zagrebška Concordia atletski miting, ki je prinesel nekaj pravih dobrih rezultatov. Tako je Račić (Ilirija) zmagal na 200 m v izvirnem času 22.7 pred dobrim Urbićem (22.9) od zagrebškega Marathona. Ljubljčan Račić je zmagal tudi na 100 m v 11.4. Izvirna sta bila v metu kopja Marušić (Concordia) in Mauser (Planina). Prvi ga je zalulal 62.82 m, drugi pa 61.45 m daleč. Po tekmi so ugotovili, da je bilo kopje lažje kot 800 g. Prav dober je bil nadalje Kotnik (Concordia), ki je na 1500 m izenačil jugoslovanski rekord s časom 4:01.2.

ZA WEEKEND

kupite najcenejše zložljive vrtno fotelje, rožaste kreton in klot odeje, primerne zavese v različnih vzorcih pri SEVER, Marijin trg 2. Prevzamemo v popravilo tudi stare odeje.

Čudne spremembe

Neki evropski koncern, ki izdeluje ženske spolne hormone, je imel s svojimi delavci kaj nenavadne skrbi. Nobenega moškega niso mogli dolgo uporabljati za to delo. Komaj je bil nekaj časa v službi, je pričel doživati žensko postavo s razvitimi prsmi in boki. Znanci takšnih delavcev so se kajpak norčevali iz njih, tako da so vsi kmalu odšli iz službe in se zahtevali veliko odškodnino.

Po drugi strani pa tudi ženske ne ostanejo dolgo v tej službi, kajti sleherna izmed njih je prej ali slej postala zelo lepa, se omožila in odšla iz službe. Zdi se, da hormoni prodirajo v telo skozi kožo na rokah in vrše v organizmu te nenavadne spremembe.

Dognali so, da so ženske postale toliko boljše zaradi vpliva hormonov na strukturo njihovih kosti. Uvela koža se je kmalu spet napela, nerazviti deli telesa so se zaoblili in celo grde ženske so s časom postale vabljive in ljubke.

(Science Digest, Čikago)

Leta in inteligenca

V Bercleyu v Kaliforniji so te dni delali zanimive poskuse o inteligeni ljudi v raznih dobah. Ti poskusi so pokazali, da je človek pet in štiridesetih let sposobnejši od zelo mladega človeka.

Dr. Frank H. Fridman, dekan pedagoške fakultete na kalifornijskem vseučilišču, trdi, da so bili izmed 2331 ljudi med desetim in devdesetim letom — s takšnimi je namreč delal učenjak te zanimive poskuse — sposobnejši ljudje, ki so že bili prekoračili štirideseto leto, čeprav je doslej veljalo, da dosežejo ljudje največjo intelektualno sposobnost med dvajsetim in štiridesetim letom.

»Na podlagi teh poskusov,« je izjavil slavni učenjak, »smo spoznali, da se po štiridesetem letu intelektualna sposobnost človeka ne zmanjša, razen če jo človek sam zanemari.«

(Evening News, London.)

Kako se najenostavneje obvarujete prehlada?

Ali se pogosto prehladite? Če je tako, potem se vsekakor in po vsaki ceni — zaljubite! Neki francoski zdravnik je izjavil, da zaljubljenost najbolj varuje človeka pred prehladom. »Razburjenje, ki ga zbuja ljubezen, utrdi v človeku odpor proti infekciji, trdi ta zdravnik.«

PLAČAJTE

NAROČNINO!

Čisti Joghurtovi kulturi

se priključuje v zdravstvu zelo velik pomen, zato pa nam ne more biti vseeno, ali pijemo pravi joghurt ali običajno zgoščeno mleko v steklenih posodah pod imenom joghurt. Zahtevajte povsod pravi joghurt.

„Gorenjskih mlekov zadrug.“ Maistrova ul. 10

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 44-90

KDOR JE MALOKRVEN IN BLEDE

in sploh slabega zdravja, naj uporablja najnovejšo specialiteto »Ferrodozima«, ki povzroča izreden tek in zelo hitro okrepi vsako osebo, ki ji je katera koli bolečina uničila zdravje. Za dober uspeh zadostujejo 2-3 steklenice. Cena za 1 steklenico 40 din, s poštnino 45 din, 3 steklenice 120 din franko.

Proizvajala: Mr. ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostarju (banovina Hrvatska). Dobiva se tudi v lekarnah. Reg. S. Br. 6882-32.

»Ljubezen krepi ves živčni sistem,« razvija dalje svojo trditev. »Spodbuja krvni obtok in prav slab krvni obtok je pogosto vzrok prehlada. Ljubezen krepi zdravje in zbuja občutek sreče. Če je človek otožen ali potrt, se prav lahko prehladi.«

Slavni londonski zdravnik dr. Ivor Beaumont trdi isto:

»Ljubezen,« pravi, »draži neke žile v organizmu, tako da človek postane živahnejši. Če je človek zaljubljen, vzravna upognjeni hrbet in ves organizem bolje deluje. Če je človek zaljubljen, misli na svojo bodočnost in na svoje obveznosti. Zavaruje svoje življenje pri kakšni zavarovalnici, zahteva povišanje plače in bolje dela. In prav zato ima več uspeha v življenju.«

Zaljubljeno dekle postane lepše, giblje se ljubeže, njeno zdravje se izboljša. (Philadelphia Inquirer, Filadelfija.)

Radio Ljubljana

od 13. VI. do 20. VI. 1940.

ČETRTEK 13. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Veseli godci 14.00: Poročila 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Tamburaški sekstet 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 14. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Šolska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.10: Tedenski pregled Tujskoprometne zveze 18.00: Ženska ura 18.20: Plošče 18.40: Francoščina 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Naša akademska mladina in izseljenci 20.00: Sodobna ruska klavirska glasba 20.45: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Samospevi. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 15. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.30: Plošče 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester

Pomlad se prebuja...

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčki in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Pomagal Vam bo

znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. Karmah Vam brezplačno pove Vašo bodočnost. Razen važnih dogodkov iz preteklosti Vam pove tudi vse Vaše odnose do ljudi, zakonit, loterijske, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti. Njegov nasvet Vam bo prinesel zaželenih uspehov v življenju. Zlahkne izjavo, ki jih vsak dan prejema z vsega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Postavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki Vas zanimajo in sporočite mu točne podatke o svojem rojstvu. Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri pisecu kupili njegovo najnovejšo knjigo »Nas život i okultne tajne«. Knjiga stane samo din 30.—, denar pa se pošilja na ček račun številka 17.455, na točni in stalni naslov: F. T. KARMAN — ŽALEC

18.40: Mesto in okraj Brežice (g. prof. Viktor Triller) 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanjepolitični pregled 20.30: »O kukavici, gosenci in drugih živalih.« Pisan večer 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 16. JUNIJA

8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Cimermanov kvartet 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve 9.45: Verski govor 10.00: Plošče 10.30: Radijski orkester 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Veseli godci 14.00: Plošče 17.00: Kmet. ura 17.30: Domači zvoki 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Plošče 20.30: Klavirski koncert: ga, Marta Ostere - Valjalo 21.15: Vesele pesmi 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 17. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstvena ura 18.20: Plošče 18.40: Slovenski delež v tujih kulturah: Umetniki (g. prof. Vilko Novak) 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Koncert: gg. Ivan Trost — violina, prof. Anton Trost — klavir 20.45: Plošče 21.15: Samospevi, g. Drago Burger, pri klaviru g. prof. Pavel Šivic 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

TOREK 18. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Plošče 18.40: Gostinstvo in turizem (g. Joško Sotler) 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice 21.00: Plošče 21.30: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

SREDA 19. JUNIJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Kvartet »Štirje fantje« 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Družinske doklade v delavski mezdni politiki 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Uvod v prenos 20.00: Prenos iz ljubljanske opere v 1. odmoru: Glasbeno predavanje, v 2. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri frančiškanskem mostu
Vsakovrstna očala, daljnogledi, topometri, barometri, higrometri, itd. Velika izbira ur, zlatine in srebrnine. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno!

MALI OGLASI

FRANJO PERČINLIČ
konc. elektrotehnično podjetje
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 16
Telefon 23-71

Na zalogi imam vedno vse priprave in aparate za gospodinjstvo, kakor tudi vsa svetlobna telesa, t. j. od farne do lestence svetovnoznane tvrdke »Slemens«. Izvršujem tudi električno napeljavo za razsvetljavo in pogon

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medicio dobite najceneje v MEDARNI

Ljubljana, Zidovska ul. 6. 48. T.

OKAMA MAZILLO
Iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri ranah, opeklinah, okužbah, volku, turkih in vnetjih itd. za nego dojenčkov, pri kožnem vnetju, izpuščajih in hlastak na temenu, za rakoplane brane bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

BREZPLAČNO vsakemu detaljna literatura »Preporočila fizični i nervni. Zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković.

KADAR PRIDEJE V BEOGRAD obiščite Slovensko menzo v Zrinjskega ulici št. 16. Postreženi boste dobro in poceni, poleg tega pa se boste srečali še z mnogimi znanci. — Florjanci Katica.

UGODNO KUPITE: tenisreket, špacerijsko kolo, bicikel, kopalo banjo, peč, mizni štedilnik, električne svetilke, kuhinjske in sobne; tehnične kuhinjske, deonimale, pisemske in precizne ter telefon pri »Metalna«, Gosposvetska 16, telefon 35-58.

MLAD MOŽ, nekadilec, vedno trezen, zdrav, zelo doberga arca, pa v zakonu vsesrčno nesrečen, duševno potrt in osamljen, želi iskrenega prijateljstva (v primeru sporazuma tudi skupnega gospodinjstva) z gospodinjstvom, vdovo ali ločeno. Čedne močnejše postavbe, ter zdravo in doberga arca. Čepnje dopne s sliko je poslati na upravo lista pod »Obširni odkritorčni dopisi«.